

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Dušica Dulić,
Ivan Gregurić, vlč. Josip Pekošević
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Tomislav ŽigmanovV. D. DIREKTORICA
I ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Suzdržanost

U danima nakon što je Skupština Kosova usvojila Deklaraciju o neovisnosti, a predsjednik Srbije Boris Tadić zatražio da Vijeće sigurnosti UN-a hitno poništi neovisnost Kosova, nazivajući ga jednostranim i ilegalnim, uslijedile su vijesti o priznavanju nove države. Poslije su to učinili SAD, Turska, Velika Britanija, Francuska i Afganistan, a neovisnost Kosova priznale su Kanada, Australija, Tajvan, Senegal i Njemačka.

Kao jedno od iznimno važnih pitanja postavilo se i pitanje hoće li i kada države u regiji priznati neovisnu kosovsku državu i kako će se to odraziti na bilateralne odnose susjednih zemalja kao i na stabilnost u regiji. Osjetljivo pitanje srpsko-hrvatskih odnosa, kao i postignuti dobri rezultati u normalizaciji međusobnih odnosa dviju država ne bi se trebali dovoditi u pitanje, stav je Hrvatske koja je, kao zemlja kandidat za članstvo u Europskoj Uniji, najavila da će usklađivati svoju politiku s većinom u EU.

I premda o Hrvatskoj nije ni ovisio tijek događaja i konačan ishod situacije na Kosovu, ipak se u ovoj teškoj situaciji potezi koje Hrvatska vuče drukčije ocjenjuju, nego li potezi nekih drugih zemalja. Tako je najava Hrvatske u UN-u, da će slijediti odluku Europskog vijeća vezanu za priznanje Kosova, izazvala reagiranje predsjednika Tadića koji je prigovorio da u Hrvatskoj poštovanje prava nije podignuto na europsku razinu. Mnogo je oštiri bio vođa Srpske radikalne stranke koji je zaprijetio da ako Hrvatska prizna Kosovo, po istom principu i Srbi mogu tražiti svoju državu u Hrvatskoj.

Osim ovih verbalnih istupa, ipak su prevladavale poruke da Hrvatska ne želi remetiti odnose sa svojim istočnim susjedom, prije svega jer u njoj ima jake gospodarske interese i želi očuvati stabilnost u regiji. Interes je pripadnika srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj, kao i hrvatske u Srbiji, da se odnosi dviju zemalja, koji su u stalnom usponu posljednjih godina, ne zaoštre. Stoga i izjave i poruke koje šalju politički predstavnici jedne i druge manjine pozivaju na razum i suzdržanost te odmjerenu politiku i vođenje računa o dugoročnim interesima cijele regije.

J. D.

Hoće li Kosovo poremetiti
bilateralne odnose Srbije i Hrvatske?

Skupština Kosova proglasila nezavisnost

Kosovska deklaracija na svjetskoj sceni 6,7

Suzana Dulić, članica Općinskog vijeća zadužena za zdravstvo i zaštitu životnog okoliša

Provedba programa za zaštitu i unapređenje životnog okoliša 18,19

Robert G. Tilly, blues glazbenik i kantautor

Život glazbenika je rudarsko dirinčenje 30,31

Mirela Kovač, karatistica

Niska brojnih uspjeha 43

UKRATKO

Hrvatski brod plovi,
uz vjetrove i struje

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić izjavio je, u svom izlaganju u Centru za demokraciju i pravo »Miko Tripalo«, kako hrvatska država danas želi provesti reforme kako bi usvojila standarde koji vrijede u Europskoj Uniji i razvijem svijetu, ali pritom nailazi na različite probleme, a jedan od njih je i revidiranje Drugog svjetskog rata.

»Ne smatram da se radi o uroti, ali ima onih koji nametanjem teme revizije Drugog svjetskog rata zaustavljaju reforme pred kojima se nalazi ovo društvo i okreću nas nekoliko koraka natrag«, rekao je Mesić.

Cilj Hrvatske je ulazak u Europsku Uniju, naglasio je Mesić dodavši da je problem u tome »jesmo li pronašli pravu strategiju ulaska«.

»Moja je odgovornost da brod ide smjedom za koji smo se opredijelili, ali postoje vjetrovi i struje, ali i oni koji ne znaju otkloniti kvarove«, slikovito je istaknuo predsjednik Mesić dodajući da svatko mora obaviti svoj dio posla, a na njemu je da u slučaju kriznih situacija djeluje na način da se nesporazumi riješe u institucijama, a ne vaninstitucionalno.

Krizna utječe
na promet dionicama

Dan nakon proglašenja neovisnosti Kosova, zabilježen je nezapamćeno nizak promet dionicama i pad burzanskih indeksa za dva poena. S druge strane, na političku krizu i nered u centru Beograda i Novog Sada strani investitori nisu reagirali povlačenjem s tržišta Srbije. Međutim, ekonomisti upozoravaju kako će, ukoliko država ne osigura političku i ekonomsku stabilnost, posljedice biti pogubne.

Promet dionicama na Beogradskoj burzi, samo dan poslije jednostranog proglašenja neovisnosti Kosova, bio je čak deset puta manji od prosječnog dnevnog prometa u mirnoj političkoj situaciji.

Ovaj ekstremno loš trgovački dan i neodređenost investitora, prema riječima burzanskih stručnjaka, djeluje zastrašujuće. »Dan je protekao u nezabilježeno niskom prometu od samo milijun eura, ako usporimo udio investitora, indeksni poeni su za dva poena u minusu. Neizvjesnost političke situacije utječe na neizvjesnost na burzi i na srpsko tržište kapitala«, rekao je Siniša Krneta, s Beogradske burze.

Priopćenje DSHV-a

Sačuvati suzdržanost i mir

U povodu proglašenja Kosova neovisnim, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini poziva na mir i na razum kod svih političara i građana. »Zahtijevamo da međunarodna zajednica učini sve da se na Kosovu sačuva mir i zaštiti nealbansko stanovništvo, kako bi moglo ostati i opstati na svojim ognjištima«, stoji u priopćenju kojega potpisuje predsjednik DSHV-a Petar Kuntić.

DSHV smatra da Srbija treba svoja prava tražiti svim diplomatskim i pravnim sredstvima, ali i da se istodobno u Srbiji treba čuvati svih provokacija koje bi ugrožavale ljude i dobra, što bi moglo voditi vandalizmu koji može ugroziti i mir i sigurnost građana. »Suzdržanost i mir jest nešto što se od svih nas očekuje, jer mir i sigurnost svih građana i dobara jest prioritet države«, navodi se u priopćenju. ■

Priopćenje DZH-a

Neprihvatljivo rušilačko ponašanje

Demokratska zajednica Hrvata smatra da najnovija događanja koja se dešavaju pred očima domaće i svjetske javnosti šalju negativne poruke i predstavljaju ružnu sliku o Republici Srbiji, te apelira na aktere događanja da svoje stavove i zalaganja na političkoj sceni i društvenom životu ostvaruju samo putem legalnih i legitimnih

zahtjeva u duhu razumijevanja i tolerancije.

»Ža Demokratsku zajednicu Hrvata neprihvatljivo je rušilačko ponašanje pojedinaca i grupica koji na ovaj način narušavaju ugled Republike Srbije«, navodi se u priopćenju DZH, što ga potpisuje predsjednik stranke Đorđe Čović. ■

Sa sjednice IO HNV-a

Nacionalnom prosvjetnom savjetu Republike Srbije uputit će se zahtjev za izmjene i dopune Pravilnika o vrsti stručne spreml nastavnika i stručnih suradnika u osnovnoj školi, radi reguliranja nastave na jezicima nacionalnih manjina, odlučeno je na sjednici Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća održanoj 16. veljače, u Subotici. Povod ove odluke je aktualan slučaj u dvjema subotičkim školama, koje pri raspisivanju natječaja za nastavu na hrvatskom jeziku u natječajne uvjete nisu uvrstile i obvezu znanja hrvatskoga jezika.

Probleme glede informiranja na Radio-televiziji Vojvodina iznio je urednik programa na hrvatskom jeziku Dragan Jurakić, sudjelujući u radu sjednice.

»Nova programska shema Drugog kanala Radio-televizije Vojvodine predložena je prije tri mjeseca i ona se i dalje nastoji realizirati. U svim tim novim varijantama programske sheme, medijski prostor za programe nacionalnih manjina je proširen, osim za program na hrvatskom jeziku. Dakle, u pitanju je neravnopravnost u raspodjeli termina za emitiranje programa na jezicima nacionalnih manjina. Polusatna emisija na hrvatskom jeziku 'Prizma' emitira se dvotjedno, što je neprimjereno malo medijskog prostora za informiranje hrvatske zajednice na materinjem jeziku«.

Predsjednik HNV-a Branko Horvat naglasio je kako se nada da će na predstojećem sastanku dužnosnika HNV-a, čelnika RT Vojvodina i urednika hrvatske redakcije, doći do unapre-

nja rada redakcije na hrvatskom jeziku. U povodu obavijesti o problemima informiranja na RT Vojvodina, koju je urednik hrvatske redakcije Dragan Jurakić ranije uputio HNV-u, te na temelju inicijative za sazivanjem sastanka na ovu temu, koju je predsjedniku HNV-a uputila glavna ravnateljica RTV Dina Kurbatvinski-Vranešević, Izvršni odbor HNV-a je donio zaključke među kojima se izražava i očekivanje da će hrvatskoj manjinskoj zajednici, sukladno osnovnim načelima prava nacionalnih manjina, pripasti pravičan tretman u raspodjeli termina za emitiranje programa na hrvatskom jeziku na RTV, kakav već odavno konzumiraju druge nacionalne manjine u Vojvodini.

Osim predsjednice Izvršnog odbora HNV-a Slavice Pejić, na sjednici su bili nazočni i članovi: Antonija Čota, Mato Groznica, Jašo Šimić i Joza Kolar. Nakon rasprave o inicijativi za formiranje Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, jednoglasno je imenovana radna skupina u sastavu: Zlatko Šram, Slaven Bačić, Tomislav Žigmanov, Ladislav Suknović i Antonija Čota, koja će predložiti vršitelja dužnosti ravnatelja Zavoda, članove Upravnog i Nadzornog odbora, te odrediti sjedište ove ustanove, a njihovi se prijedlozi trebaju potvrditi na sjednici HNV-a.

Na koncu sjednice utvrđeni su prijedlozi za raspodjelu sredstava za projekte hrvatskih udruga po natječaju Pokrajinskog tajništva za kulturu.

Z. S.

► Pričajući manje rekao je više.

► Otvorena pitanja nam zatvaraju vrata Europe.

Dujizmi

► Da bih se zaposlio uložio sam ogromne napore.

► Da nije neprijatelja, tko bi nas ujedinio?

Sastanak čelnika HNV-a i RTV Vojvodine

Promijeniti programsku shemu

U idućih mjesec dana Hrvatsko nacionalno vijeće će sagledati potrebe, zahtjeve i mogućnosti hrvatske zajednice u vezi proširenja programa na hrvatskom jeziku na Radio-televiziji Vojvodine, te predložiti programsku shemu koja bi se realizirala postupno u razdoblju i do dvije godine, istaknuto je u utorak na sastanku predsjednika HNV-a *Branka Horvata* s glavnom ravnateljicom RTV *Dinom Kurbatvinski-Vranešević* i njezinim suradnicima.

»Programska shema koju trebamo prirediti bit će dinamički postavljena, s obzirom da smatramo kako minimum zastupljenosti programa na hrvatskom ne može biti ispod jednog sata dnevno. Istodobno, svjesni smo da to ne može biti urađeno sutra ili za godinu dana, već prihvaćamo da to bude jedan dinamički plan kojeg, ako

treba, možemo razvući i na dvije godine, ali da znamo da je to zajednički program i plan, kojeg ćemo skupa osmisliti i realizirati«, rekao nam je Branko Horvat nakon sastanka.

Tom prigodom Horvat je pozvao uredničku i tehničku ekipu RTV-a u sjedište HNV-a u Subotici, gdje će im biti predstavljeni kadrovi, koji bi bili angažirani na realizaciji proširenog programa na hrvatskom jeziku na pokrajinskom javnom servisu.

Sastanku održanom u sjedištu RTV-a u Novom Sadu bili su nazočni i predstavnici hrvatske diplomacije u Republici Srbiji – zamjenik veleposlanika u Beogradu *Branimir Lončar*, konzulica gerant *Ljerka Alajbeg* i konzulica *Mirela Lucić* u Subotici.

D. B. P.

Zajednička inicijativa DZH i NDSV

Sniziti izborni prag za manjine

Okupljeni oko inicijative za promjenu izbornih pravila za nacionalne manjine, predstavnici Demokratske zajednice Hrvata i Narodne demokratske stranke Vojvodine – *Đorđe Čović* i *Mirko Bajić* – nisu isključili mogućnost koalicijske suradnje na predstojećim pokrajinskim i lokalnim izborima. No, konačnu odluku još nisu donijeli. »Suradujemo na različite načine, ali o tome je još prerano pričati jer su izbori za dva-tri mjeseca«, rekao je Čović prošloga četvrtka na zajedničkoj tiskovnoj konferenciji dviju stranaka.

»Točno je, mi surađujemo, a to ćemo činiti i ubuduće, ali to ne znači da ćemo ići na jednoj izbornoj listi. O tom – potom. Mi sada razgovaramo o zajedničkoj akciji«, dodao je Bajić.

Akcija koja je okupila dvije stranke jest inicijativa za izmjenu Statuta Vojvodine u dijelu

koji definira izborna pravila. DZH i pokrajinski zastupnik *Mirko Bajić* traže da za predlaganje kandidata stranaka nacionalnih manjina bude dovoljno 1000 potpisa građana, umjesto 3000 koliko se traži po postojećim propisima. Uz ovu promjenu, oni traže i snižavanje izbornoga praga kod raspodjele mandata u Skupštini Vojvodine na temelju dobivenih glasova.

Predstavnici dviju stranaka koje, kako je rečeno, predstavljaju hrvatsku i bunjevačku zajednicu, ističu kako je njihov cilj da svaka manjina sama ima svojega predstavnika u Skupštini Vojvodine. Dosadašnja praksa, po kojoj su one dobivale skupštinska mjesta preko izborne liste Demokratske stranke, pokazala se lošim rješenjem, jer ti zastupnici, kako je naveo Bajić, ne zastupaju interese manjina.

J. S.

UKRATKO

Otpušteni zadnji novaci u Hrvatskoj

Oružane snage Republike Hrvatske otpustile su nedjelju, 17. veljače, zadnju generaciju ročnih vojnika koji su služili vojni rok, čime je primjenom izmjena Zakona o obrani i službeno ukinuto obvezno služenje vojnog roka, doznaje Hina iz Ministarstva obrane RH.

Naime, temeljem izmjena i dopuna Zakona o obrani iz srpnja 2007. godine, te odluke Hrvatskog sabora iz listopada iste godine, novaci se od 1. siječnja 2008. više ne pozivaju na obvezu služenja vojnog roka.

Riječ je naime o pretposljednem naraštaju ročnih vojnika koji su na služenje vojnog roka krenuli u kolovozu 2007. godine, a posljednja skupina hrvatskih novaka, koja je potkraj studenoga trebala krenuti na služenje obveznog vojnog roka, nije bila pozvana na izvršavanje te obveze.

Europski ministri obrane o BiH i Kosovu

Ministri obrane država članica Europske Unije jučer i danas (četvrtak i petak) u Sloveniji imaju neformalni sastanak, na kojemu razgovaraju i o mirovnim misijama na području zapadnog Balkana.

Kako je uoči susreta u utorak izjavio slovenski ministar Karel Erjavec, čija zemlja predsjedava EU-om, postoji suglasnost da mirovnu operaciju u BiH, koju vodi Europska Unija, ne treba smanjivati niti zaključivati dok se situacija u regiji ne sredi, osobito zbog proglašenja neovisnosti Kosova.

»Postoji suglasnost da treba održati isti broj pripadnika u operaciji ALTHEA, sve dok se prilike u BiH i u regiji ne srede, posebno zbog toga jer još nije poznato kakve će učinke imati proglašenje neovisnosti Kosova«, izjavio je u razgovoru za Slovensku tiskovnu agenciju STA pred dvodnevni sastanak ministar obrane Erjavec.

»Proglašenje neovisnosti Kosova ne bi smjelo destabilizirati regiju, tamo se ipak nalazi 16.000 pripadnika KFOR-a, međunarodna zajednica nazočna je i u BiH, tako da ne očekujemo vojne sukobe«, rekao je Erjavec.

»Sigurnosna situacija na Kosovu sada je kompliciranija nego prije, ali ranije zbog stanja statusa quo nije bilo napretka, a sada vjerujem da će nakon manjih napetosti doći do rasplitanja situacije na zapadnom Balkanu«, rekao je za slovensku agenciju slovenski ministar obrane.

Grafit na karmelićanskom samostanu

U noći između ponedjeljka 18. i utorka 19. veljače, karmelićanski samostan u Somboru osvanuo je ispisan grafitom. Grafit je napisan pokraj samog ulaza u crkvu, gdje crvenim slovima ćirilnog pisma stoji: »Srbija Srbima.«

Prior karmelićanskog samostana u Somboru o. *Anđelko Jozić* odmah je reagirao i obavijestio gradonačelnika grada Sombora dr. *Jovana Slavkovića*. Oko karmelićanskog samostana su postavljene kamere, ali, kako kaže o. Anđelko, u ovom slučaju će se teško moći vidjeti lice počinitelja, jer je grafit lukavo napisan na malo uvučenijem mjestu, gdje ne dopire objektiv kamere. On je rekao da se, nažalost, dogodilo ono što je bilo za očekivati.

Z.Gorjanac

22. veljače 2008.

Skupština Kosova proglasila nezavisnost

Kosovska deklaracija na svjetskoj sceni

Usvojena Deklaracija o nezavisnosti Kosova sadrži 12 točki, a u ovom dokumentu stoji da će nezavisno Kosovo biti posvećeno miru i stabilnosti, kao i da će nezavisnost Kosova nadgledati misija Europske Unije * U obraćanju Savjetu sigurnosti UN, predsjednik Srbije Boris Tadić je naglasio kako Srbija nikada neće priznati nezavisnost Kosova

Priredio: Zvonko Sarić

Očekivana vijest da je Skupština Kosova proglasila nezavisnost emitirana je u medijima 17. veljače. Na izvanrednoj svečanoj sjednici kosovskog parlamenta usvojena je Deklaracija o nezavisnosti Kosova. Za Deklaraciju o samoproglašenju izjasnilo se svih 109 zastupnika u

pravima, Thaqi je na izvanrednoj sjednici rekao da su mnogi ljudi dugo čekali da nezavisnost postane realnost. »Bit ćemo ujedinjena nacija s veoma jasnom europskom vizijom. Naša nada i vjera nikad nisu bile jače, stanovnici Kosova nikada nisu bili više ujedinjeni, naši snovi su bezgranični«. Nakon

visnosti u obraćanju javnosti istaknuo da će Srbija učiniti »sve što je u njenoj moći da poništi samovoljnu i protupravnu nezavisnost Kosova«. Predsjednik Tadić je istoga dana uputio pismo generalnom tajniku UN Ban Ki Moonu sa zahtjevom da šef Unmika poništi nelegitimne odluke o proglašenju nezavisnosti Kosova i raspuštanje privremene kosovske skupštine,

institucije zaštititi njihovo kulturno i religijsko naslijeđe.

Usvojena Deklaracija o nezavisnosti Kosova sadrži 12 točki, a u ovom dokumentu stoji da će nezavisno Kosovo biti posvećeno miru i stabilnosti, kao i da će nezavisnost Kosova nadgledati misija Europske Unije, prenosi Tanjug. Dokument predviđa da je »Kosovo demokratsko i multietničko dru-

parlamentu. Zastupnicima se prvi obratio premijer Kosova Hashim Thaqi. Naglasivši da će Kosovo biti država svih naroda s jednakim

proglašenja nezavisnosti, usvojeni su državni simboli.

Predsjednik Srbije Boris Tadić je odmah poslije proglašenja neza-

Stjepan Mesić: Odluka će biti pravedna

»Hrvatska želi dobre odnose i s Kosovom i sa Srbijom i sa svim zemljama regije i jasno da ćemo sve te elemente analizirati i donijeti odluku koja će biti prije svega pravedna«, izjavio je u Zagrebu predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić dodavši, kako pritom »dan-dva, pet ili deset, ne znače praktično ništa«.

»Više znači ako se dobro izabere tajming i za jednu i za drugu stranu i da odluka bude prihvatljiva i regiji i izvan regije«, istaknuo je Mesić. »Hrvatska će dobro oslušivati što poduzimaju zemlje EU, jer i tu nema suglasja do kraja, ali će voditi i računa da naš principijelni stav dođe do izražaja, bez obzira o kome se radilo.«

Mesić je dodao kako ga čudi da se malo spominje krivnja Miloševićeva režima za sve što se danas događa. »Nije bilo reakcije u Srbiji da se optuži taj režim«, rekao je Mesić.

Skupština Srbije potvrdila odluku Vlade

Skupština Srbije zasjedala je 18. veljače i potvrdila odluku Vlade o poništavanju »protivpravnog jednostranog proglašenja nezavisnosti Kosova«. Za potvrđivanje Vladine odluke glasovalo je 225 poslanika od prisutnih 234. Nitko nije glasovao protiv, nije bilo uzdržanih, ali u glasovanju nisu sudjelovali zastupnici Liberalno-demokratske partije, Lige socijaldemokrata Vojvodine i Saveza vojvođanskih Mađara. Tom odlukom, koju je Vlada usvojila 14. veljače, poništavaju se akti i radnje privremenih organa samouprave na Kosovu i Metohiji kojima se proglašava nezavisnost, jer »narušavaju suverenitet i teritorijalnu cjelokupnost Srbije zajamčenu Ustavom Srbije, Poveljom UN, Rezolucijom Savjeta sigurnosti UN 1244 iz 1999. godine i drugim rezolucijama Savjeta sigurnosti, kao i važećim međunarodnim pravom«.

dok je ministar vanjskih poslova Vuk Jeremić izjavio da su vlasti Srbije zatražile hitnu sjednicu Savjeta sigurnosti UN.

DEKLARACIJA: Radio Slobodna Europa je prenijela da je predsjednik Kosova Fatmir Sejdiu najavio na izvanrednoj sjednici da će prioritet biti primjena plana specijalnog izaslanika UN Martija Ahtisarija za Kosovo i da će biti primijenjen nacrt ustava Kosova, kakav je predložio Ahtisari. Predsjednik Kosova je na srpskom jeziku pozvao predstavnike srpskog naroda na Kosovu da prihvate Kosovo kao njihovu kuću i domovinu i obećao da će kosovske

tvo« koje će prihvatiti »međunarodno civilno i vojno prisustvo«. Tekstom je predviđeno da »nezavisnošću Kosovo preuzima međunarodne obveze, jamči sigurnost granica sa susjednim zemljama i odriče se nasilja kao načina za rješavanje nesuglasica«.

Poslije sjednice parlamenta, na konferenciji za novinare, Hashim Thaqi je pozvao sve građane Kosova da rade na izgradnji novog društva. »Želim uvjeriti naše susjede da će Republika Kosovo jačati svoje odnose sa susjedima, jer je to jedini način da jačamo mir i stabilnost na Balkanu. Mi ćemo jačati svoje odlične odnose

s Makedonijom, Crnom Gorom, Bosnom i Hercegovinom, ali i sa Srbijom».

Albanci su proglašenje nezavisnosti Kosova proslavili na glavnim prištinskim ulicama, kao i u drugim kosovskim gradovima, a svečanost u povodu proglašenja nezavisnosti, završena je vatrometom na više lokacija u Prištini.

Ministar za Kosovo i Metohiju *Slobodan Samardžić* izjavio je istoga dana za RTS da će ministri otići na Kosovo kako bi dali podršku svima koji se protive proglašenju nezavisnosti i najavio da će država

Fatmira Sejdiu i protiv predsjednika kosovskog parlamenta Jakupa Krasnicija. Kako se navodi u priopćenju MUP-a, trojica najviših zvaničnika Kosova organizirali su 17. veljače u Prištini proglašenje lažne države na tlu Srbije, čime su počinili »teško krivično djelo protiv ustavnog uređenja sigurnosti Srbije«.

Također u ponedjeljak, nakon višesatne sjednice Savjeta ministara EU u Vijeću Europe je priopćeno da će odluku o reguliranju odnosa s Kosovom države članice EU donositi pojedinačno u skladu

Srbija još intenzivnije funkcionirati na Kosovu. Premijer *Vojislav Koštunica* izjavio je da Srbija mora jedinstvenom državnom i nacionalnom politikom omogućiti siguran

s nacionalnom praksom i pravnim normama. Istoga dana održana je hitna, izvanredna sjednica Savjeta sigurnosti UN, na zahtjev Srbije i Rusije, kojoj je prethodilo ameri-

Neven Jurica: Hrvatska će se usklađivati s EU

»Hrvatska će, kao zemlja u procesu pristupanja Europskoj Uniji, nastaviti usklađivati svoje vanjskopolitičke odluke sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU, uzimajući u obzir stajališta međunarodne zajednice, uključujući i današnje zaključke Europskog vijeća o Kosovu«, rekao je u ponedjeljak u raspravi Vijeća sigurnosti UN-a posvećenoj Kosovu stalni hrvatski predstavnik pri UN-u Neven Jurica.

duzme djelotvorne mjere, kako bi se osiguralo puno poštovanje svih odredbi Povelje Ujedinjenih nacija i Rezolucije 1244«. Od generalnog tajnika UN Ban Ki Moona i njegovog specijalnog predstavnika na Kosovu *Joakima Rykera*, Srbija traži da »iskoriste svoja ovlaštenja i proglase nevažećim akt o nezavisnosti Kosova, a Skupštinu Kosova raspuste, zato što je proglašenje nezavisnosti protivno Rezoluciji 1244«, rekao je Tadić.

nezavisnosti Kosova imati »operativne implikacije po Unmik«, a istaknuo je da će Misija UN na Kosovu nastaviti primjenjivati Rezoluciju 1244, prenosi B92. Ban Ki Moon rekao je i da će Unmik nastaviti da Rezoluciju 1244 smatra za pravni okvir svog mandata. Ruski veleposlanik u UN *Vitalij Čurkin* ponovio je na sjednici zahtjev za poništenjem proglašene nezavisnosti Kosova i ocijenio da to predstavlja »opasan

Luka Bebić: Učinit ćemo ono što i većina zemalja EU

Predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić izjavio je da će Hrvatska svoje odluke vezane uz proces priznanja neovisnosti Kosova usklađivati s politikom EU, ali pritom i voditi računa o odnosima sa susjednim državama, među kojima i sa Srbijom.

»Hrvatska, kao susjed Srbije, ima određenu odgovornost za razvoj naših odnosa u budućnosti i zato Hrvatska treba i mora tom problemu (priznanje Kosova) pristupiti kompleksno, odgovorno u odnosu na našu državnu politiku«, kazao je Bebić.

Predsjednik Srbije je odbacio argumente po kojima Kosovo dobiva nezavisnost zbog pogrešaka koje je počinio *Slobodan Milošević*, rekavši da se »sada

presedan«, dok su SAD, Britanija i Francuska insistirale na »praktičnosti« i »realnosti« glede priznanja nezavisnosti Kosova. Pri kraju sjednice, predsjednik Srbije Tadić

demokratska i miroljubiva Srbija ponovno kažnjava oduzimanjem dijela teritorija«.

Generalni tajnik UN Ban Ki Moon izjavio je da će proglašenje

ponovno je dobio riječ i odbacio sve stvove u prilog odcjepljenju Kosova, ocjenjujući ih kao protivne međunarodnom pravu.

Ivo Sanader: Hrvatska će priznati Kosovo

»Hrvatska pregovara s EU i želi biti dio europske obitelji. Kad je riječ o svim vanjskopolitičkim pitanjima, pa tako i po pitanju Kosova, mi ćemo pratiti što se događa i bit ćemo dio velikog dijela članica EU koje će Kosovo priznati, a kada će to biti, u ovom trenutku ne mogu reći«, kazao je hrvatski premijer Ivo Sanader novinarima u Zagrebu.

Na komentare da se Hrvatska, kad je riječ o Kosovu, »ne ponaša državnički i skriva iza EU«, Sanader je uzvratilo da »autori tih komentara nemaju pojma o vanjskoj politici«.

i normalan život »za sve građane Kosova i Metohije koji poštuju državu Srbiju« i pozvao Srbe da »ostanu živjeti u svojim kućama, na svom Kosovu i Metohiji, u svojoj Srbiji«.

EU I UN: Nakon proglašenja nezavisnosti Kosova grupe demonstranata izazvale su neredu u Beogradu i Novom Sadu, a u ponedjeljak 18. veljače, Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije podnijelo je krivičnu prijavu protiv predsjednika Vlade Kosova Hashima Thaqia, predsjednika Kosova

čko službeno priznanje nezavisnosti Kosova.

U obraćanju Savjetu sigurnosti UN, predsjednik Srbije Boris Tadić je naglasio kako Srbija nikada neće priznati nezavisnost Kosova, kao i da će Srbija preduzeti sve političke i diplomatske mjere da spriječi odcjepljenje dijela svog teritorija, prenosi B92. U ime Srbije, predsjednik Tadić je od Savjeta sigurnosti UN zatražio da »potvrdi suverenitet i teritorijalni integritet Republike Srbije koji uključuje i Kosovo«, te da »pre-

U Subotici održan okrugli stol na temu regionalne suradnje

Dobra međunarodna suradnja lokalnih zajednica

Poticaaj, edukacija i potpora kadrova koji će se profesionalno baviti projektima susjedske suradnje potrebna je na duge staze kako bi se osiguralo što više projekata koje podupire Europska Unija

Piše: Olga Perušić

Ured Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) priprema novi Nacionalni izvještaj o humanom razvoju (NHDR) kao vrstu dokumenta UN-a koja se sastavlja na globalnoj i regionalnoj razini te po državama. Ove je godine za nositelja izvješća izabrana regija Južnoga Balkana s posebnim osvrtom na Republiku Srbiju. Izvještaj se bavi političkom i ekonomskom suradnjom, postojećom infrastrukturom, društvenim razvojem i problemima sigurnosti. Budući da su napravljene analize za pripremu izvještaja, pokrenuta je serija konzultacija organiziranih kao okrugli stol kako bi se čula različita mišljenja i komentari partnera te se prijedlozi uvrstili u postojeći nacrt izvještaja. Nakon konzultacija obavljenih u Novom Pazaru tijekom prosinca 2007. godine, u Subotici je 14. veljače organiziran okrugli stol koji je u središte pozornosti stavio pitanje suradnje u regiji.

»Dio izvještaja bavi se pitanjem trgovine sa susjednim zemljama, prvenstveno s bivšim jugoslavenskim državama te s Albanijom, ali i sa susjedima koji su u neposrednom okruženju, a u sklopu su Europske Unije poput Mađarske, Rumunjske i Bugarske. Spoznaje do kojih smo došli ukazuju kako je Srbija jako upućena na svoje susjede, oni predstavljaju naše najvažnije tržište. Primjerice, izvoz Srbije na tržište Crne Gore veći je nego izvoz u SAD, Kinu i Rusiju zajedno. Izvoz u Bosnu je još veći, a izvoz na Kosovo je sličan crnogorskom. Cjelokupna je regija za Srbiju veoma značajna ekonomski, politički, sigurnosno, stoga se većina problema ne može rješavati bez uključivanja regionalnog aspekta.« istakla je u uvodnom razmatranju Jelica Minić.

Poseban osvrt na ekonomsku dimenziju suradnje dao je Ferenc Nagy, generalni konzul Republike Mađarske, koji je naglasio da

najveća postignuća u tom području smatra se potpisivanje CEFTA sporazuma Europske unije i zajedničkog sporazuma o energetske suradnji devet partnera iz Jugoistočne Europe i Europske unije. Posebnu pozornost na ovome okruglom stolu poklonilo se susjednim državama Mađarskoj i Hrvatskoj kao neporecivim i neodvojivim sponama razvoja ovoga dijela regije. Kao pokretači razvoja istaknute su: nacionalne manjine, poslovni kontakti, civilne organizacije i uspostavljeni statusi partnerskih gradova.

»Potencijal Vojvodine mora se iskoristiti, tu ima veoma dobrih mogućnosti za povlačenje sredstava iz prekogranične suradnje, ali na žalost izgleda da to nigdje nije zaživjelo kako treba. Za primjer nam može poslužiti Republika Hrvatska koja nije uspjela povući sva sredstva iz fondova što je nedopustivo i pomalo sramotno, a događa se i to da naši stručni kadrovi koji imaju ekspertizu odlaze u samostalne biznise i povlače one koji imaju znanje. Srbija mora odmah tražiti i obučavati kadrove, a potrebno je i formirati posebne agencije gdje bi se takvi kadrovi mnogo više plaćali.« rekla je konzulica gerant Ljerka Alajbeg.

HUMANI ASPEKT: Izvještaj je pripremljen na temelju škole mišljenja tranzicionista koji smatraju da se sukobi javljaju uslijed nerazvijenosti regije, problema u ekonomskom i socijalnom razvoju, a za nadvladavanje ovoga stanja potrebna je suradnja susjednih zemlje. Temeljem ove škole mišljenja, razvoj mora imati svoju humanu dimenziju. Ukoliko prosperitet ne povećava zaposlenost i svede se samo na divlji kapitalizam te ako se mladima ne otvore nove mogućnosti, tada ne možemo smatrati da je taj razvoj u interesu stanovništva.

Okrugli je stol zaključila Jelica Minić koja je naglasila kako se ekonomski razvoj ne može promatrati kao prioritet, već se svi segmenti društvene nadgradnje moraju zajednički razvijati. Cilj je svakako što prije postati kandidat EU i krenuti k razvoju zemlje. Po pitanju regionalizacije Jelica Minić je istaknula kako se s tim pitanjem mora postupati veoma pažljivo jer postoje negativni primjeri pretjerane decentralizacije, poput Italije. Općenito, u Srbiji je prisutan nedostatak pritiska javnosti pa se u tome, možda, može tražiti razlog pravljenja koraka naprijed pa potom natrag. ■

U radu okrugloga stola sudjelovali su: *Jelica Minić*, rukovoditeljica tima za pripremu NHDR-a, *Milan Simurdić*, urednik i autor poglavlja o regionalnoj političkoj suradnji, *Dragan Vujačić*, autor UNDP-a ispred Stalne konferencije gradova i općina i suradnik na projektu *Daniel Varga*, te gosti: *Ljerka Alajbeg*, konzulica gerant R. Hrvatske, i *Ferenc Nagy*, generalni konzul R. Mađarske u Subotici.

EKONOMIJA: Studija koja se bavi političkom, bilateralnom i multilateralnom suradnjom Srbije sa susjedima najbolje je pokazala kako se međunarodna suradnja lokalnih zajednica dobro odvija.

je Srbija na petomu mjestu po prometu robe. Istovremeno je veoma nezadovoljan razmjenom kapitala dviju zemalja jer se uvijek investira na čvrsto tlo, a u Srbiji još nisu osigurani osnovni uvjeti oplodnje kapitala.

»Srbija ima jake osnove za uključivanje u međunarodne tijekove, ali se te prednosti moraju jako pametno iskoristiti«, naglasio je generalni konzul Ferenc Nagy.

POLITIKA: Krajem 2000. godine morali su se ponovno uspostavljati svi susjedski odnosi kao ključne karakteristike vanjske politike i postizanja ugleda u međunarodnoj zajednici i u neposrednom okruženju. Do sada, kao

Redovita Izborna skupština somborske podružnice DSHV-a

Povjerenje Mati Matariću

U Velikoj dvorani Gradske kuće u Somboru održana je 17. veljače, redovita Izborna skupština somborske podružnice DSHV-a. Predsjednik Podružnice *Mata Matarić* pozdravio je nazočne i pozvao ih da minutom šutnje odaju počast svim članovima somborske podružnice, preminulim između dviju sjednica.

Odbor Podružnice je predložio pet članova radnog predsjedništva: *Marina Katačića* iz Mjesne organizacije Bački Breg za predsjedavajućeg, dr. *Brunu Anušića* iz Sombora, *Ivana Periškića* iz Bačkog Monoštoru, *Ivana Karana* iz Svetozara Miletića i *Stipana Silađeva* iz Sonte. Za zapisničara je predložena *Hermína Malković* iz Sombora, a za ovjerovatelje zapisnika *Gojko Zeljko* i *Josip Laslo* iz Sombora.

DNEVNI RED: Skupština je jednoglasno usvojila ovaj prijedlog, a predsjedavajući *Marin Katačić* je iznio prijedlog dnevnog reda: izbor

radnih tijela – verifikacijskog i izbornog povjerenstva; izvješće verifikacijskog povjerenstva; usvajanje poslovnika o radu Skupštine; usvajanje pravilnika o radu; izvješće o dosadašnjem radu; izbori; usvajanje programa; rasprava o izvješću i programu; izvješće izbornog povjerenstva i točka razno. Na prijedlog člana radnog predsjedništva *Ivana Karana*, deveta točka – rasprava o izvješću i programu i jedanaesta točka – razno, nisu usvojene, jer je deveta točka po njegovu mišljenju u potpunosti obuhvaćena u osmoj točki – usvajanje programa Podružnice DSHV-a u Somboru, a točka razno je suvišna, jer se po statutu DSHV-a, na redovitoj skupštini može raspravljati samo o temama radi kojih je ona sazvana i ne mogu se postavljati nove teme. Sve ostale točke dnevnog reda jednoglasno su usvojene.

GOSTI SKUPŠTINE: Jednoglasno je usvojen i prijedlog verifikacijskog i izbornog povjerenstva.

Zoran Čota je podnio izvještaj verifikacijskog povjerenstva, a potom je jednoglasno usvojen poslovnik o radu Podružnice DSHV-a u Somboru, kao i pravilnik o radu. Predsjednik somborske podružnice *Mata Matarić* podnio je izvještaj o dosadašnjem radu i iskoristio prigodu pozdraviti goste: čelništvo DSHV-a iz Subotice na čelu s predsjednikom DSHV-a i zastupnikom u republičkom parlamentu *Petrom Kuntićem*, predsjednika subotičke podružnice DSHV-a *Martina Bačića*, dopredsjednika stranke i narodnog zastupnika u Skupštini AP Vojvodine *Duju Runje*, pomoćnicu u Pokrajinskom tajništvu za upravu, propise i nacionalne manjine *Antoniju Čota* i predstavnike mjesnih organizacija.

članova prihvaćeno da glasovanje bude tajno.

Dok su se pripremali birački listići u Hrvatskom domu, nazočnima su se obratili zastupnik u Skupštini AP Vojvodine *Dujo Runje* i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*. Potom se pristupilo glasovanju. S pravom glasa bila su prisutna 74 člana Skupštine. *Mata Matarić* je dobio povjerenje birača i izabran je za predsjednika Podružnice Sombor DSHV-a, s 65 glasova. Od osam predloženih članova za kandidate Odbora Podružnice Sombor izabrana su petorica: *Petar Pašić*, *Marko Silađev*, *Karlo Uzelac*, *Jeca Ilić* i *Josip Tolj*.

Novoizabrani predsjednik *Mata Matarić* zahvalio je nazočnima na povjerenju, a zahvalio je i onima

GLASOVANJE: Na red je došla i točka izbori – kod koje su se pojavile male nesuglasice oko načina glasovanja. Prvo je predloženo javno, pa je na prijedlog nekoliko

koji za njega nisu glasovali, jer će ga to stimulirati za daljnji rad kako bi na sljedećim izborima stekao još veće povjerenje.

Z. Gorjanac

Izvršno vijeće AP Vojvodine nastavlja pomoć Srbima u Hrvatskoj

Konvoj otišao u Hrvatsku

Izvršno vijeće AP Vojvodine uputilo je konvoj od šest kamiona s poljoprivrednom mehanizacijom i kućanskim aparatima, kao pomoć srpskim povratničkim zadrugama i obiteljima u Republici Hrvatskoj. Ova donacija Izvršnog vijeća vrijedna je osam milijuna dinara, a namijenjena je zadrugama u Dalmaciji, Lici, Baniji, Kordunu i Zapadnoj Slavoniji. Oprema sadrži traktore, freze, prskalnice, tanjurače, berače kukuruza, prikolice, kao i opremu

za pčelare. Konvoj je za Hrvatsku krenuo u ponedjeljak 18. veljače.

»Ovu pomoć osiguravamo za izbjegličku populaciju iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i s Kosova i Metohije«, rekao je predsjednik pokrajinske vlade *Bojan Pajtić* prigodom ispraćaja konvoja. Želimo im olakšati povratak i omogućiti tim ljudima da stvore novu egzistenciju u krajevima u koje se vraćaju. Ovu vrstu politike nastavljamo povoditi i ove smo godine

povećali iznos pomoći obiteljima s 1000 na 1500 eura, a udvostručit ćemo i ukupan iznos sredstava koji smo osiguravali do sada za pružanje pomoći izbjegličkoj populaciji, kako za integraciju za one koji se žele trajno nastaniti u Vojvodini, tako i za one koji se žele vratiti u mjesta ranijeg boravka.«

Ovo je do sada najveći kontingent pomoći AP Vojvodine Srbima u Hrvatskoj. Sadrži i pomoć za 23 obitelji s ukupno 78 članova, koji se iz Vojvodine vraćaju u Hrvatsku. Pomoć ovim obiteljima sastoji se od paketa pomoći u bijeloj tehnici, postolarskog alata, motokultivatora i hidrofora.

Z. P.

Ivan Cingeli, predsjednik HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice

Sačuvati i predati budućim naraštajima vrednote koje ne blijede

*Ukratko ispričati bogatu povijest i značaj hrvatskih udruga, te neizbrisiv pečat koji su u Mitrovici ostavile, jednostavno je nemoguće * U zalag nam je ostavljena velika obveza – nastaviti tamo gdje su oni stali. Biti jedan od kulturnih činitelja na prostoru i u vremenu u kojem živimo, ne zaboraviti svoje korijene i ne baciti pod noge svoju tradiciju i ideale naših predaka*

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Povrat Hrvatskog doma u Srijemskoj Mitrovici na korištenje pravim vlasnicima nakon punih šezdeset godina, predstavlja značajan trenutak u povijesti Hrvata u Srijemu. Zalaganjem njih samih ali i dobrom voljom i susretljivošću predstavnika lokalne vlasti u Srijemskoj Mitrovici 13. kolovoza 2007. godine zgrada Hrvatskog doma ponovno je vraćena na korištenje, te je sada Hrvatski kulturni centar »Srijem« u njenom posjedu. Time je, kaže Cingeli, lokalna samouprava omogućila da se u jednoj stvari ispravi šezdesetogodišnja nepravda nanescena cijelom hrvatskom narodu u Srijemskoj Mitrovici. Međutim zgrada je u prilično lošem stanju te predstoji veliki posao – osigurati sredstva i renovirati zgradu Doma kako bi doista mogla biti mjesto okupljanja mitrovačkih Hrvata i stjecište kulturnih događanja u gradu. Cingeli kaže kako su pomoć u tome već obećali mnogi a oni su spremni »otvoriti vrata Doma i drugima te skupa surađivati na očuvanju našeg kulturnog i nacionalnog identiteta, te razvoju multietničnosti i multikulturalnosti na ovim područjima«.

HR: Listopada prošle godine HKC »Srijem« obilježio je svoju desetu obljetnicu. Podsjetite nas kako je došlo do osnivanja HKC »Srijem«. U ovih deset godina, što je ono što biste posebno istaknuli? Što ste od postavljenih ciljeva uspjeli ostvariti, a što ne?

Do osnivanja naše udruge došlo je na sljedeći način: 1997. godine upućen je poziv svim Hrvatima Vojvodine da zajednički nastupe na manifestaciji »Tjedan vojvodanskih Hrvata«, koja se održavala u lipnju 1998. godine u Zagrebu. Hrvatske kulturne udruge iz subotičke regije s radošću su prihvatile poziv i počele s pripremama, a mi, Hrvati s ovog prostora, nismo imali udruhu koja bi nas okupljala i predstavljala, te je 5. studenoga 1997. godine održana osnivačka skupština »Srijema«. Hrvatski kulturni centar tada je obuhvaćao samo folklorni odjel, koji je godinama bio najbrojniji i najaktivniji. Vremenom je došlo do širenja područja aktivnosti i osnivanja drugih odjela. Nastup folklornog odjela HKC »Srijem« u Zagrebu, skupa u suradnji s tamburaškim sastavom HPD »Matija Gubec« iz Rume, predstavljao je naš prvi javni nastup. Nakon toga uslijedili su i brojni nastupi po Republici Hrvatskoj i po Vojvodini, s tih putovanja ponijeli smo lijepa poznanstva i drage uspomene. Mislim da je glavni naš cilj ostvaren, a to je organizirano djelovanje i rad na očuvanju naše bogate kulturne baštine.

HR: Srijemskomitrovački Hrvati ponosni su na bogato kulturno naslijeđe brojnih hrvatskih kulturno-umjetničkih i pjevačkih društava. Ukratko nam recite kako je došlo do prestanka rada ovih udruga?

Ukratko ispričati tako bogatu povijest i značaj tih udruga, te neizbrisiv pečat koji su u Mitrovici one ostavile, jednostavno je nemoguće. Krajem XIX. stoljeća u Srijemskoj Mitrovici Hrvati nisu imali nikakve institucije koje bi ih okupljale, službeni jezik je bio njemački i sve institucije tadašnjeg doba služile su se isključivo njime. Nakon ukinuća Vojne krajine 1871. i svršetka dominacije vojnih, na povijesnu scenu stupaju građanske vlasti koje počinju uređovati, a i u škole uvoditi hrvatski jezik kao službeni jezik sredine. Hrvatskoj inteligenciji u tom razdoblju postaje jasno kako je samo preko osnivanja institucija i kulturnih društava, u čiji će rad biti uključen širi sloj građanstva, moguće izgraditi i očuvati nacionalni identitet jedne etničke skupine. Stoga se od strane pojedinaca i skupina entuzijasta pristupa osnivanju udruga, koje u svom programu ističu zadaću buđenja i razvijanja nacionalne svijesti među hrvatskim pukom, te stvaranje uvjeta za njegov materijalni, gospodarski, socijalni i kulturni napredak. U Srijemskoj Mitrovici do Drugog svjetskog rata usporedo je djelovalo nekoliko udruga: prva među njima, osnovana 1880. godine, je Mitrovačka kasina (kasnije mijenja naziv i postaje Hrvatska čitaonica), Hrvatska građanska obrtna čitaonica (osnovana 1886. godine), nadaleko poznato Hrvatsko pjevačko društvo »Nada« (osnovano 1885. godi-

ne), Hrvatsko ratarsko pjevačko i prosvjetno društvo »Tomislav« (osnovano 1910.), Hrvatsko pjevačko društvo »Hrvatska omladina«. Nakon Drugog svjetskog rata društva su podijelila sudbinu svog naroda, rad im je onemogućen, članovi uprava zatvoreni ili pro-

Planira li se obrađivanje, analiziranje, objavljivanje dijela te građe?

Svakako. To je jedan od važnijih prioriteta. HKC »Srijem« ne posjeduje ništa od dokumentacije prijašnjih društava. Arhiv Srijema je pokazao spremnost omogućiti

ta s golim žicama. Svi podovi u zgradi nalaze se u veoma zapuštenom i prljavom stanju, dok je boja po stropu i zidovima u fazi ljuskanja i otpadanja. U zgradi ne postoji nikakav inventar u obliku stolova, stolica i sličnog mobilijara. Iz svega navedenog jasno je kako postupak obnove ovog zdanja zahtijeva opsežnu akciju i stručno angažiranje. Do sada je urađeno samo osnovno, kako bi Dom mogao koliko-toliko normalno funkcionirati. Raskršeno je smeće i donekle sređene električne i vodovodne instalacije. Ovog proljeća nastavljamo sa započetim poslom.

HR: Što se planira s Domom? Jeste li osigurali financijska sredstva za renoviranje?

Želja bi nam bila da zgrada Doma služi onoj svrsi i namjeni zbog koje su je naši preci podigli, da zgrada Doma bude mjesto okupljanja

očuvanju našeg kulturnog i nacionalnog identiteta, te razvoju multietničnosti i multikulturalnosti na ovim područjima. Gradski čelnici su obećali pomoć u tom pothvatu, ovih dana raspisuje se natječaj općinskog načelnštva za kulturu na koji ćemo mi izaći s projektom obnove zgrade Hrvatskog doma. Lokalna samouprava već je financijski pomogla početne radove koji su do sada poduzeti.

HR: Prema posljednjem popisu u Srijemskoj Mitrovici živi tek oko 2600 Hrvata. Imaju li djeca mogućnost učiti hrvatski u škola ili je HKC Srijem jedino mjesto gdje se radi na očuvanju nacionalnog identiteta i kroz Odjel za hrvatski jezik i književnost, na primjer?

Za sada je HKC »Srijem« jedino mjesto na kojem se njeguje hrvatski jezik i književnost. Po školama ne postoji nastava na hrvatskom jeziku,

tjerani, a zgrada Hrvatskog doma, kao njihova zajednička imovina, oduzeta.

HR: Što su ove udruge ostavile srijemskim Hrvatima u zalog?

U zalog nam je ostavljena velika obveza – nastaviti tamo gdje su oni stali. Biti jednim od kulturnih činitelja na prostoru i u vremenu u kojem živimo, ne zaboraviti svoje korijene i ne baciti pod noge svoju tradiciju i ideale naših predaka. Današnje vrijeme nosi brojne kušnje u tom pogledu, ni veće zajednice od nas nisu ostale imune na trendove globalizacije i neprekidne želje za »novim«, »suvremenijim« i »nekonvencionalnim«, zanemarujući već provjerene i neizblijedjele vrednote, karakterizirajući ih kao »zaostale« i »prevaziđene«. Razviti svijest o važnosti očuvanja svog identiteta pod naletom takvih valova predstavlja veliku i tešku zadaću. Sačuvati i predati budućim naraštajima tu baklju tradicije važna je i odgovorna zadaća koje smo svjesni.

HR: Kako se planira sačuvati ta bogata baština?

U okviru HKC »Srijem« djeluju različiti odjeli, koji kroz svoje aktivnosti pokušavaju okupiti i animirati ljude kroz različite aktivnosti. U okviru HKC »Srijem« djeluju folklorni odjel, dječji folklorni odjel, glazbeni odjel, odjel za hrvatski jezik i književnost, likovni odjel – atelje »Sveta Anastazija«, društvo mladeži, odjel za manifestacije, odjel za fotografiju, film i DVD, odjel za hrvatsku povijest i pravni odjel. Sve svoje dosadašnje aktivnosti odjeli HKC »Srijem« izvodili su u prostorijama rimokatoličke župe u Srijemskoj Mitrovici, a nakon restauracije zgrade Hrvatskog doma aktivnosti će biti preseljene u taj prostor.

HR: Arhiv Srijema čuva bogatu građu o povijesti srijemskih Hrvata.

nam pristup dokumentaciji i arhivi kako bismo dio te građe obradili i publicirali. Ta zadaća bit će povjerena odjelu za povijest. Puno je toga što je godinama van dometa javnosti i što će predstavljati važne dokumente za povijesnu građu o životu i djelovanju mitrovačkih Hrvata. Do sada su u publikaciji »Sunčani sat« objavljeni neki dokumenti kao što su, na primjer, spomenice o radu i djelovanju hrvatskih društava, nadamo se da će takvih aktivnosti u budućnosti biti još više.

HR: Vraćen je i Hrvatski dom prošloga ljeta. Najavljeno je da će se Hrvatski dom renovirati budući da je naslijeđen u prilično derutnom stanju. Što je do sada učinjeno na tom planu.

Povrat Hrvatskog doma predstavlja značajan trenutak u našoj novijoj povijesti. Našim zalaganjem, dobrom voljom i susretljivošću predstavnika lokalne vlasti u Srijemskoj Mitrovici dana 13. kolovoza 2007. godine zgrada Hrvatskog doma ponovno je vraćena na korištenje, te je sada Hrvatski kulturni centar »Srijem« u njenom posjedu. Lokalna samouprava je prepoznala i uočila djelovanje i doprinos u kulturnom i javnom životu grada svih odjela HKC »Srijem«, te kao vidljivo priznanje omogućila da se u jednoj stvari ispravi šezdesetogodišnja nepravda nanescena cijelom hrvatskom narodu u Srijemskoj Mitrovici. Kao što ste i sami konstatali, zgrada Hrvatskog doma je u prilično lošem stanju. Fasada na zgradi je oštećena, žljebovi truli, vanjska drvenarija ruinirana i istrulila, krov oštećen s tragovima prokišnjavanja na stropu svečane dvorane, glavna vrata razvaljena i dotrajala, elektro instalacije su stare i u stanju u kojem su se nalezile predstavljale su opću opasnost za sve posjetitelje, jer je postojala mogućnost zapaljavanja i kontak-

mitrovačkih Hrvata i stjecište kulturnih događanja u gradu. Spremni smo otvoriti vrata našeg Doma i drugima te skupa surađivati na

jer su djeca po školama razjedinjena i organiziranje nastave s malim brojem djece u velikom broju škola predstavlja jednu od poteškoća.

HR: Osnovan je i umjetnički atelje »Sveta Anastazija«?

Umjetnički atelje Sveta Anastazija osnovan je s ciljem da njeguje likovnu umjetnost i izradu narodnih rukotvorina. Članice ateljea su već više puta izlagale samostalno i u suradnji s drugim sličnim udrugama u gradu. Od nastupa novijeg datuma članice izdvajaju izložbu »Vojvodina u Zagrebu« na kojoj su predstavljale srijemsku regiju. Ova izložba je prošlog ljeta bila priređena u prostoru zagrebačkog autobusnog kolodvora, te na Katarinskom sajmu u Slavanskom Brodu. One svojim radovima od gline, tkanine i drugih materijala žele prikazati karakteristične etno motive s ovih područja. U želji da prošire svoj krug rada i ovladaju novim tehnikama u izradi, članice su stupile u kontakt s poznatom subotičkom slamarkom Jozefinom Skenderović, koja će ovih dana u Mitrovici održati slamarsku radionicu, te prezentirati i ovakav oblik umjetničkog izražavanja.

HR: Koliko ljudi angažira, odnosno okuplja HKC »Srijem« kroz svoje aktivnosti?

HKC »Srijem« ima oko 200 članova od kojih je aktivno oko stotinjak kroz različite odjele. Posebnu radost svima pričinjavaju djeca, koja su aktivna u dječjem folkloru i Odjelu za hrvatski jezik i književnost, svojim nastupima na folklornim manifestacijama i recitatorskim smotrama uvijek su nam »osvjetlali obraz«.

HR: S kime sve surađuje HKC »Srijem«?

HKC »Srijem« surađuje sa svim hrvatskim kulturnim udrugama u Vojvodini, uvijek smo se odazivali na sve pozive ukoliko bi nam to prilike dozvoljavale. Moglo bi nam se možda zamjeriti da sami često nismo pokretali dovoljno inicijative ili spremnosti za suradnju. Za suradnju smo uvijek otvoreni i raspoloženi, jer je to jedini način da zajednički uspijemo u ostvarivanju svojih ciljeva i prava. Sada kada imamo svoje prostorije i mogućnost sami organizirati različite kulturne sadržaje, vjerujem da će te suradnje s drugim udrugama, poglavito s onima koje djeluju na prostoru Srijema, biti mnogo više. Korektne odnose imamo i s lokalnom samoupravom i resornim načelništvom za kulturu, koje nam je uvijek prema svojim mogućnostima izlazilo u susret, zatim s Pokrajinskim tajništvom za propise, upravu i nacionalne

manjine, te s Veleposlanstvom Republike Hrvatske, našim HNV-om i drugima. Posebnu pomoć u ovih deset godina pružilo nam je Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu. Zauzimanjem veleposlanika Tončija Staničića i njegovog zamjenika Branimira Lončara i velikodušnom pomoći Vlade Republike Hrvatske u mogućnosti smo pokrenuti postupak obnove zgrade Doma. Ovom prigodom moram spomenuti i suradnju i nesebičnu pomoć koju već godinama dobivamo od našeg župnika preč. Eduarda Španovića. Svih ovih godina sve svoje aktivnosti, probe, susrete, zabave i druge aktivnosti HKC »Srijem« je obavljao u prostorijama župe sv. Dimitrija dakona i mučenika. Brinući kako za duhovno tako i za kulturno dobro svojih vjernika, Crkva nam je bila dobar domaćin, na čemu smo svi veoma zahvalni.

HR: Imate li razvijenu suradnju s udrugama iz Hrvatske?

Imamo suradnju i s udrugama iz domovine, članovi smo ZAKUD-a iz Vinkovaca, i skoro tradicionalni gosti »Otočkog proljeća« i manifestacije »Divan je kićeni Srijem«, koju organizira Općina Nijemci, draga nam je i suradnja s HKUD »Kralj Tomislav« iz Tolise, koji je bio naš gost na proslavi naše desete obljetnice. Ostvarili smo i suradnju s HKPD »Valpovo 1905« iz Valpova te s udrugom »Prigorec« iz Sesvetskog Kraljevca kod Zagreba. Takvi susreti i suradnja uvijek vesele i produbljuju osjećaje zajedništva.

HR: Koje su poteškoće u radu?

Poteškoće koje prate naš rad ne razlikuju se mnogo od poteškoća s kojima se susreću i druge kulturne udruge na ovim prostorima. One su obično financijskog predznaka. Neka mi ne zamjere ljudi koji se ovim poslom bave mnogo duže od mene i koji iza sebe imaju impozantne rezultate u ovoj domeni, ali iznijet ću ovdje svoj osobni sud. Moje subjektivno mišljenje je da je danas teže animirati ljude, pogotovu mlade, za ovakve sadržaje koje pružaju kulturno-umjetnička društva i slične udruge, nego što je to bilo ranije. Popularnije je biti individualist, nemati interesa za zajednicu, nemati smisla za žrtvu koja će se odnositi na opće dobro i ne tražiti iz svega nužno korist za sebe. Čini mi se kako je to trend na čije posljedice nitko nije imun. Djelomičan uzrok takvom stanju jest i teška ekonomska situacija u

kojoj se živi. Ponekad umorni od neprekidne trke za osiguravanjem egzistencije ljudi nisu voljni angažirati se na drugim područjima

HR: Kakvom vidite budućnost kulturno-umjetničkih udruga? Kako se mogu održati? Primjerice, konkretno, kako vi financirate vaše aktivnosti?

Uz pretpostavku da uspješno prebrode poteškoće o kojima sam govorio, ostaje vječiti problem financiranja ovakvih institucija. Svi smo u svom radu upućeni na različite sponzore, tijela lokalne samouprave, Veleposlanstvo i sl.,

potrebno razmatrati i takve modalitete (samo)financiranja koji će, s poboljšanjem ekonomskog aspekta života, sigurno isplivati na površinu. Naravno, djelovanje svake udruge uvjetovano je i bitno određeno gospodarsko-ekonomskim potencijalom i mogućnostima koje pruža lokalna sredina, te i to treba imati u vidu kada govorimo o samoodrživosti.

HR: Rođeni ste u Srijemskoj Mitrovici. Jeste li nekada razmišljali otići iz rodnog mjesta? Što Vas posebno vezuje za Srijemsku Mitrovicu?

koji su se pokazali provjerenim i sigurnim partnerima, koji nam svojim financijskim inputima omogućavaju rad, ali možda bi trebalo početi razmišljati i o pronalaženju trajnijeg rješenja, koje će nam barem djelomično osigurati sigurna sredstva za rad. Možda bi trebalo obratiti više pozornosti na sustainability (samoodrživost) i mogućnost da se kroz različite aktivnosti samostalno osiguraju sredstva. Naravno da u složenim ekonomskim uvjetima u kojima živimo želja za samoodrživošću izgleda utopistički i praktički nemoguća za implementaciju, ali mislim da je

Nikada nisam poželio otići. Žao mi je kada ljudi zbog neriješenog socio-ekonomskog statusa odlaze, jer se brojčano smanjujemo, ali to je realnost s kojom se svakodnevno suočavamo. Za Mitrovicu me veže puno toga, mislim da ne bih mogao funkcionirati na drugom mjestu. Posebna ljubav mi je naša prigradska župa sv. Ane u Lačarku u kojoj nedjeljom i blagdanom vodim liturgijsko pjevanje, ljudi su srdačni i dragi i zadovoljstvo mi je s njima koračati na putu vjere. Volim svoj narod, ostajem i dalje ovdje i želim mu biti na korist i blagoslov. ■

Otići ili ostati?

Sve nas manje ima

Svjedoci smo odlasku sve većeg broja mladih Sončana u potrazi za boljim uvjetima života

Piše: Ivan Andrašić

Prije četiri godine pisao sam, u rubrici »Tvrdim i dokazujem« u »Hrvatskoj riječi«, o aktualnom trenutku Sonte. Da podsjetim čitatelje, Sonta je selo u kojemu se na posljednjem popisu pučanstva od 5000 žitelja njih 3000 izjasnilo Hrvatima. Broj onih koji su se upisali u rubrike Neopredijeljen, Šokac i Jugoslaven nije bio velik, moglo bi se reći da je nacionalna svijest Sončana bila na izuzetno visokoj razini.

Pisao sam, između ostaloga, i o svojim strahovima glede biološkoga starenja sela. Na moju veliku žalost, vrijeme je pokazalo opravdanost tih strahova. Kroz ove četiri godine bili smo svjedoci odlaska sončanske mladosti koji je, u biti, bio prikriveno iseljavanje. Ovoga puta nitko ne može tvrditi da su ratni strahovi bili uzrokom odlazaka pojedinaca. Ratna psihoza je iza nas, nema više izrazitih pritisaka, nema opasnosti od dolaska pozivatelja za pričuvu, nema straha da će netko u tvoju kuću ući kao u svoju.

IZMEĐU ŽELJA I STVARNOSTI: Dolaskom demokracije na ove prostore ponadali smo se brzom boljitku. Zanimarili smo zamke tranzicije, nismo zamijetili, ili nismo htjeli zamijetiti, iskustva zemalja u okruženju, zemalja koje su ovaj proces razriješile prije nas. Tražili smo svoje putove i svoje recepte i tražeći ih, došli opasno blizu pozicija za koje smo mislili da su daleko iza nas. Političke trgovine, netko to zove i popuštanja, po principu *svak sa svakim* ponovno su nas dovele na rub konfrontacije s ne samo europskom, nego i svjetskom zajednicom. Pruženoj ruci olako okrećemo leđa, svoju ruku, a što je još opasnije i um, pružamo povijesti i legendama. Takvo se ozračje, po principu piramide, reflektira i na bazu, na najmanju naseobinu pa i na obitelj. Od toga nije imuna ni Sonta. Oni koji su najveći dio vremena pred televizijskim ekranima, a to su mahom pripadnici starije populacije, upadaju u zamke promidžbe takve politike i neizbježno postaju njezinim sljedbenicima. Pripadnici populacije u *najljepšim godinama* razapeti su između želja i stvarnosti, između nastojanja i mogućnosti. U sebi još imaju dovoljno snage i motiva za očuvanje tekovina predaka, još sami sebe uvjeravaju da su *svoji na svojem* i da sve što rade, rade zbog budućih generacija. A pripadnika budućih generacija hrvatske nacionalne zajednice u Sonti sve manje se rađa. Kako kaže Grašina pjesma »Iz godine u godinu sve manje nas ima«.

Peta generacija djece u sončanskoj osnovnoj školi kao izborni predmet izučava hrvatski jezik s elementima kulture. Tu nastavu ukupno polazi

21 učenik. U rujnu će malih Hrvata, prvašića, biti još manje. Prema sadašnjim pokazateljima najvjerojatnije 16 – 17. Mnogi se pozivaju na bijelu kugu, no mislim da ona nije osnovni razlog smanjivanju broja novorođenih Hrvata u Sonti. Prije bih rekao da je u selu sve manje onih koji su biološki predodređeni za stvaranje potomstva. Mlada populacija, za razliku od starijih i srednjih generacija, slijedi svoje uvjerenje nezvezano za mjesto rođenja. Već pri upisu u srednju školu ima jasnu viziju svojih želja i nastojanja, viziju lagodnijega i kvalitetnijega života od onoga kojega će im ikad više pružiti

U panici su svi oni koji bi trebali razmišljati o braku, ali s trideset i kojom godinom života nemaju ni dana radnoga staža i nikakvih prihoda za život. Tražeći bilo kakav izlaz, pronalaze ga u odlasku na sezonske poslove u matičnu državu. Većina njih u razgovoru otkriva kako planira tamo zauvijek ostati. Drugu kategoriju očajnika pronalazimo u ljudima u pedesetim godina koji su na tržištu rada. I pored svih poticajnih mjera uposliti ih ne želi nitko, za mirovinu su premladi, a započinjanje vlastitoga posla bez dobre materijalne osnove samo je utopija. Kako ogromna većina njih tu materijalnu osnovu nema, prinu-

Puste sončanske ulice

Sonta. Mnogi sončanski roditelji zavaravaju i sebe i druge pričom kako su im djeca otišla na izobrazbu u Osijek, Zagreb, Kutinu... A kad se budu vratila... priča je dalje nejasna.

PROBLEM NEZAPOSLENOSTI: Puno je jasnija njihovoj djeci koja nakon stjecanja diplome ostaju tamo gdje su otišla na izobrazbu. U novim sredinama zasnivaju brakove, stvaraju potomstvo, dolaze u Sontu samo kao gosti, nasmijani i zadovoljni. Mi koji smo ostali sa zavišću ih gledamo. Kako vrijeme prolazi, kako zalazimo u zrelije godine, a iskreno bih rekao starije, sve više postajemo cinici, postajemo ono što nam se najmanje sviđalo kod naših očeva. Postajemo bolno svjesni nedostatka svega onoga od čega se sastoji kvalitetan život, postajemo bolno svjesni jedino borbe za biološki opstanak. Najveći problem koji muči mlade generacije je nezaposlenost.

deni su prihvatiti bilo kakvo uposlenje. Vlasnici poduzeća iskorištavaju ovakvo stanje za vlastito stjecanje dobiti. Sve se svodi na probni rad koji je uz to još i slabo plaćen.

Određeni broj mladih živi u mješovitim brakovima, takvih brakova još uvijek nema puno. U pravilu, kad se djevojka uda u kuću druge vjere i nacije, ona prihvaća novo ozračje kao svoje i tu više nema nikakvog razmišljanja o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti budućih potomaka. Postoji i druga vrsta mješovitih brakova, naime, kada Šokac oženi djevojku druge vjere, vjerojatno zbog našega mentaliteta, u većini slučajeva prethodno pravilo se ne primjenjuje. Zaboravlja se na vlastiti identitet, inicijativa se prepušta drugoj strani, a potomstvo se svrstava u kategorije *Ostali, Jugoslaveni, Neopredijeljeni* i tu se krug zatvara. Godine idu, a nas sve manje ima. Poput Grašine pjesme. ■

Antun Vizin i Mirko Vizin, uzgajivači jabuka iz Tavankuta

U tijeku je rezidba voćaka

Zadrugarima »Voćka« omogućeno je da proizvedu koliko god mogu, a da o prodaji ne razmišljaju * Usko grlo postaju berači jabuka, kojih u Tavankutu nema dovoljno, pa u sezoni dolaze iz okolnih mjesta

Piše: Zvonimir Perušić

Istina je da je poljoprivreda najvećim dijelom sezonski posao, ali je isto tako istina i da u nekim granama poljoprivrede sezona rada traje cijele godine. U voćarstvu, primjerice, vrijeme rezidbe voćaka počinje čim se berba završi i traje sve do prve vegetacije. Dakle, od studenog do travnja. Tijekom travnja, u voćnjacima započinju drugi poslovi kako bi u ljeto i na jesen opet rodilo voće. Lijepo, slatko, sočno...

Put do tog lijepog, slatkog i sočnog voća ukratko nam opisuje bratići Vizin, Antun i Mirko, Tavankučani, voćari, jabučari. Spadaju u veće proizvođače. Antun Vizin pod voćnjakom u Tavankutu ima 6 jutara, a njegovi mladi sino-

vi Goran 4 i Branko 2,5 jutra. Mirko Vizin voćnjake uzgaja na 7 jutara zemlje. Uglavnom jabuke. Zašto baš jabuke?

NIŠTA BEZ STRUČNOG NADZORA: »Imam i nešto bresaka, ali da me sad nije sramota, povadio bih ih i na njihovo mjesto posadio jabuke«, kaže Antun Vizin. »Točno je da breskve, kad su voćke u pitanju, donose prvi novac u godini, ali one zahtijevaju velik posao. Jabuke je puno jednostavnije sačuvati. Mi nismo baš neki veliki trgovci, opredijelili smo se za to da proizvodimo velike količine i visokokvalitetne jabuke i zato smo i osnovali zadrugu 'Voćko', koja nam omogućuje da proizvodimo koliko god možemo,

a da o prodaji ne razmišljamo. Sve što proizvedemo i oberemo, za sada komercijala 'Voćka' proda. Posljednjih godina gotovo sav naš urod odlazi kupcima u Rusiju, a za to je veoma zaslužan direktor zadruge Željko Nimčević.«

Na 12,5 jutara voćnjaka Antuna Vizina i njegovih sinova zasaden je oko 10.000 stabala jabuka, u starim zasadima najviše ajdareda, a u novim granny smitha, zlatnog delišesa i jonagolda. S obzirom da u njihovim voćnjacima u prosjeku rada oko 2 vagona po jutru, računica govori kako godišnje zajedno proizvedu oko 25 vagona jabuka.

»Moj je otac bio 'čisti' poljoprivrednik, nije se bavio voćarstvom«, priča Antun Vizin. »Ja sam u ovaj

posao ušao 1990. godine. Krenuo sam s jednim jutrom, pa s dva, tri... Praktički, od roda s jednog drveta zasadio sam novo drvo. Mi nismo, kao sada novi bogataši, odmah imali velike parcele. Počeli smo, kako bi se reklo, sirotinjski, a do rezultata smo dolazili radom i štednjom.«

Stručni nadzor nad svojim voćnjacima Vizinovi su povjerali mr. Ruži Petrini, kako Antun kaže, učenici dr. Kate Dulić, vrsne stručnjakinje iz područja zaštite bilja, majke bivše ministricice poljoprivrede Ivane Dulić-Marković. Ruža Petrina redovito savjetuje Vizinove, signalizira eventualne simptome bolesti voćaka, nadgleda gnojdbu, kontrolira kvalitetu zemljišta na

institutu u Novom Sadu. Bez toga uroda ne bi bilo.

NEDOSTAJU LJUDI ZA BERBU: Antunov mlađi bratić, Mirko Vizin, osim kao dobar voćar, glasi i za kvalitetnog rezača.

»Rezidba voća počinje čim ujesen otpadne lišće s drveta«, objašnjava Mirko Vizin. »Ovisno o veličini voćnjaka ta rezidba može trajati sve do prve vegetacije u travnju. Hladnoća uglavnom ne ometa taj posao, breskva se može rezati na temperaturi do minus 20 stupnjeva Celzija, a jabuka i do minus 30 stupnjeva. To je, naime, granica do koje drvo voća ne smrzava. Na tavankutskom području ima oko tisuću jutara voćnjaka, uglavnom šljiva, bresaka i jabuka. Zbog toga postoje specijalizirane skupine rezača voćaka, od po 5-6 ljudi, koji rezidbu voćarima rade uslužno. Kod mene oni ne rade, jer ja sam orezujem svoje voćnjake, ali za mnoge voćare oni su neizbježni.«

Mirkov je otac, za razliku od Antunovog, i sam bio voćar, pa je imao od koga naučiti zanat. Problem je, kaže Mirko Vizin, nedostatak radne snage za berbu.

»Nama u berbu jabuka dolaze ljudi iz okolnih sela – Pačira, Moravice, Miletića – jer u Tavankutu nema dovoljno radne snage s obzirom na količine koje se proizvode«, kaže Mirko Vizin. »Prošle je godine satnica za berbu jabuka iznosila oko 0,90 eura.«

Vozeći cestom između Donjeg i Gornjeg Tavankuta, jasno se uočava razlika između starih i novih voćnjaka. U starima su voćke sade ne na razdaljini od 2 do 2,5 metra, a novi su voćnjaci gušći, voćka je od voćke udaljena svega 1 metar. I za to, naravno, ima razloga.

»Postoje tri vrste sadnje jabuka«, objašnjava Mirko Vizin. »Stari su voćnjaci sadeni po korijenskom sustavu M 106, što označava jačinu korijenskog sustava i primjenjuje se na slabijem terenu. Za jače terene primjenjuju se sustavi M 26 i M 9. Ova druga dva sustava omogućavaju da se voćka ne razgrana previše, jer se onda smanjuje urod. Najslabiji korijenski sustav je M 9 i u tom se slučaju voćke sade na razdaljinu od 1 metra, uz žicu. Sve se mora natapati. Na taj način zasađi se 1000 stabala po jutru. Tada se drugačije radi i rezidba, smanjena je bujnost drveta, a pojačana koli-

čina i kvaliteta ploda. Zapravo, dobiva se prvoklasan plod.«

SOLIDAN BIZNIS: Nakon berbe, sav se urod Vizinovih, koji nije odmah prodan, odlaže u hladnjaču, koju su izgradili zadrugari »Voćka«, a kojih ima 25. U hladnjači jabuka čeka kupca. Bitno je da jabuka, onakva kakva uđe u hladnjaču, takva iz nje i izide. U posebnom tretmanu, ona u potpunosti zadrži sva svoja svojstva, i glede kvalitete okusa i glede izgleda.

»Svojevremeno smo jabuke odlagali u hladnjaču 'Medoprodukta', ali nakon privatizacije tog poduzeća nama je, tavankutskim voćarima, to odlukom novog vodstva prije tri godine onemogućeno«, dodaje Antun Vizin. »Morali smo se snaći, pa smo se udružili, osnovali zadrugu i sagradili hladnjaču. Puno nam je pomoglo Ministarstvo poljoprivrede Republike Srbije, na čijem je čelu tada bila Ivana Dulić-Marković. To nas je ministarstvo poduprlo omogućivši značajnu donaciju, kao i kredit.«

Na izravno pitanje – isplati li se proizvoditi jabuke, Antun Vizin odgovara:

»Isplati se. Mislim da sam i sinovima osigurao dobar posao. I jedan i drugi su u svojoj 17. godini dobili prvi zasad, a četiri godine kasnije i prvu berbu. Ako žele nastaviti, mogu pristojno živjeti od svojih voćnjaka.«

Pokraj jabuka uskladištenih u hladnjači: Mirko Vizin i Branko Vizin

Na temelju članka 11. Pravilnika o dodjeli sredstava proračuna Općine Subotica u području kulture, javnog informiranja i nakladničke djelatnosti (»Službeni list Općine Subotica«, broj 5/05 i 7/07),

Povjerenstvo za dodjelu sredstva u području javnog informiranja raspisuje

NATJEČAJ

Za dodjelu sredstava u području javnog informiranja u 2008. godini

Djelatnost javnog informiranja na jezicima koji su u službenoj uporabi na teritoriju Grada Subotice.

Sredstva se dodjeljuju za područje javnog informiranja u ukupnom iznosu 6.309.000,00 dinara i to osnivačima sljedećih javnih glasila:

- a) novina,
- b) radio programa i
- c) televizijskih programa.

Korisnici sredstava mogu biti ustanove, gospodarska društva, fondovi, fundacije, udruge i ostale organizacije iz područja javnog informiranja na jezicima koji su u službenoj uporabi na teritoriju Grada Subotice, koji imaju sjedište ili organizacijsku jedinicu na teritoriju Grada Subotice.

Osnovni kriteriji za dodjelu sredstava na temelju natječaja po skupinama su:

- programi, projekti i članci koji se bave radom i aktivnošću lokalne samouprave – osobito manifestacije, kulturni i drugi programi lokalne samouprave od općeg interesa za građane Grada Subotice
- programi, projekti i članci koji se bave svakodnevnim pitanjima od općeg interesa za građane Grada Subotice,
- programi, projekti i članci koji pridonose afirmaciji kulturnih vrijednosti zajedničkog života, multikulturalnosti i multikonfesionalizma na teritoriju Grada Subotice;
- željena zona servisa (opsluživanja) – sudionik natječaja mora osigurati kvalitetno emitiranje radijskog, odnosno televizijskog signala za najmanje 60% stanovništva na teritoriju Grada Subotice.

Sudionici natječaja za dodjelu sredstava za realizaciju programa, projekta i članaka uz prijavu na natječaj prilažu i izjavu kako raspolazu odgovarajućim tehničkim i kadrovskim kapacitetom kao i da pokrivaju željenu zonu servisa (opsluživanja).

Odabrani za dodjelu sredstava moraju dati suglasnost (prije dobivanja sredstava) da će odobreni iznos namjenski utrošiti za predviđene svrhe. Povjerenstvo zadržava pravo po potrebi tražiti i drugu dokumentaciju i informacije od podnositelja natječaja, ili se informirati na licu mjesta.

Sudionici natječaja prijave podnose na natječajnoj prijavi-formularu, koju mogu preuzeti na porti službenog ulaza u Predsjedništvo Skupštine Grada Subotice (Gradska kuća ulaz kod ljekarne) radnim danom od 7 do 14 sati. Natječajni formular se nalazi i na internetu www.subotica.co.yu.

Natječajni formular se može preslikati.

Popunjene prijave – formulare sudionici natječaja predaju u Općinskom uslužnom centru Subotica, Trg slobode 1 – Gradska kuća.

Rok za predaju natječajnih prijava – formulara je 15 dana od dana objavljivanja Natječaja u listovima: Subotičke novine, Subotičke, Dani, Hét nap, Hrvatska riječ, Službeni list Grada Subotica i na internetu (www.subotica.co.yu).

Korisnici sredstava dužni su u roku 30 dana od dana završetka realizacije programa ili projekta dostaviti izvješće o realizaciji s financijskim pokazateljom utroška sredstava. Izvješće dostaviti Službi za društvene djelatnosti, Trg slobode 1/III.

Nepravodobne i nepotpune prijave neće se uzeti u obzir. Također se neće uzeti u obzir prijave onih organizacija koje u prošloj 2007. godini nisu priložile financijsko izvješće o dobivenim a utrošenim sredstvima.

U povodu 800. obljetnice franjevačkog reda tuzlanski franjevci grade

Kulturni centar sv. Franjo

Grad Tuzla do 2009. godine bit će bogatiji za jedan novi kulturni centar. Naime, nije riječ o bilo kakvom, već o posebnom i iznimno vrijednom projektu koji tuzlanski franjevci daruju gradu Tuzli a kojim, kako kažu, žele dati svoj doprinos glede obilježavanja velike obljetnice – 800 godina franjevačkoga reda.

Centar će, kako saznajemo od fra *Zdravka Anđića*, gvardijana franjevačkog samostana sv. apostola Petra i Pavla, biti građen na prostoru starog crkvišta, dakle, na lokalitetu gdje je nekada bila katolička crkva, koja je uslijed slijeganja terena pretrpjela oštećenja zbog kojih je srušena.

U POVODU VELIKE OBLJETNICE: »Budući da se 2009. godine obilježava 800 godina od postojanja franjevačkoga reda, došli smo na ideju da u prilog tog velikog jubileja i mi damo svoj doprinos u ime našeg franjevačkog samostana. Smatramo kako je naš franjevački red dao veliki doprinos samoj BiH te zaslužuje da se ta velika obljetnica obilježi na dostojan način. Ideja se dobro uklopila i u projekt Općine Tuzla, koji podrazumijeva revitalizaciju stare jezgre grada. U tom duhu i u duhu značajne obljetnice – 800 godina franjevačkog reda odlučili smo, na prostoru gdje je stara rimokatolička crkva desetljećima svojom grandioznom ljepotom svjedočila o prisutnosti katolika i Hrvata na ovom prostoru, praviti 'Kulturni centar sveti Franjo', da na neki način damo doprinos kulturi i opće-

mu dobru ovoga grada i društva u kojemu živimo«.

Projekt je načinjen, međutim, lokacija na kojoj se Centar treba graditi je u rizičnom dijelu Tuzle

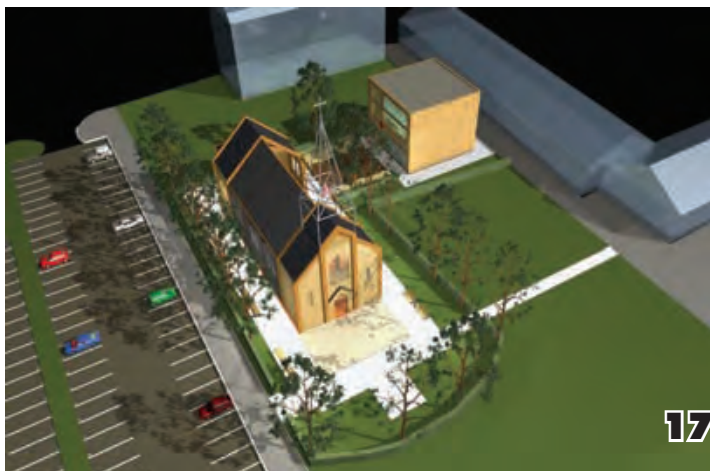
po pitanju slijeganja terena. To je i jedan od razloga zbog kojih je stara crkva na tom lokalitetu srušena. »Točno je da je riječ o kompleksnom terenu podložnom slijeganju i, kao što ste kazali, upravo je slijeganje terena dovelo do oštećenja zbog kojih je stara crkva 1987. godine srušena. Mi smo dobili urbanističku dozvolu, a nedavno je rađeno i ispitivanje terena. Po mišljenju stručnjaka ne bismo trebali imati problema, budući da je riječ o objektu koji neće biti od teških već od plemenitih materijala, uglavnom od drveta. Stručnjaci smatraju, bez obzira što je riječ o problematičnom terenu, da će se objekt moći napraviti, ali i odolijevati slijeganjima na terenu na kojem se nalazi«, kazao je fra Zdravko.

MULTIFUNKCIONALNA ULOGA CENTRA: Kulturni centar imat će multifunkcionalnu ulogu, a bit će napravljen od triju dijelova: osnovni dio čini univerzalna multifunkcionalna dvorana koncipirana otvoreno – transparentno, koja pruža raznolike mogućnosti korištenja: od dvorane za predavanja, za glazbene susrete, književne večeri, nastupe folklora, predstave i sl. Scenografija prostora se prilagođava potrebama, svi prostori su otvoreni, a središnji dio otvoren je dodatno i van i spaja dva dijela objekta. Prateći objekt pruža potporu osnovnom sadržaju, služi za prijam i susret s gostima, ima malu dvoranu za predavanja, za probe tamburaša i zbora u prizemlju. Na katu ga čini caffè bar za druženja i

vertikalnu u liku bosanskog franjevca. Ostali dio parcele je riješen šetalištem oko objekta i klupama ispod lipa, a ispred objekta bit će postavljen križ – raspelo kao spomen na sve franjeve i druge ljude koji su nekadašnji objekt toliko voljeli. »Povijest bosanskih franjevaca, članova provincije Bosne Srebre, svjedoči o jakoj viziji franjevačke prisutnosti i ukorijenjenosti u ovim krajevima, a isto tako je i garant očuvanja hrvatske nacionalne i kulturne baštine u budućnosti. Vizija tuzlanskih franjevaca upravo želi učiniti to isto«, kaže fra Zdravko.

POČETAK GRADNJE: Projekt je načinio poznati tuzlanski arhitekt *Juro Pranjić*, a njegova vrijednost je oko 1.200.000 KM. Službeni početak radova bit će nakon što se završi kompletna analiza zemljišta i terena, najvjerojatnije početkom sljedeće godine. »Početna sredstva su osigurana, a obratili smo se i na nekoliko adresa te očekujemo kako će nam izaći u susret. Uz pomoć dobrih ljudi, kao i naših župljana, Centar bi trebao biti dovršen u 2009. godini«, kazao je fra Zdravko te u duhu mudrosti poručio: »Jedna izreka koja se pripisuje 'Samaritanki iz Calcutte' (Majci Terezi) kaže da se životna mudrost ne sastoji iz mnoštva velikih ideja, nego iz hrabrosti da barem jednu od njih ostvarimo. Tako ni ja neću nizati mnoštvo velikih ideja, nego ću samo sve 'ljude dobre volje' pozvati na hrabrost postojanja. Poznati njemački teolog talijanskih korijena *Romano Guardini* je negdje rekao kako će nosiva krepost budućnosti biti hrabrost kao nepatetična, duhovna snaga, koja će se oduprijeti duhu rezignacije i neetičnosti. Samo hrabrima svijet pripada, kaže drevna mudrost«.

Ankica Stjepić-Čosić

Suzana Dulić, članica Općinskog vijeća zadužena za zdravstvo i zaštitu životnog okoliša

Provedba programa za zaštitu i unapređenje životnog okoliša

U tekućoj godini planirane su konkretne akcije, i aktivan rad na podizanju razine ekološkog obrazovanja

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nakon završenog prirodno-matematičkog fakulteta, na odsjeku za biologiju, 1991. godine *Suzana Dulić* se zaposlila u Zavodu za javno zdravlje, kao biologinja u hidro-biološkom laboratoriju. Godine 2000. postavljena je za šeficu laboratorija, i bavila se hidro-biološkim ispitivanjima i ocjenom kvalitete površinskih voda.

Poslijediplomski studij inženjerstva za zaštitu životnog okoliša, smjer zaštita voda, završila je 2002. godine u Centru za interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studije i istraživanja pri Sveučilištu u Novom Sadu, te stekla zvanje magistre inženjerstva za zaštitu životnog okoliša. Od 2005. radi na mjestu voditeljice Odjela za zaštitu životnog okoliša, a nedav-

no je postala članicom Općinskog vijeća u Subotici.

Kada ste preuzeli dužnost članice Općinskog vijeća zadužene za zdravstvo i zaštitu životnog okoliša?

Na mjesto članice Općinskog vijeća postavljena sam 1. prosinca 2007. godine. Nakon neopozive ostavke prethodnog člana Vijeća zaduženog za zdravstvo i zaštitu životnog okoliša, meni je, kao stručnjakinji zaposlenoj u zdravstvenoj ustanovi koja se godinama bavi ekologijom, ponuđeno da vodim ovaj resor, što sam i prihvatila.

Što obuhvaća Vaš sektor angažmana u radu lokalne samouprave?

Ukratko, uloga člana Vijeća je usklađivanje ostvarivanja funkcija predsjednika Općine i Skupštine Općine i obavljanje nadzorne funkcije rada općinske uprave.

Praktički, to znači da je moja uloga osigurati neophodna sredstva za resore zdravstva i zaštite životnog okoliša iz proračuna općine prilikom formiranja proračuna, kao i nadzor i kontrola utroška tih sredstava. Sudjelujem u donošenju planova razvoja, aktivnostima, pomažem u njihovoj realizaciji. Moja uloga kao članice Vijeća je konzultacija s predsjednikom Općine pri donošenju odluka iz oblasti zdravstva i ekologije, pri čemu i ja, naravno ukoliko je potrebno, tražim pomoć od stručnjaka. U oblasti zaštite životnog okoliša sudjelujem i vodim ekološke akcije, koje se odvijaju sredstvima općine ili drugim sredstvima različitih fondova. Skrbim o ostvarenju programa kojim su planirani prihodi i namjena sredstava.

U kojoj su mjeri kompatibilni resori zdravstva i zaštite životnog okoliša?

Oblasti zdravstva i životnog okoliša potpuno su različite. Resor ekologije i zaštite životnog okoliša prilikom formiranja sljedećeg Općinskog vijeća svakako bi se morao transformirati. Zdravstvo i resor socijalnih pitanja su logičan spoj, dok ekologija mora biti samostalan resor.

Subotička općina ima evidentan, dugogodišnji problem glede pošumljenosti. Koje će konkretne akcije biti poduzete u povećanju pošumljenosti u bližju budućnosti?

U oblasti ekologije postoje prioritetne akcije koje se realiziraju, i za koje se nadamo da će biti višegodišnjeg karaktera. Naime, stanje pošumljenosti teritorija Vojvodine je svega šest posto, u subotičkoj općini 2 posto, dok europski standardi predviđaju 15 posto teritorija pod šumskim zasadima. Prostorni plan Republike Srbije kao apsolutni prioritet stavlja pošumljavanje na prostoru Pokrajine, budući da je Vojvodina najmanje pošumljena regija Europe. Po planskim dokumentima u Vojvodini se zbog ovakve situacije predviđaju akcije dugoročnog karaktera podizanja novih šuma i različitih oblika zaštitnog zelenila na površini od 94.000 hektara, što bi dovelo do podizanja pošumljenosti na prihvatljivu razinu. Za podizanje vjetrozaštitnih pojaseva na teritoriju Općine Subotica od Fonda za kapitalna ulaganja izdvojeno je ukupno 32 milijuna dinara. Sadnja vjetrozaštitnog pojasa u subotičkoj općini započela je u studenom 2007. godine kod Starog

Žednika sredstvima općine, akciju provodi Goranski rasadnik. Projektom na osnovi kojeg se obavlja podizanje vjetrozaštitnih pojaseva obuhvaćena je površina od preko 4000 hektara, što znači da su određene parcele na kojima se sadnja može vršiti preko 10 godina.

Ovi vjetrozaštitni pojasevi imati će izuzetan značaj u budućnosti u smislu sprečavanja eolske erozije, smanjenja brzine i štetnog djelovanja vjetrova, smanjenja insolacije i isparavanja, proizvodnje kisika, pročišćavanja zraka od prašine, čađi i suspendiranih čestica, povećanja prinosa, zaštitu divljači i ostalog životinjskog svijeta.

Osim ove akcije, u tijeku je akcija »Milijun stabala za Srbiju«, pod pokroviteljstvom Ministarstva za zaštitu životnog okoliša, a akcijom rukovodi Institut za nizijsko šumarstvo iz Novog Sada, koji će osigurati sadnice i vršiti nadzor. Radove ćemo povjeriti JKP-u »Čistoća i zelenilo«, a sada smo u fazi pribavljanja potrebne dokumentacije za odabrane lokacije. Institut je odredio karakter prioritarnih lokacija te smo na osnovu toga odabrali da to bude pojas oko gradskog deponija, čime bi se izvršila i jedna faza sanacije deponija, kao i pojas pokraj dvaju visoko frekventnih putova - paličkog i kelebij-skog.

Što je još u planirano tijekom ove godine u oblasti ekologije?

Planiramo provedbu aktivnosti u skladu s programom za zaštitu i unapređenje životnog okoliša, kao i niz drugih akcija. Sa Zavodom za urbanizam započeli smo rad na Integralnom programu zaštite vodnih ekosustava, čime planiramo definirati status i promjene kvalitete površinskih voda ovog slivnog područja. Obuhvaćena će biti jezera Palić i Ludaš, kanal Palić-Ludaš, kao i potok Kireš. Cilj nam je stvaranje osnove za odlučivanje o aktivnostima poboljšanja kvalitete površinskih voda ovog područja. Na temelju ovog projekta planiramo aplicirati za domaća i strana sredstva, koja bi nam pomogla u obnovi ovih degradiranih vodnih ekosustava.

Planiramo posjete svim mjesnim zajednicama, upoznavanje s ekološkim problemima na lokalnoj razini, i u okviru proračunskih mogućnosti rješavanje ovih problema. Očekuje nas sanacija našeg gradskog deponija, dio sredstava je osiguran od strane republičkog Fonda za ekologiju, a radove će obavljati JKP »Čistoća i zelenilo«. Planira se započinjanje izrade katastra zagađivača, prije svega otpadnih voda u našoj općini. Lokalni ekološki akcijski plan (LEAP) urađen

2002. godine, koji predstavlja jasno definiranje akcije za rješavanje najvažnijih ekoloških problema životnog okoliša ove godine planiramo revidirati, osuvremeniti i dopuniti. Ove godine poboljšat ćemo i informiranje građana o stanju i kvaliteti životne sredine...

Kako biste ocijenili razvijanje ekološke svijesti kao iznimno važnog segmenta kvalitetnijeg razvoja društva i sredine u kojoj se živi?

Ekološke akcije su brojne, naravno da bi ih trebalo biti još više. U našem je gradu, u odnosu na ostali dio Srbije, ekološka svijest razvijena. Ali to nije dovoljno, uvijek se mora težiti višim standardima. Svaki građanin dopušta si komentirati i kritizirati što se nije uradilo na razini grada, dok sam poduzima malo, a najčešće ništa. Mala materijalna ulaganja s minimumom rada mogu značajno pridonijeti kvaliteti života u našem neposrednom okruženju, poput, recimo:

- Sadnja žive ograde i drveća u dvorištima smanjit će brzinu vjetra, zadržat će prašinu, čađ i suspendirane čestice, uljepšat će okoliš i doprinijeti proizvodnji kisika.

- Redovito uklanjanje i košenje ambrozije u dvorištu i ispred kuće u kojoj živite pridonijet će smanjenju alergeni polenovih zrna u zraku, na čemu će vam biti zahvalan sve veći broj naših alergičnih sugrađana.

- Ne bacati smeće na mjesta koja nisu za to predviđena, ne ružiti grad i ne oduzimati djeci prostor za igru.

- Ne bacati praznu ambalažu od sokova i »grickalica« vašeg djeteta kada napuštate igralište – sutra se vaše dijete može porezati ili stavljati u usta te prljave stvari...

Na koji način će se obavljati potrebna »ekološka« edukacija u subotičkoj općini?

U sredstvima za zaštitu i unapređenje zaštite životnog okoliša za 2008. godinu, kao i do sada, našla su se i sredstva za poticanje obrazovnih aktivnosti i jačanje svijesti o potrebi zaštite životnog okoliša. U cilju podizanja razine ekološkog obrazovanja i popularizacije zaštite životnog okoliša, planira se organiziranje i sudjelovanje na predavanjima, seminarima, tribinama, skupovima unapređenja životnog okoliša. Za razliku od prethodnih godina, s ciljem da educiramo što veći broj osoba, planiramo edukaciju nastavnog kadra u osnovnim i srednjim školama, koji će svoje znanje prenijeti velikom broju djece, koja će nadamo se, zatim educirati svoje roditelje.

Jer, budućnost bi trebala i morala biti zdrava i zelena...

Deveti Sajam zapošljavanja

Nacionalna služba za zapošljavanje u Subotici organizirat će 29. veljače deveti po redu Sajam zapošljavanja, koji će se održati u MKC »Népkör« od 10 do 13 sati. Na Sajam su pozvani nezaposleni III, IV, V, VI i VII. stupnja školske spreme, kao i nezaposleni ostalih zanimanja. Zahvaljujući sajmovima u Sjeverno-bačkom okrugu posao je do sada našlo oko tisuću nezaposlenih.

Odsjek za crkvenu glazbu u Muzičkoj školi

Srednja Muzička škola u Subotici u školskoj 2008/2009. godini nudi novi obrazovni profil, koji će se školovati na novom odsjeku za crkvenu glazbu (katolički i protestantski smjer). Uvjeti za upis su – završena osnovna škola, osnove poznavanja klavira i teorije glazbe (završena niža muzička škola ili stečeno znanje putem privatnih satova), i položen prijamni ispit iz oba predmeta. Na odsjek se mogu upisati osobe do navršene 18 godine. Predmeti tijekom školovanja su osnovni glazbeni predmeti – orgulje-harmonium, dirigiranje, gregorijanski koral, liturgika, latinski, solo pjevanje, zbor i repertoar crkvene glazbe. Predavači na ovom odsjeku su profesori i magistri, koji su studirali u Austriji i Mađarskoj. Podrobnije informacije mogu se dobiti u Muzičkoj školi u Strossmayerovoj ulici broj 3, ili putem telefona broj 525-672.

Savjetovanja za poljoprivrednike

Služba za poljoprivredu Općinske uprave Subotica i poljoprivredna stručna služba »Agrozavoda« d.d. Subotica organizirali su u utorak, 19. veljače, savjetovanje iz područja ratarstva, koje se održalo u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Na savjetovanju je, između ostalog, bilo riječi o – mjerama njege i zaštite starih žita, NS sortimentu suncokreta i NS hibridima kukuruza za ovogodišnju sjetvu, kreditiranju poljoprivredne proizvodnje, te su predstavljena i sredstva za gnojidbu i zaštitu bilja u 2008. godini. Savjetovanje iz područja voćarstva, prema najavi organizatora, održano je u četvrtak, 21. veljače, u amfiteatru Otvorenog sveučilišta u organizaciji poljoprivredne stručne službe »Agrozavoda« d.d. Subotica. Na savjetovanju je bilo riječi o perspektivnim crvenim sortama jabuka, kemijskom prorjeđivanju, te o tome kako i čime suzbijati štetočine i bolesti voćaka, poslije povlačenja nekih pesticida.

Besplatno klizanje

Usljed zadovoljavajućih vremenskih uvjeta Gradsko klizalište u Subotici će raditi sve do konca ovoga mjeseca, jer postoje zadovoljavajući uvjeti za održavanje umjetne ledene površine. U terminima za građanstvo neće se naplaćivati ulaz, priopćuju iz JKP »Stadion«.

Općinsko natjecanje recitatora

Općinsko natjecanje recitatora održat će se u petak, 29. veljače, u Gradskoj knjižnici u Subotici. Sudjeluju najbolji recitatori iz svih škola i kulturno umjetničkih društava. Početak je u 9 sati.

Izložba u Etnografskom muzeju u Osijeku

Koje dobre šuže!

Obuća nosi sa sobom toplu i intimnu ljudsku priču i po njoj možete odrediti nacionalni, ali i statusni, lokalni, spolni i dobni identitet vlasnika, kaže jedna od autorica izložbe Vesna Zorić

U Muzeju Slavonije u Osijeku otvorena je izložba Etnografskog muzeja iz Zagreba pod nazivom »Koje dobre šuže!«, dviju autorica, koje su i više kustosice u spomenutoj ustanovi, *Aide Brenko* i *Vesna Zorić*.

Prvorazredan događaj već na početku godine i poslastica za brojne posjetitelje, jer obuća, baš kao i odjevni i uporabni predmeti općenito pričaju svoju priču o nacionalnom, vjerskom, spolnom, dobnom, profesionalnom i etničkom momentu svojih vlasnika.

GOVOR NARODNOG RUHA: »Na ideju smo došle spontano, jer nas dvije smo u Etnografskom muzeju zadužene za narodno ruho i vrlo često te prelijepe nošnje izlažemo i pokazujemo posjetiteljima«, kaže *Vesna Zorić*, ali morate znati, da vrlo često, kada izlažete nošnje, obuća ostaje skrivena i tek tu i tamo primjetna je oku posjetitelja, posebice znalca. To naše narodno ruho, iz svakog našeg kraja, ima svoj govor i nosi sa sobom toplu i intimnu ljudsku priču, otkriva je li riječ o mladoj ženi, djevojci, mladenki ili već udanoj, je li ona spremna za posao ili za svetu misu, veseli li se ili je

u žalosti. Istu takvu priču sobom nosi i obuća i po njoj možete odrediti nacionalni ali i statusni identitet vlasnika, lokalni, spolni i dobni, je li svečana ili je radna«.

I doista, čim uđete i lijepo uređeni prostor Muzeja Slavonije morate zastati. I zbog napomene koje su tu da pojasne ideju autora, ali i zbog stopa i opaske da su u Starom Egiptu crtali lica svojih neprijatelja na potplatama sandala i tako doslovno gazili po njima, što su poslije činili i Rimljani. U istoj je prostoriji izložena i minijatura čizma iz depoa Muzeja Slavonije, koja pripada Vučedolskoj kulturi i datira tri tisućljeća prije Krista. Srednji vijek je predstavljen ilustracijama i crtežima, ali je zato XVII., XVIII. i XIX. stoljeće bogato ilustrirano primjercima obuće karakterističnim za razdoblja od baroka, rokoka, do secesije i pojave novog umjetničkog stila, ne samo u odijevanju, već općenito.

OBUČARSKI I OPANČARSKI OBRT: Sljedeća je prostorija namijenjena obučarskom

Domaći doprinosi postavci

»**O**vo je u Osijeku već peti postav i mi ga uvijek prilagođavamo prostoru, ali i idejama domaćina, pa je tu i obuća iz njihovog depoa, a radi se o vrlo vrijednim primjercima iz Slavonije, Baranje i Srijema, a jedan je gospodin donio par očuvanih čizmica na vezanje s početka 20. stoljeća i fotografiju Constance Waldinger, djevojke koja je tu obuću nosila. Vjerojatno se sjećate onih crno-bijelih cipela, barem iz filmova o mafijašima, evo i to je tu, pa i poslijeratno razdoblje, kada je konfiscirana imovina 'Bate' na čijim je temeljima nikla tvornica 'Borovo', u prvo vrijeme proizvođač opanka i čizama za široke narodne mase, a poslije i obuće koja se rado nosila u nas ali i diljem svijeta. Cipela je oduvijek bila statusni simbol, i one prave stajale su čitavo bogatstvo. Pa zar i danas, ljudi koji to mogu, a posebice žene, ne daju za cipele i po nekoliko plaća? Na drugoj strani, pripremajući ovu izložbu, došli smo do podatka da se u selu u Podravini, 40 momaka vjenčalo u jednim čizmama«, kaže *Vesna Zorić*.

i opančarskom obrtu i cehovskoj organizaciji s pregršt alata kojim su se služili postolari a tu možete pogledati i tri dokumentarna filma na tu temu, prof. *Gavazzia*, *Vida Bagura* u *Dragice Cvitan*, etnologinje iz Jastrebarskog. Izložba završava vrlo efektno, u sljedećoj prostoriji, gdje je smješteno 20. stoljeće po desetljećima s izuzetnim izlošcima, a posebice kada je riječ o sportskoj obući, i to ne bilo kojoj. Tu su pancerice *Ivice* i *Janice Kostelić*, kopačke *Nike Kranjčara*, tenisice *Ivana Ljubičića* i *Stipe Drviša*, klizaljke *Idore Hegel* i tenisice *Dražena Petrovića* u kojima je odigrao posljednju utakmicu.

Posjetiti ovu prekrasnu izložbu divan je ugođaj, a mene se dojmio onaj dio nazvan fetišizmom. U mnogim kulturama odnos prema cipeli i nozi povezan je s fetišizmom, pa i sami ćete pomisliti na sakaćenje mladih Kineskinja samo s razlogom da noga ostane mala, jer nezamisliva je velika noga u ženske osobe. Tu su izložene cipele, čizme i sandale *Alke* i *Matije Vuice* s debelim potplatama, svojevremeno modni krik. No obuća s debelim donom također se javlja u mnogim kulturama i njeno značenje nije ograničeno samo na erotičnost. Ona je naglašavala viši stas ali i viši status. Ili, recimo, čizme dr. Martens, ušle su u povijest mode kao jedan od najvećih paradoksa. Prvenstveno su prodavane kao radna obuća namijenjena poštarima i policajcima, građevinskim i tvorničkim radnicima i to za samo 2 funte, da bi pojavom punka 70-ih godina prošloga stoljeća postale modni hit i statusni simbol različitih kontrakultura i bile prihvaćene kao obuća mladeži.

Slavko Žebić

U povodu Valentinova, u Zagrebu održana šesta tradicionalna

Večer Zemunaca

Dva dana nakon Valentinova, sukladno svojoj dugogodišnjoj tradiciji, jezikom vječne ljubavi za svoj grad progovorili su i naši hrvatski Zemunci, okupivši se po šesti put u Zagrebu

Poznato je kako na Valentinovo – Dan zaljubljenih, oni koji vole iskazuju ljubav onima koje vole, jer se na taj dan tradicionalno slavi romantična ljubav, ona koju su mnogi u dugogodišnjoj vezi odavno zaboravili. Ali, blještava čarolija romantične ljubavi koja ispočetka puni mnoga srca samo je ulaznica za predsooblje bli-

ca, pjesnika i književnika koji su inspirirani našim gradom napisali kako je Zemun drevni grad na Dunavu koji se voli. Njegove čari uvijek su bile prisutne Zemuncima i ostalima koji su u njemu živjeli ili ga posjećivali. Prije svega milenijska kula *Janka Sibirjanina* na brdu Gardošu, po čemu je prepoznatljiv, ali tu je i stari park s romantičkim

Na kraju je mr. Đuro Vidmarović, i sam sudionik simpozija, ukratko predstavio Zbornik utvrdivši kako je to hvale vrijedan projekt te da se sastoji iz triju cjelina. »U prvom dijelu tiskani su radovi o Iliji Okrugiću Srijemcu, u povodu 180 godina od rođenja i 110 godina od smrti ovog velikog književnika, pjesnika, glazbenika i svećenika, u drugom dijelu nalaze se radovi o drugim znamenitim Zemuncima i Srijemcima: *Živku Bertiću, Mati Iviću, Milošu Bandiću, Isidoru – Isi Velikanoviću, Gustavu Krklecu i Rudolfu Mađeru*, koji su također dio bogate kulturne baštine zemunskih i srijemskih Hrvata, dok su u trećem dijelu Zbornika, pod naslovom 'Zemun i Zemunci u riječi i slici' objavljeni tekstovi iz tiska i publikacija o radu udruge«, rekao je mr. Vidmarović izražavajući nadu da će Zbornik biti prihvaćen i naići na širu zainteresiranost, kako

radova s navedena dva simpozija, organizirali dva izleta u Zemun, Petrovaradin i Ilok, te organizirali šest zajedničkih večeri – druženja Zemunaca za Valentinovo«, posebno je iz izvješća o radu izdvojio dr. Rukavina i podsjetio kako je Udruga Zemunaca u Republici Hrvatskoj osnovana i registrirana 2003. godine te da je uz njenu pomoć osnovana i Zajednica Hrvata Zemuna – Knjižnica i čitaonica »Ilija Okrugić« u Zemunu, s ciljem čuvanja svoje nacionalne kulture i identiteta.

Skupština je jednoglasno izabrala *Damira Milata, Stjepana Marojevića, Zvonka Rukavina, Miroslava Rupa, Ljiljanu Filipović, Vesnu Jozić i Kseniju Ivančić* u novi Upravni odbor, *Lazu Ivku, Radoslava Karleušu i Miroslava Dubravčića* u Nadzorni odbor, dopredsjednici su voljom Zemunaca postali *Stjepan Marojević – Braco i Zvonko*

Dr. Vlatko Rukavina, dr. Marko Samardžija i mr. Đuro Vidmarović predstavljaju Zbornik radova s drugog znanstvenog skupa »Dani Ilije Okrugića«

skosti, za vrijeme kada zaljubljenost počinje blijedjeti i pretvara se u pravu istinsku ljubav – ljubav »u dobru i zlu«.

Dva dana nakon Valentinova, sukladno svojoj dugogodišnjoj tradiciji, jezikom vječne ljubavi za svoj grad progovorili si i naši hrvatski Zemunci, okupivši se po šesti put u Zagrebu, kako bi ponovno prošetali stazama svog djetinjstva i svoje mladosti.

ZBORNİK RADOVA: Ovogodišnja »Večer Zemunaca« održana je u prostorijama Hrvatske matice iseljenika, a bila je podijeljena u tri dijela. U prvom je dijelu održano predstavljanje Zbornika radova s drugog znanstvenog skupa »Dani Ilije Okrugića«, održanog 25. i 26. svibnja prošle godine u Zemunu. Predstavljanje je vodio *Naco Zelić*, a o knjizi su govorili dr. *Marko Samardžija*, mr. *Đuro Vidmarović* i dr. *Vlatko Rukavina*. »Poslužit će se riječima brojnih putopisa-

i baroknim crkvama, Kalvarija, Kej s Venecijom i ratnim otokom Lidom, a u centru crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije i franjevački samostan Sestara milosrdnica«, ukratko je svoj grad predstavio dr. Rukavina i dodao kako se broj Hrvata u Zemunu, poslije svih ratova koji su se vodili u prošlom stoljeću, sa 70 posto sveo na oko 5 posto stanovništva, što dovoljno govori o tragediji Zemunaca.

Dr. Marko Samardžija pohvalio je organizaciju simpozija »Dani Ilije Okrugića« i nedavno izašli Zbornik kao njegov pisani trag i ustvrdio kako »Hrvati nisu veliki narod, ali ostavština i kulturna baština naših autora nije mala. Ona je rasuta po cijelom svijetu, pa su i u Zemunu mnogi stvaraoci ostavili svoja vrijedna djela koje je potrebno identificirati, sakupiti i objediniti s maticom domovinom, kao što je to učinio i ovaj Zbornik, te ih sačuvati za budući naraštaj«.

Novi Upravni odbor Udruge Zemunaca: Zvonko Rukavina (dopredsjednik), Damir Milat (predsjednik), Ljiljana Filipović, Stjepan Marojević (dopredsjednik) i Ksenija Ivančić

stručne javnosti, tako i Zemunaca i ostalih Srijemaca.

IZBORNA SKUPŠTINA: U drugom dijelu »Večeri Zemunaca« održana je Izborna skupština Udruge Zemunaca u Republici Hrvatskoj koju je otvorio i godišnje izvješće podnio predsjednik dr. Vlatko Rukavina. »Tijekom ovih pet godina organizirali smo i održali u Zemunu dva znanstvena simpozija o Iliji Okrugiću i poznatim Zemuncima i Srijemcima pod nazivom »Dani Ilije Okrugića«, tiskali smo i promovirali dva Zbornika

Rukavina, dok je za novog predsjednika izabran *Damir Milat*. Za počasnog predsjednika izabran je dosadašnji predsjednik i osnivač Udruge Zemunaca u Republici Hrvatskoj i Zajednice Hrvata Zemuna dr. Vlatko Rukavina. Ostatak »Večeri Zemunaca« protekao je u druženju i zajedništvu ovih vječitih zaljubljenika u svoj rodni grad kroz pjesmu, ples i, naravno, srijemske specijalitete, za što su se pobrinule vrijedne i lijepe Zemunke.

Zlatko Žužić

Svečana akademija u povodu dana grada Sombora

Priznanje HKUD–u »Vladimir Nazor«

SOMBOR – U prošlu nedjelju 17. veljače, u Velikoj dvorani SO Sombor održana je svečana akademija u povodu dana grada. Prije 259 godina Sombor je izbio status slobodne i kraljevske varoši. Austrougarska carica *Marija Terezija* je 1749. godine potpisala pismo koje je Sombor podiglo u rang slobodnih i kraljevskih gradova. Predsjednik Općine Sombor dr. *Jovan Slavković* je, govoreći na svečanosti, podsjetio kako je Sombor ponovno dobio status grada koji je izgubljen u previranjima između dvaju svjetskih ratova.

Na ovoj svečanosti pročitani su stihovi *Laze Kostića*, *Veljke Petrovića* i drugih poznatih pjesnika koji su svoj život ili bar dio života proveli u Somboru. U povodu dana Sombora uručene su zahvalnice istaknutim građanima i institucijama koji su tijekom prošle godine u različitim područjima pridonijeli afirmaciji i razvoju somborske općine. Između

ostalih, zahvalnica je uručena i HKUD-u »Vladimir Nazor« iz Sombora za suradnju na razini grada, kao i za suradnju na međunarodnoj razini. U ime HKUD-a »Vladimir Nazor«, dr. Jovan Slavković je uručio priznanje predsjedniku »Nazora« *Šimi Raiču*, koji je zahvalio na ovom visokom priznanju i izrazio zadovoljstvo što je priznanje uručeno na Dan grada. Šima Raič je istaknuo kako HKUD »Vladimir Nazor« ima odličnu suradnju sa SO Sombor i i moralnu i financijsku potporu grada.

Šima Raič

Z. Gorjanac

Šokadija dodaje gas

SONTA – Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonte u punom je pogonu. Na nedavnoj godišnjoj skupštini dopunjeno je Predsjedništvo s dvoje novih članova. Umjesto dotadašnjeg dopredsjednika *Dejana Bukovca* koji je odstupio zbog osobnih razloga, u Predsjedništvo je izabran *Zlatko Krstin*, a po funkciji, umjesto *Damira Zeca*, novoimenovana predsjednica Umjetničkog odbora je *Božana Vidaković*. Na sjednici Predsjedništva održanoj nakon skupštine verificirane su ove promjene, a za dopredsjednika je jednoglasno izabran *Mata Zec*. Nakon kratke stanke oživio je i rad u svima odjelima. Etnološka i likovna sekcija rade tematski, pripremajući se za uskršnju izložbu. U koordinaciji voditeljica ovih sekcija, *Ljiljane Zlatar* i *Svetlane Zec*, zajednička izložba ovih dviju sekcija bit će postavljena za Uskrs u prostorijama OŠ »Ivan Goran Kovačić«. Pjevački zbor, s novom voditeljicom, *Božanom Vidaković*, već dva tjedna uvježbava repertoar za Uskršnji koncert. Članovi literarne i dramske sekcije, koje vode *Josip Brdarić* i *Ivan Andrašić*, pripremaju se za organizaciju promocije zbornika drame »Teška vremena«, koja će biti održana 7. ožujka u velikoj dvorani Doma kulture i za ovogodišnju »Liru naivu«, kojoj će Sončani biti domaćini. Dramska sekcija priprema ovosezonsku predstavu »I knez je pofalijo«, autora Ivana Andrašića, čija je

premijera zakazana za 29. ožujka, u velikoj dvorani Doma kulture u Sonti. Predsjedništvo poduzima i korake za formiranje i uvježbavanje novog tamburaškog orkestra, s voditeljem *Stipanom Lukićem*, kako bi »Šokadija« riješila svoj trenutačno najveći problem. S dječjom folklorom sekcijom radi *Agica Prelić*, uz pomoć *Marije Tolarić*. Na scenu je prva zakoračila folklorna sekcija, s voditeljicom *Ljiljanom Tadijan*. U četvrtak, 14. ožujka, u velikoj dvorani Doma kulture u Apatinu održana je priredba u povodu Dana državnosti Srbije, a uz sudjelovanje svih amaterskih institucija kulture koje djeluju u općini. »Šokadija« je nastupila sa splotom šokačkih pjesama i plesova, što je od publike, koja je ispunila dvoranu, izmamilo veliki pljesak.

Ivan Andrašić

Novoosnovana udruga u Plavni pokrenula

Povijesno–istraživački odjel HKUPD »Matoš«

PLAVNA – Nakon osnivanja folklorne sekcije i tamburaškog sastava, u okviru HKUPD »Matoš« formiran je i odjel koji će se baviti povijesno-istraživačkim radom u Plavni. Glavni cilj ovoga odjela je prikupljanje povijesne građe za arhiv i izdavanje monografije o Plavni i kulturnoj baštini ovoga mjesta, koje je gotovo nepoznato u našoj zajednici. A to je, valjda, jedino selo koje je još davne 1956. godine dobilo i izvelo operetu »Na vrbi svirala« dr. Josipa Andrića, čija je majka rođena u Plavni, a on sam ostavio je neizbrisiv trag o ovom mjestu. Zahvaljujući vlač. Josipu Štefkoviću, bez kojega ni bista dr. Andrića još ne bi bila vraćena na staro mjesto, pronašli smo materijal o narodnim običajima i nošnji kod Šokaca u Plavni, prema kazivanju *Kuzme Mišića*, nekadašnjega zvonara naše župne crkve. On je, na svoj način, opisao žetvene

običaje, svinjokolju, božićne običaje, momčenje, te narodnu nošnju Šokaca u Plavni.

Za tamburaški orkestar i folklornu sekciju veliki značaj imaju pronađene kompozicije dr. Andrića: »Pod zaštitu tvoju« za mezzosopran i orgulje, kod koje je skladatelj vlastoručno napisao: »Pod zaštitu Božju i Majke Božje preporučam dragu Plavnu, da bude sačuvana od nesreće: poplave Dunava (1. lipnja 1965.)«, »Oči moje« za glas i tamburaški orkestar, »Kolo kraj bunarak«, »Pačja škola«, »Pleternica« i fragmenti iz opere »Dužijanca« i operete »Na vrbi svirala«.

Ove aktivnosti i prvi uspjesi odjela vrlo su poticajni za rad nove udruge, a moramo istaknuti kako tome pridonosi i potpora naših institucija.

Zvonimir Pelajić

Nastavlja se akcija Izvršnog vijeća »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«

Zbližavanje mladeži znanjem i druženjem

Veliki projekt pod nazivom »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini« nastavlja se i ove godine pod pokroviteljstvom Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine Izvršnog vijeća AP Vojvodine. Razvijanje duha tolerancije

vođansku multikulturalnost, jezičnu, kulturnu i vjersku različitost predstavio kao vrijednost. Ideja je utjecati na mlade ljude u Vojvodini, razbijati postojeću netrpeljivost među njima, koja se reflektira predrasudama, neznanjem i slabom informiranosti, tako što bi se stjecala nova znanja i time jačalo međusobno uvažavanje i povjerenje.

Prema istraživanjima, nemali broj mladih Vojvođana su netolerantni jedan prema drugome, vrlo malo znaju o svojim sugrađanima koji su pripadnici drugog naroda, uglavnom imaju predrasude prema onima koji su različiti, i druže se i kreću u etnički vrlo zatvorenim

je, međusobno uvažavanje i povjerenje građana Vojvodine, posebice onih najmlađih, jest osnovni cilj ove akcije.

Slobodno se može reći da su te vrijednosti u velikoj mjeri poremećene nesretnim zbivanjima u našoj skorijoj prošlosti. Vojvodina, regija u kojoj službeno, prema popisu iz 2002. godine, živi 28 nacionalnih zajednica, radi svojeg što kvalitetnijeg suživota ima interesa utjecati na očuvanje i razvijanje tih odnosa među svojim građanima.

RAZLIČITOST KAO VRIJEDNOST: Uz podršku Veleposlanstva SAD-a, Vlade Mađarske i misije OEBS-a u Srbiji, prije par godina otpočet je ovaj projekt, kojim je obuhvaćena populacija osnovaca i srednjoškolaca i koji je kroz nekoliko konkretnih akcija voj-

»Koliko se poznajemo«

Prvo ovogodišnje regionalno kviz – natjecanje »Koliko se poznajemo« održano je proteklog ponedjeljka, 18. veljače, u Bačkoj Topoli, a otvorio ga je potpredsjednik Skupštine AP Vojvodine Sándor Egeresi. Ovdje su se u znanju o sebi i svojim sugrađanima s domaćinima natjecali učenici iz osam srednjih škola iz Vrbasa i Bečeja. Drugo regionalno natjecanje održano je već u utorak u Bačkom Petrovcu, gdje su se susreli srednjoškolci iz Novog Sada, Sombora, Bačke Palanke i Bačkog Petrovca.

Ove godine planirano je da kviz bude realiziran u dvije faze. U prvoj je predviđeno održavanje 12 regionalnih natjecanja u isto toliko vojvođanskih gradova, u kojima će sudjelovati 96 škola. Finalno takmičenje bit će održano od 3. do 15. travnja u Novom Sadu i okupit će 48 srednjih škola.

krugovima. Upravo iz tih razloga Pokrajinsko tajništvo pokrenulo je ovu akciju kako bi se utjecalo na mlade ljude da među sobom traže sličnosti, a ne razlike.

KUP TOLERANCIJE: U okviru »Afirmacije multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini« do sada su organizirana sportska natjecanja mladih u malom nogometu, košarci, odbojci i stolnom tenisu. »Kup tolerancije«, kako je ovaj podprojekt nazvan, okupio je više od 1800 mladih u nekoliko gradova Vojvodine: Zrenjaninu, Srijemskoj Mitrovici, Somboru, Bačkoj Topoli i Subotici. Pokraj toga, prošle je godine upriličena i izložba u organizaciji muzeja Vojvodine i gradskih muzeja Novog Sada i Subotice, kojom se na vrlo originalan način predstavila zajednička povijest, prožimanja i utjecaji kultura svih naroda na ovim prostorima. Ovu izložbu posjetilo je oko 80 tisuća osnovaca i srednjoškolaca.

Finalni korak akcije je organiziranje kviza »Koliko se poznajemo«, uz medijsku pomoć Radio-televizije Vojvodine. Zamišljen je kao natjecanje učenika srednjih škola s teritorija cijele Pokrajine u znanju o povijesti i kulturi naroda i nacionalnih zajednica koje žive u današnjoj Vojvodini. U Izvršnom vijeću ovaj kviz najavljen je kao nastavak i realizacija trećeg ciklusa akcije.

Dijana Prčić

Predstavnici Izvršnog vijeća AP Vojvodine u projektu Bio Alpe Adria Pannonia

Skupa u potragu za novcem

Kroz čvrstu suradnju svih 18 potencijalnih partnera u Bio Alpe Adria Pannonia, taj će se projekt moći natjecati za financiranje kod South East European Spacea, zaključeno je na sastanku međunarodne radne skupine, koji je 14. ve-

ljače održan u Mariboru. Na tom su se skupu sastali predstavnici regionalnih i lokalnih vlasti, konzultanti i predstavnici asocijacija organskih proizvođača iz austrijskih i talijanskih regija, te Slovenije, Hrvatske, Mađarske i Vojvodine.

U ime Vojvodine u radu sastanka sudjelovali su koordinator Programa gospodarskog razvoja mr. Dražen Lovrić i predstavnik Pokrajinskog tajništva za gospodarstvo Ljubomir Aleksić. Iako je inicijacija projekta tek u prvim

fazama, skup je svim sudionicima prenio jasnu viziju provođenja projekta, definiranje prioriteta u području unapređenja organske proizvodnje i postavljanje platforme na makro razini neophodne za konkuriranje kod europskih fondova. Očekivana vrijednost projekta je blizu 2,5 milijuna eura za razdoblje od 2008. do 2011. godine.

Z. P.

Iz kuta mladih: Brankica Krizmanić

Posvećena svome poslu

*Nakon srednje škole Brankici je na prvom mjestu bilo zaposliti se *
Osim šalterskog posla kog mi, jedino i »vidimo«,
potrebno je mnogo rada i znanja kako bi ljekarna funkcionirala *
Poslije dvije godine rada počela je razmišljati o tome koji studij upisati*

Piše: Marijana Tucakov

Razmišljajući o kome bi od svojih prijateljica ili prijatelja vrijedilo pisati, tko je aktivan, sposoban ili zanimljiv – ili sve to, gotovo da sam zaobišla onu koja mi je, zapravo, najbliža. Moja najbolja prijateljica Brankica Krizmanić je iz Bačkog Brega. Završila je Srednju medicinsku školu, smjer farmaceutski tehničar. Kako odmah po završetku škole u Somboru nije mogla naći radno mjesto, uz veliku potporu svojih roditelja, odlučila se doći u Suboticu.

POSLO: Po dolasku u Suboticu Brankica je radila u ljekarni i veleprodaji »Medic«. Nakon

što je završila pripravnički staž, te više od šest mjeseci radila u ovoj ljekarni, ponuđen joj je posao s boljim uvjetima. Odlučila se preći u ljekarnu »Medipharm«, gdje radi već više od tri godine. Brankica se sa svojim znanjem iz škole, te s malo stečenog iskustva, odlično snašla. Vrijedno je radila i učila. Osim šalterskog posla kog mi, jedino i »vidimo«, potrebno je mnogo rada i znanja kako bi ljekarna funkcionirala. Sve je to, nema sumnje, za veoma kratko vrijeme svladala. Prije tjedan dana u gradu je otvoren novi ogranak ove ljekarne. Brankica je u dogovoru sa svojim šefom u potpunosti preuzela odgovornost opskrbe nove ljekarne medikamentima i rada u njoj. »Sada je potrebno raditi na 'razrađivanju' ljekarne. Treba privući pacijente, te svakodnevno raditi na njenoj popularizaciji. Često ostajem duže na poslu kako bih naručivala robu, uređivala prostor, i pomagala kolegici. Često radim i dvije smjene«, kaže Brankica.

STUDIJ: Nakon srednje škole Brankici je na prvom mjestu bilo zaposliti se. Poslije dvije godine rada počela je razmišljati o tome koji će

studij upisati. Odlučila je upisati Višu poslovnu školu »Megatrend«. Sada pohađa nastavu iz četvrtog semestra. Kako će uskoro privesti kraju višu školu, vrijeme je razmišljati – što dalje? Vjerojatno će nastaviti s četverogodišnjim studijem.

SLOBODNO VRIJEME: Osim posla i studija, Brankica zapravo ima veoma malo slobodnog vremena. Slobodno vrijeme uglavnom provodi s prijateljima, družeći se i opuštajući se. Kada ima slobodan vikend, odlazi u Bački Breg i Bački Monoštor gdje posjećuje svoju obitelj. Posebno je raduju i vesele njena dva nećaka. Sretna je kada ima vremena njima se posvetiti. Voli putovati. Njezini roditelji su još prije desetak godina na Zlatiboru izgradili kuću koju izdaju turistima. Od malena redovito je odlazila tamo i po više puta godišnje. U posljednje tri godine, zbog posla, na Zlatibor odlazi za vrijeme godišnjeg odmora, ljeti. Za dva mjeseca Brankica će ići na putovanje sa svojim prijateljima u Italiju i Francusku, gdje će posjetiti gradove - Veneciju, Veronu, Cannes, Kneževinu Monaco, Nicu i Milano.

Državno prvenstvo u standardnim plesovima 2008. i međunarodni plesni turnir u Subotici

Tri dana praznika plesa

»Posredstvom Plesnog saveza Srbije, Plesni klub 'Fiesta' dobio je suglasnost IDFS-a (International Dance Sport Federation) za mogućnost organiziranja međunarodnih turnira plesa. Tako smo sada, po drugi put pod njihovim pokroviteljstvom a ukupno treći put u Subotici organizirali tri dana praznika plesa«, kaže predsjednik Plesnog kluba »Fiesta« Dušan Kirčanski.

Državno prvenstvo u standardnim plesovima 2008. održat će se u petak, 7. ožujka, u Dvorani sportova u Subotici. Plesni parovi će se natjecati u nekoliko skupina: pioniri, mladi omladinci, omladinci, stariji omladinci i seniori. Organizatori očekuju oko 100 plesnih parova koji će se boriti za titulu državnog prvaka Srbije za 2008. godinu. Rok prijave za sudjelovanje na prvenstvu je 1. ožujak.

»U subotu nastavljamo s plesom u Dvorani sportova i očekujemo više od 250 parova iz 16 država« – najavljuju organizatori. Međunarodni turnir plesa »Zlatibo2r voda Fiesta open 2008.« u organizaciji IDFS-a, DSFS-a i plesnog kluba »Fiesta« održat će se 8. i 9. ožujka. Parovi će se natjecati u latino i standardnim plesovima. Pokrovitelj plesnog turnira je Skupština Općine Subotica.

Klub »Fiesta« je osnovan sredinom 2001. godine i njihov rad se bazira na spoju najsuvremenijih iskustava klubova članica međunarodne plesne federacije i višegodišnjeg iskustva Fiestinih trenera, instruktora i uprave. Programi su namijenjeni svima, od apsolutnih početnika,

preko rekreativaca do vrhunskih sportaša. »S obzirom na današnji ubrzani način života, praćen stalnim stresovima, ples je idealni lijek za poboljšanje psihofizičke kondicije, jer oslobađa dugotrajno nakupljanu negativnu energiju! Najvažnije od svega – ples je izvrsna zabava za sve uzraste!« – poručuju iz plesnog kluba »Fiesta«. Svi zainteresirani mogu dobiti više informacija na www.fiesta.org.yu

J. K.

IDSF Open Latin & Standard
Fiesta OPEN 2008
68-69th March

08-09th March 2008. - Sports Hall - Subotica - Serbia
9 Athletes from different countries
Prize money for Amateur IDSF Open World Ranking Tournament
Closing date: 01st March 2008.

Entry fee: 40 EUR per couple per day
23 EUR per couple per day for two or more categories

Saturday 08. March 2008.	Sunday 09. March 2008.
Category 01 - Basic only	Category 01 - Basic only
Junior 1-4 - Basic only	Junior 1-4 - Basic only
Junior 1-4 - open program	Junior 1-4 - open program
Junior 5-7 - Basic only	Junior 5-7 - Basic only
Junior 5-7 - open program	Junior 5-7 - open program
Adult 1-4 - Basic only	Adult 1-4 - Basic only
Adult 1-4 - open program	Adult 1-4 - open program
Adult 5-7 - Basic only	Adult 5-7 - Basic only
Adult 5-7 - open program	Adult 5-7 - open program
Amateur 1-4 - Basic only	Amateur 1-4 - Basic only
Amateur 1-4 - open program	Amateur 1-4 - open program
IDSF OPEN AMATEUR LATIN	IDSF OPEN AMATEUR STANDARD

Competition in the Youth categories can also take a part in the IDSF Open competition.
Competitors in the Basic categories can also take part in the open competition.
Competition dress according to the IDSF rules.

Further information and entries:
Dance studio FIESTA
Bijelešnica 43/3
21000 Novi Sad, Serbia
Tel: +381 21 305 917
Fax: +381 21 305 917
E-mail: info@fiesta.org.yu
Web: www.fiesta.org.yu

U povodu upisa besplatnih dionica velikih javnih poduzeća: Telekom Srbija

Komunikacije kao pokretač budućnosti

Kraj XX. stoljeća obilježen je velikim bumom u razvoju komunikacija. Mobilna telefonija i internet potpuno su promijenili svijet. Ne samo mogućnosti razmjene informacija, nego i samu suštinu životne i poslovne filozofije. Sve ono što je ranije bilo nemoguće ili teško moguće, odjednom je postala dječja igra.

ji, među njima i Telekom Srbija, time su postali tržišni gospodarski subjekti koji se neprekidno moraju prilagođavati uvjetima vrtoglavog razvoja na polju znanosti i tehnike.

DVA DIONIČARA: Poduzeće za telekomunikacije Telekom Srbija utemeljeno je kao dioničko društvo 1997. godine. Inače, Telekom Srbija od 2003. godine u vlasništvu je dvaju dioničara: Javnog

Poduzeće s godišnjim prihodom od preko 770 milijuna eura je veoma zanimljivo za ulagače

je danas dioničko društvo čije su dionice na grčkoj, njujorškoj i londonskoj burzi. Od 1. siječnja 2001. više nema monopol u telekomunikacijama Grčke. Osim u Telekomu Srbija, OTE ima udio vlasništva i u drugim operatorima, najviše balkanskim (Rumunjska, Bugarska, Albanija, Ukrajina, Armenija, Jordan, Jemen).

IMOVINA, PRIHODI, DOBIT: Za buduće dioničare najvažnije su informacije o imovini, prihodima i dobiti poduzeća. Prema podacima iz 2006. godine (to su za sada jedini javnosti dostupni službeni podaci), ukupni prihod Telekoma Srbija iznosio je 770 milijuna eura. Vrijednost ukupnog kapitala Telekoma Srbija iznosi oko 1,2 milijarde eura.

MREŽA: Telekom Srbija ima ukupno 2.883.167 pretplatnika u fiksnoj telefoniji. Drugim riječima, na svakih 100 stanovnika postoje 42,77 pretplatnika u ovoj vrsti telefonije. Stupanj digitalizirane fiksne mreže iznosi 93,76 posto, a broj uključenih ADSL portova je 127.000.

Pokrivenost teritorija signalom Mobilne Telefonije Srbije je 91,31 posto, dok je pokrivenost populacije 97,02 posto. Roving je omogućen u 122 zemlje, u 268 mreža inozemnih mobilnih operatora.

Broj korisnika mobilne telefonije je 5.356.080, od toga su 81,55 posto prepaid korisnici, a 18,44 posto postpaid korisnici.

Upis dionica

Upis besplatnih dionica Telekoma Srbija za građane moguć je od 31. ožujka do 30. svibnja 2008. godine.

POVIJEST: Danom službenog pokretanja telegrafskog prometa u Srbiji smatra se 15. ožujka 1855. godine. Prva telefonska linija u Beogradu instalirana je 1883. godine, osam godina poslije Bellova konstruiranja prvog telefonskog aparata. Prva telefonska linija u Novom Sadu instalirana je tri godine ranije, 1880. godine. Godine 1892. puštene su u rad prve telefonske centrale, i to u Subotici (40 pretplatnika), Velikom Bečkereku (53) i Novom Sadu (39). Prva telefonska centrala u Beogradu montirana je 1898. godine (28 pretplatnika).

Prvi telefonski imenik tiskan je u Novom Sadu 1908. Automatski telefonski promet između Beograda i Zagreba pušten je 1964. godine.

Z. P.

Tko ima pravo upisa

Itri tjedna nakon početka upisa besplatnih dionica velikih javnih poduzeća, još uvijek ima puno onih građana koji ne znaju imaju li pravo na upis, s obzirom da su svojevremeno već ostvarili pravo na besplatne akcije kao zaposlenici u nekom poduzeću.

Prema sadašnjem zakonu, oni nemaju pravo na upis dionica, no, najavljuju se amandmani na zakon, kako bi i ti građani, koji su u dosadašnjoj privatizaciji dobili bezvrijedne dionice, mogli ostvariti to pravo.

Svi oni koji nisu sigurni imaju li pravo na besplatne dionice, mogu provjeriti jesu li upisani u registar građana koji su dobili besplatne dionice u prethodnom razdoblju, koji vodi Agencija za privatizaciju. Potrebno je samo uputiti pismeni zahtjev na adresu: Agencija za privatizaciju, Trg Nikole Pašića 5/VI, 11000 Beograd. U zahtjevu treba navesti svoje ime, ime oca, prezime i jedinstveni matični broj građana.

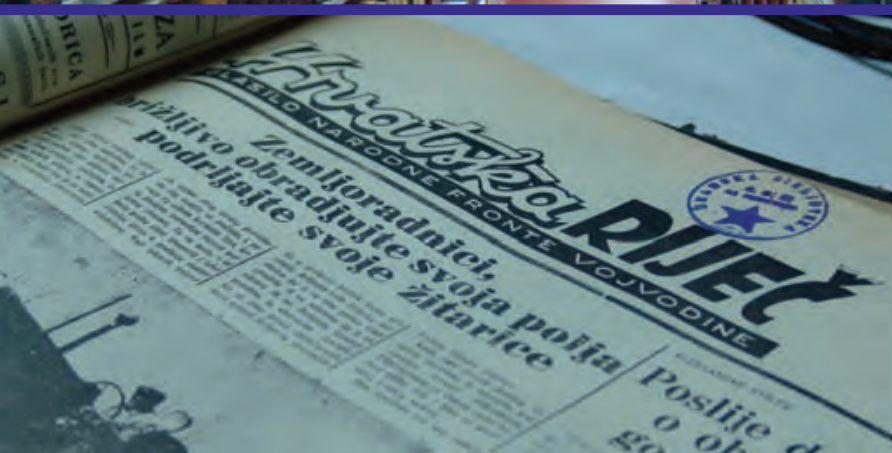
U takvim uvjetima telekomunikacijska su poduzeća lansirana u samo središte interesa velikog kapitala. Nekadašnji ogromni i tromi sustavi u vlasništvu države, i pomagani od države, prerasli su u profitabilna područja za koja se otimaju najveći igrači. Telekomunikacijske tvrtke u regi-

poduzeća PTT saobraćaja »Srbija« (80 posto udjela) i OTE Grčka (20 posto). Republika Srbija zadržala je »zlatnu akciju« na temelju koje ima pravo veta na sve strateške odluke Upravnog odbora. S druge strane, OTE je grčka telekomunikacijska tvrtka. Utemeljena je 1949. kao državna tvrtka, ali

Hrvatski telekom

Hrvatski telekom (T-HT) 2006. je godinu (završni račun za 2007. je u izradi) završio prihodom od 5,48 milijardi kuna (760 milijuna eura) što je 3,9 za posto manje nego godinu dana ranije kad su prihodi iznosili 5,7 milijardi kuna. Dobit prije oporezivanja, amortizacije, deprecijacije i kamata (EBITDA) iznosila je 2,4 milijarde kuna.

T-HT je krajem 2006. godine imao 216 tisuća korisnika broadband usluga, što je 23,4 posto više nego tri mjeseca ranije i čak 113,9 posto više nego krajem 2005. No, broj klasičnih pretplatnika fiksne telefonije smanjen je tijekom 2006. za 1,7 posto na 1,65 milijuna.

Na leđima

Ljeti na središnjem subotičkom trgu često se odmorimo pokraj »zelene« fontane. Osvježava. Umiruje. Golubovi slijede. Odljeću. Pratimo njihov let. Slete na njezinu terasu i potom se kriju negdje iza leđa Atlanta, koji okamenjeni rukom Edea Telcsa kao da nose tu neobaroknu ljepoticu, od 1953. zgradu Gradske knjižnice a nekada Gradske kasine, koju je projektirao za Suboticu, srećom neizbježni, čudesni Ferenc Reichl. Na zgradi, u pročelju, između dva Atlanta vrata. Mala. Otvorena. Što se nalazi iza njih? Tko se nalazi iza njih?

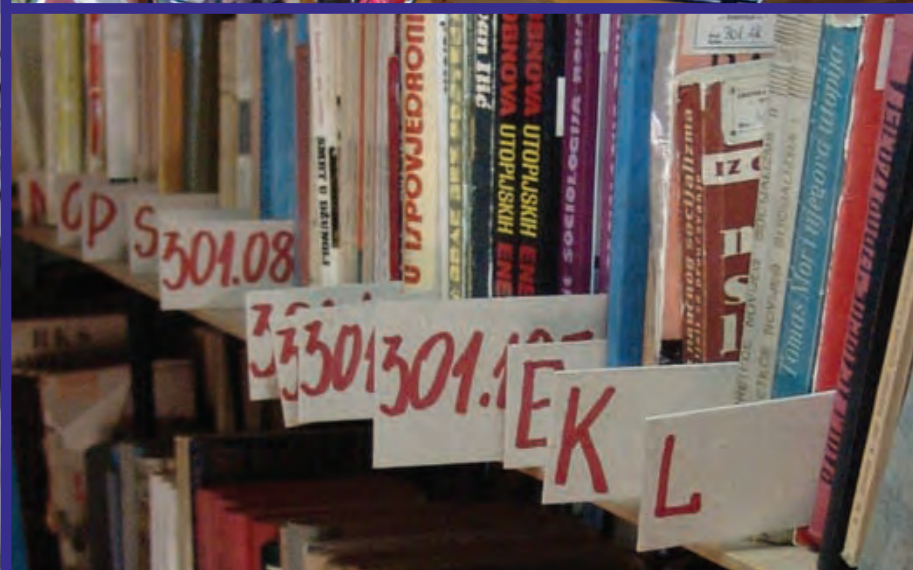
Andersen, braća Grimm, Brlić-Mažuranić, Vitez, Jovanović Zmaj, Andrić, Beckett, Brodski, Gide,

a Atlanta

France, Camus, Eliot, Pasternak, Kipling, Neruda, Sartre, Solženicin, Seinkiewicz, Marquez, Mann, Dostojevski, Gogolj, Ahmatova, Krleža, Desnica, Rakić, Petőfi, Šenoa, Adi, Stanković, Selimović, Crnjanski, Tišma, Matoš, Cesarec, Vujkov, Merković... I drugi su tu. Mnogi drugi. Jedan do drugoga. Mirni. Čekaju. U oko 280.000 knjiga. Šest je tu inkunabula, 19 elzevira, 8 aldi-
na, 154 knjige iz XVI. stolje-
ća... Koliko li znanja, koliko
mudrosti, koliko iskustva na
jednome mjestu.

A mi? Gdje smo mi? Prolazimo. A treba mali korak. Treba samo htjeti. Odlučiti se. Treba ući u knjižnicu. Uzeti knjigu u ruke. Čitati. Znati. Uživati.

f. N / t. M

Izložba »Hrvatski karikaturisti« otvorena u Subotici

Potrebna doza ironije

Život u Hrvatskoj, a možda i na širem prostoru, ne bi bio tako zabavan da nije hrvatskih karikaturista koji uvijek odražavaju trenutak u društvu, a zapravo nam daju potrebnu dozu ironije, rekla je konzulica gerant Ljerka Alajbeg

Otvorenje izložbe: Ljerka Alajbeg i Olga Šram

Nakon Berlina, Londona, Stuttgarta i Pečuha, izložba pod nazivom »Hrvatski karikaturisti« stigla je i u Suboticu, gdje se od četvrtka 14. veljače može pogledati u Modernoj galeriji »Likovni susret«.

»Karikatura u Hrvatskoj bila je odraz naših dnevnih želja i potreba, potreba za ironijom, kritikom vlasti, ona je to i danas«, rekla je otvarajući izložbu konzulica gerant Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg.

Ovom su prigodom predstavljeni radovi petnaest autora, članova Hrvatskog društva ka-

rikaturista (HDK): *Otona Reisingera, Srečka Puntarića – Felixa, Davora Štambuka, Željka Cerića, Miroslava Gerenčera, Nikole Listeša, Darka Pavića, Tomislava Ožanića, Mojmiri Mihatova, Zdenka Puhina, Nika Titanika, Nikole Plečko, Davora Trgovčevića, Ivana Šarića i Ice Voljevice.*

Hrvatsko društvo karikaturista je osnovano 1985. godine, a od početka svog postojanja, kako je istaknula konzulica, sudjelovalo je u aktivnostima Međunarodne zajednice karikaturista. Sa svojim kolegama iz Belgije i Engleske,

hrvatski su i makedonski karikaturisti bili su organizatori te međunarodne asocijacije. »To je sve naša tradicija i mislimo da život nama u Hrvatskoj, a možda i na širem prostoru, ne bi bio tako zabavan da nije hrvatskih karikaturista koji uvijek odražavaju trenutak u društvu, a zapravo nam daju potrebnu dozu ironije«, rekla je Ljerka Alajbeg.

Organizatori izložbe su Hrvatsko društvo karikaturista i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici. Kako je istaknuto, izložba je jedan od kulturnih programa koji su ove godine, uz potporu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, ponudeni Subotici.

Izložba hrvatskih karikaturista u Subotici može se pogledati do sredine idućeg mjeseca.

D. B. P.

Prvo, pa žensko...

Povijest hrvatske karikature seže u 1919. godinu, kada je Društvo spasilaca na Savskom kupalištu organiziralo izložbu Kleme Požgaj. »Žena je prva imala izložbu karikature u Hrvatskoj. Bila je to izložba portreta u karikaturi tamošnjih spasilaca, žrtava koje su spašavali i nekih poznatih osoba koje su dolazile na kupalište. Sve te karikature su bile kraj jednog špičila, zrcala, tako da je svaki posjetitelj mogao gledati karikaturu, ali odmah gledati i sebe u zrcalu«, rekla je Ljerka Alajbeg.

Zimski susret u Bačkom Monoštoru

U okviru manifestacije »Zimski susreti u vojvođanskom selu« u petak, 22. veljače, u Bačkom Monoštoru održat će se gostovanje profesionalnih kazališnih i likovnih umjetnika iz Novoga Sada.

Manifestacija će biti otvorena u 17 sati predstavom za djecu »Legenda o knedlama« u produkciji Teatra »Brod«. Nakon predstave, u 17 sati i 45 minuta, bit će otvorena izložba slika akademskog slikara *Tadije Janičića* iz Novog Sada. Gostovanje umjetnika u Bačkom Monoštoru bit će završeno predstavom »Otvarač« u režiji *Radivoja Čupića*, a u izvedbi novosadskog Pozorišta mladih. U okviru manifestacije predstaviti će se i članovi KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora. Ulaz na sve programe je slobodan.

»Zimski susreti u vojvođanskom selu« održavaju se pod pokroviteljstvom Izvršnog vijeća AP Vojvodine i Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu, a cilj im je dati impuls kulturnoj ponudi sela u Vojvodini, te potaknuti adaptaciju postojećih domova kulture diljem pokrajine. Ovim projektom u veljači i ožujku bit će obuhvaćeno 12 vojvođanskih sela.

Novi svezak »Klasja«

U novom svesku časopisa »Klasja naših ravni«, dvo-broju 1.-2. za 2008. godinu, *Alojzije Stantić* piše o narodnim običajima bunjevačkih Hrvata, a *Sanja Vulić* o dijalektnom u nedijalektnom u *Ivana Petreša*. U rubrici posvećenoj proznom stvaralaštvu objavljene su priče: *Đurđice Stuhldreiter*, *Dražena Prčića* i *Milivoja Prčića*, te ulomci iz romana *Vladimira Bošnjaka* i *Željke Zelić*. *Đuro Franković* piše o djelovanju Ilirske čitaonice u Pečuhu, *János Bányai* i *Milovan Miković* prikazuju roman »Duga senka svitanja« *Tomislava Ketiga*, *David Kecman Dako* prikazuje zbirku

pjesama *Zvonka Sarića* »Neonski zavrtanj«, *Jasna Melvinger* piše o dramskom opusu *Ilije Okrugića Srijemca* s tematikom iz 19. stoljeća, *Petko Vojnić Purčar* daje pregled dramskog stvaralaštva, *Đuro Rajković* piše o djelu *Franje Štefanovića*, skladatelja, tvorca dječje opere, a *Olga Kovačev Ninkov* prikazuje stvaralaštva kiparice *Ane Bešlić* (1912.–2008.).

Slike iz Bača na izložbi u Osijeku

U osječkoj Galeriji likovnih umjetnosti jučer je, prema najavama, otvorena velika izložba s djelima prvog baroknog slikara u Osijeku *Paulusa Antoniusa Sensera* (oko 1716. – 1758.) i njegova slikarskog kruga u Osijeku i Pečuhu. Radovi koji će biti predstavljeni javnosti dopremljeni su iz triju država: iz Bosne i Hercegovine, odnosno iz franjevačkih samostana u Visokom i Kraljevoj Sutjesci, iz franjevačkog samostana u Baču i iz Apatina u Vojvodini, iz Pečuha i Šikloša u Mađarskoj te iz – Slavonskog Broda, Vukovara, Požege, Varaždina i Osijeka u Hrvatskoj, rekla je za »Glas Slavonije«, najavljujući izložbu, njezina autorica *Mirjana Repanić Braun*, čiji je istraživački rad usredotočen je na štafelajno i zidno slikarstvo baroknog razdoblja u kontinentalnoj Hrvatskoj.

Predavanje o suvremenoj umjetničkoj sceni u Srbiji

Predavanje na temu »Srbijanska suvremena umjetnička scena – stanje i perspektive – Remont jedno iskustvo«, održat će se u petak, 22. veljače, u Galeriji »Dr. Vinko Perčić«, s početkom u 19 sati. Predavanje i predstavljanje dokumentacije sadrži teme koje se odnose na bazu podataka Galerije Remont – neovisne umjetničke asocijacije iz Beograda, o tržištu umjetnina, gradskom otkupu i suradnji s Telenorom, za koju je galerija pripremila i realizirala kolekciju, potom o iskustvima na sajmovima, i općenito – priči o suvremenoj umjetnosti u Srbiji. Predavanje će održati kustosi Galerije Remont *Saša Janjić* i *Miroslav Karić*.

Izložba slika Ladislava Kelča u Segedinu

Izložba slika *Ladislava Kelča* pod nazivom »Boje Jadrana II« bit će otvorena večeras, u petak 22. veljače, u 18 sati u prostorijama na bulevaru Tisa Lajoš br. 63. u Segedinu. Izložbu će otvoriti *Joso Ostrogonac*, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Organizatori izložbe su Hrvatska manjinska samouprava Segedina i Hrvatsko-mađarska kulturna udruga »Andras Dugonics« iz Segedina.

»Bez svlaka mraka« prevedena na njemački

Poema »Bez svlaka mraka« književnika i publicista *Tomislava Žigmanova* objavljena je ovih dana u prijevodu na njemački jezik. Spomenutu poemu, koja je u originalu objavljena 2005. u izdanju Hrvatskog akademskog društva iz Subotice, s hrvatskog na njemački jezik prepjevao je *Matija Molcer*.

Tribina u organizaciji ZHB »Tin Ujević«

Zajednica Hrvata Beograda zajedno s župnim uredom crkve sv. Petra, u dvorani »Bartol Kašić«, organizirala je javnu tribinu posvećenu 90. obljetnici od izbijanja najveće pobune mornara u povijesti pomorstva, u Boki Kotorskoj. Cilj je bio evocirati uspomene na herojsko djelo mornara, *Mate Brničevića* iz Splita i *Jerka Šišgorića* iz Šibenika, koji su bili u najužem rukovodstvu pobunjenika, te nakon propasti pobune, streljani sa još dvojicom suboraca, *Františekom Rašom* iz Češke, i *Antonom Grabarom*, Slovencem iz Poreča.

Nazočnima se na početku obratio predsjednik ZHB »Tin Ujević«, *Stipe Ercegović*, istaknuvši da je cilj udruge promovirati i njegovati kulturne tradicije i običaje Hrvata ovog podneblja, kroz razne tribine, književne večeri, priredbe, susrete.

»Želja svih koji su sudjelovali u formiranju ove zajednice, jest da pronađemo način kako da se nadvladaju loše stvari koje su se događale proteklih godina te da se nastavi sa prekinutim i da se ponovo uspostave veze među ljudima dobre volje i čistog srca«, rekao je Ercegović.

U okviru tribine prikazan je dokumentarni film »Tko je bio Mate Brničević«, redatelja *Stipe Ercegovića*, a u produkciji HRT-a iz Zagreba. Nakon filma, ispred zajednice Čeha, svoje izlaganje imao je prof. *Dušan Kvapil*. Tema njegovog referata bio je Čeh, *František Raš* koji je zapravo bio glavni predvodnik u dobro organiziranom komitetu pobunjenika.

Psijijatar, dr. *Petar Bokun*, kazivao je izvode iz svoje knjige »Frojd u Kotoru«. Povjesničar, prof. *Ljubomir Janković*, pročitao je vrlo zanimljive zapise don *Nike Lukovića*, ondašnjeg vojnog svećenika, koji je proveo zadnje trenutke sa osuđenima.

Održavanje tribine pomogli su HNV-u i sponzori.

Robert G. Tilly, glazbenik i kantautor

Život glazbenika je rudarsko

*Život glazbenika je naporan i mučan * Ne kanim uopće više nastupati »u živo«, mislim se u potpunosti k*

Razgovor vodio: Davor Bašić Palković

Tri desetljeća bavljenja glazbom blues glazbenik i kantautor *Robert G. Tilly* (alijas *Lonesome Bob Tilly*) obilježio je ovih dana koncertom u Kazalištu »Dezső Kosztolányi« u Subotici. Na početku karijere nastupao je samostalno, a tijekom studija u Beogradu, početkom osamdesetih, s *Draganom Ružićem* – *Macanom* osniva akustičarski blues duo »After Midnight Band«, prvi takve vrste u tadašnjoj SFRJ. Od 1985. do 1997. profesionalno se bavio glazbom izводеći folk, blues, reggae i jazz. Živio je i nastupao u – Mađarskoj, Švedskoj, Nizozemskoj, SAD, Njemačkoj i Maleziji. Tijekom karijere snimao je s različitim glazbenicima. Osim kao izvođač specifičnog glasa i načina sviranja gitare (ali i drugih instrumenata), dajući tako autentičnost originalu, Tilly je stvarao i vlastitu glazbu. Sve navedeno rezultat je ukupno 16 autor-skih i 3 kompilacijska nosača zvuka, objavljenih za domaće i strane diskografske kuće. O glazbi je također i pisao, ali i prevodio pjesme blues i rock autora. Napisao je dvije monografije – »Veliki stilisti blua« i »Veliki stilisti džeza« i knjigu eseja »(Moja) istorija roka«. Autor je i više radijskih i televizijskih emisija iz oblasti glazbe.

U najavi stoji kako je ovo tvoj oproštajni koncert. Koji je razlog »povlačenja«?

Posve isti kao i primarni razlog koncerta: tri desetljeća nastupanja na sceni. Ma, što »sceni«: to je u krajnjoj liniji – estrada, ma koliko pejorativno zvučalo. I jest. I ima zvučati pejorativno, jer tako jest. Život glazbenika, da ne idem sada u ono banalizirano i kičasto-klišeizirano – »sex&drugs&rock 'n' roll«, jest naporan i mučan. Premda nikada nisam, u biti, bio rocker. No, tim prije to važi za blues i jazz, dva žanra koji su mi puno bliži i draži. To je, suma summarum, rudarsko »dirinčenje« i nema tu nika-kvoga glamoura, barem ne tamo gdje je velika lova. Tu mislim na Zapad, dakako, ali i na ove krajeve, do negdje druge polovice 80-ih minula

Tvoj umjetnički pseudonim kaže da si »lonesome«, odnosno usamljen? Jesu li ti javni nastupi, u izvesnom smislu, pomogli promijeniti to stanje?

Nisu, ali to je egzistencijalna, ontološka čak, a ne socijalno uvjetovana kategorija, i svjesno je odabrana. Nisam se niti krenuo baviti glazbom da bih je se »riješio«. To je, prosto tako kako jest.

stoljeća. Niti zdravstveno niti mentalno, nakon trideset godina muziciranja, pjevanja – od istoka Mađarske do zapada SAD, od sjevera Afrike do juga Skandinavije, ili, hajde da citiram neke likove u ovom beznadnom nam okruženju, a

naest, skladanje, sviranje, miksiranje, a nadasve – producerski rad. Ja sam još od ranih osamdesetih minula stoljeća surađivao s kazališnim i filmskim redateljima, osobito dok sam živio u Mađarskoj, u Kaposvaru i Budimpešti. A glede

Tri desetljeća bavljenja glazbom: Robert G. Tilly

koji sebe bezobrazno ozbiljno shvaćaju: »od Horgoša do Dragaša«. Dakle, nikako se to više ne da izdržati, a da, radi preopterećenosti »stroj ne pukne«, kako bi to moj imenjak *Plant* iz negdašnjih »Led Zeppelin« svojedobno otpjevao: »When The Leeve Breaks« (prim. aut. »Kada kočnica pukne«).

Pretpostavljam da ćeš ipak imati manje nastupe u klubovima, te rđiti primijenjenu glazbu, kao prije dvije godine u slučaju filma »Europa preko plota« Želimira Žilnika?

Ne. Ne kanim uopće više nastupati »u živo«. Dakle, mislim se u potpunosti koncentrirati na rad u studijima, jer je to ionako ono što sam posljednjih desetak godina najradije činio. Snimanje vlastitih nosača zvuka, kojih, uzgred, imam, skupa s najnovijim, koji izlazi ovoga mjeseca u novosadskom »Prometeju« – CD naslovljen »Me&Them Devils«, ukupno devet-

filma, osim Žilnika, surađivao sam u SAD-u 1980. godine s *Vincentom Galeom*, a u nas, kasnije, s *Karolyom Vicsekom*.

U 30 godina glazbena rada, što bi posebno izdvojio? Primjerice, najdraži album ili neki nastup?

Od vlastitih nosača zvuka najmiliji mi je onaj iz 1993. godine – album »Soleil Des Loups« (Zubato Sunce), sniman u Kranju u Sloveniji, a miksiran u Zemunu, kojega je iste godine objavila nakladnička kuća »ITM Records«, moga tadašnjega menagera, glazbena kritičara *Baneta Loknera*, u cijelosti autorski i konceptualni CD, a od koncertnih nastupa nedvojbeno svi zajednički nastupi s legendarnim nizozemskim R&B pijanistom i pjevačem, pokojnim *Rob Hoekkeom*.

Drugovao si s mnogim jugoslavenskim i inozemnim glazbenicima. Koga bi posebno izdvojio?

dirinčenje

koncentrirati na rad u studijima

Od prvospomenutih – *Drageca Mlinarca*, od inozemnih puno njih, ali ovom prigodom bih posebno izdvojio »mađarsku Joan Baez«, moju dragu *Kamillu Devay*.

Od autora, tko je bio presudan na formiranju tvog glazbenog izričaja?

Ima ih u svakom žanru. Pokojni *Dean Martin*, *Jacques Brell*, *Tom Jones* u belcantu, šlager-skoj glazbi, pa *Louis Prima*, *Van Morrison*. U bluesu *Blind Willie Johnson*, *Sonny Terry*, *Reverend Gary Davis* i *Leadbelly*, u jazzu *Buddy Boulden*, *Fats Waller*, te pokojni *John* i *Alica Coltrane*. Rock, kažem, nikada nisam odviše ljubio, ali, recimo: *Joni Mitchell*, *Neil Young*, *Tim Buckley* i *Richie Havens*. U onome što se danas, ničim izazvano, naziva »etnom«, a što je narodna glazba, folklor, preferiram mađarski, ali i skandinavski, afrički te irski i škotski folk.

Smatraš li da je tvoj glazbeni rad vrednovan na pravi način u tvojoj rodnoj sredini?

Ovo je retorično pitanje, ali ja ću ti, ipak, odgovoriti: razumije se da nije, ali odavno sam se pomirio s tim da »nitko u svojem selu prorokom...«

Trenutačno živiš u Kanjiži. Zašto si se preselio?

U paketu s onim prethodno rečenim – a zašto ne bih? Ili, još radije: a zašto to nisam učinio mnogo prije?

Što bi poručio klincima koji su tek počeli, ili se žele baviti glazbom?

Da radije nauče ribariti. Ili barem – pecati.

Multimedijalni umjetnik

Osim što je glazbenik, Robert G. Tilly piše poeziju (objavio je više knjiga poezije), slika i bavi se publicistikom.

Od 13. do 18. ožujka u Novom Sadu

Međunarodni sajam knjiga i »Art Expo«

Ovogodišnji 14. međunarodni sajam knjiga u Novom Sadu održat će se od 13. do 18. ožujka, najavila je predstavica Sajma za odnose s javnošću *Maja Baračkov* na konferenciji za novinare održanoj tri tjedna uoči ove velike sajamske manifestacije. Sajamska ma-

Nagrade

Jedinstvena likovna nagrada »Sava Šumanović« bit će uručena po deseti put za redom. Povodom desetogodišnjice ove nagrade organizira se i ekskluzivna izložba dijela dosadašnjih priznanja. Dodijeljena će biti i nagrada »Laza Kostić«, jedno od najprestižnijih priznanja piscima na domaćoj književnoj sceni. Stručni žiri na čelu s književnikom Nenadom Šaponjom napravio je uži izbor knjiga za ovu nagradu. Ovogodišnja visina nagrade za najbolju knjigu iznositi će 2000 eura.

nifestacija posvećena je kulturi, stoga i slogan »umjetnost izbora«. U okviru Salona knjiga bit će predstavljena i izložba umjetnosti »Art Expo«, pod pokroviteljstvom Izvršnog vijeća AP Vojvodine i Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu.

Na Salonu knjiga u dvorani »Master« Novosadskog sajma nastupit će i više od 30 posto novih izdavača i knjižara. Najznačajnije izdavačke kuće u Srbiji predstaviti će više desetina tisuća naslova iz beletristike, popularne i stručne literature, te rječnika i udžbenika za učenje stranih jezika. Sajamski popusti, kako se i očekuje, bit će zastupljeni na gotovo svim

štandovima izlagača. Među sudionicima bit će i tiskanih medija kao i proizvođača školskog i kancelarijskog pribora.

ART EXPO: U okviru izložbe »Art Expo« održat će se internacionalni simpozij »Umjetnost novih identiteta«, čime ona dobiva međunarodnu dimenziju. Sudionici će biti ugledni povjesničari umjetnosti i likovni kritičari iz država bivše Jugoslavije, te iz Mađarske, Rumunjske i Slovačke. Tema simpozija upućuje na razmatranje umjetničkih tendencija u uvjetima novoformiranih država, što će zasigurno donijeti značajna saznanja o aktualnim umjetničkim zbivanjima ove specifične europske regije. Predstavica iz Hrvatske na ovom simpoziju bit će *Sabina Salamon*, voditeljica Gradske galerije u Labinu i direktorica simpozija mediteranskih skulptura »Dubrova-Labin«.

TONI PARSONS: Specijalni gost u ponedjeljak, 17. ožujka, bit će engleski književnik *Toni Parsons*, poznat po bestsellerima »Čovjek i dječak«, »Čovjek i žena«, »Naše nezaboravljene priče« i drugima.

»Iako još nije punoljetan, Salon knjiga u Novom Sadu je već odavno stao na svoje noge, drugim riječima, postao je manifestacija koja ima individualnost, izvesnu samostalnost i prepoznatljivost u odnosu na druge izložbene sajamske priredbe«, istaknuo je na konferenciji za novinare predsjednik Savjeta Salona knjiga dr. *Zoran Đerić*.

Na velikoj književnoj manifestaciji »Dani Laze Kostića« izdavači i pisci različitih žanrova predstaviti će se brojnim posjetiteljima. Konceptcija manifestacije predviđa da se svi programi održavaju u središtu izloženih knjiga.

Di. P.

Sanja Lovrenčić, »U potrazi za Ivanom«, Autorska kuća, Zagreb, 2006.

Biografski roman o slavnoj spisateljici

Slika prošlog vremena što se izlizala od silnog oživljavanja i potrošila od tolikih citata djela Ivane Brlić-Mažuranić, ovdje će dobiti novi sjaj. »Priče iz davnine«, »Čudnovate zgode šegrta Hlapića«, »Jaša Dalmatin« – više neće biti jedine asocijacije kada se spomene ime slavne spisateljice

Piše: Đurđica Stuhlreiter

Protekla godina na hrvatskoj je književnoj sceni osvijetlila nekoliko književnih imena. Ne mali broj kritičara i čitatelja složio se kako su u 2007. godini glavnu riječ vodile spisateljice, ponudivši naslove koje nije moguće zaobići. Među njima je istaknuto mjesto zauzela *Sanja Lovrenčić*, autorica koja jednako uspješno piše za djecu i odrasle. Njezina knjiga »U potrazi za Ivanom« sasvim je zasluženo nagrađena prestižnom književnom nagradom »Gjalski«, skrenuvši tako pozornost na sebe, ali i na veliku hrvatsku spisateljicu *Ivanu Brlić-Mažuranić*, o kojoj knjiga govori.

Riječ je o književnici u čijem su prezimenu ujedinjene dvije značajne obitelji hrvatskog političkog i kulturnog života. Ivana je unuka velikog hrvatskog književnika i bana *Ivana Mažuranića* (čiji nam je ep »Smrt smail-age Čengiça« poznat iz obvezne školske lektire), a udajom za broskog odvjetnika *Vatroslava Brlića* Zagreb je zamijenila Brodom na Savi. Sudbina žene i književnice u vremenu i prostoru, koji nije posve išao na ruku snažnim umjetničkim osobnostima poput Ivaninih, sasvim su dovoljan povod da posegnemo za ovom knjigom.

BIOGRAFSKI ROMAN: No, Ivanin život, ma kako zanimljiv bio, ne bi se mogao pretočiti u originalno štivo da ga nije oživjela vrsna književnica poput Sanje Lovrenčić. U zanimljivom postupku pisanja nečega što bi se u početku moglo označiti kao biografija, trebalo je istinskog talenta, snage i upornosti da bi rezultat bio knjiga koja nam se nudi za čitanje. Do činjenica iz života spisateljice, koja je proslavila hrvatsku književnost i bila prevedena na brojne jezike, druga je književnica dolazila na način kako se to

obično čini. Povijest je sačuvana u arhivima i brojnim zapisima, u Ivaninoj kući u Brodu i čuvenom Brlićevcu, čarobnom lijeku za sve tegobe koje su neštedimice sustizale veliku Ivanu.

Ipak, rezultati takvog istraživanja, ma kako zanimljivi bili (primjerice, okolnosti pod kojima je Ivana umrla dugo su bile prešućivane), dali bi djelu jednu dimenziju. Saznali bismo podosta toga novog o ponajboljoj dječjoj spisateljici, »hrvatskom Andersenu«, ali teško da bismo razumjeli usud kakav je često predodređen za velika književna imena poput Ivane

Brlić-Mažuranić. Ponirući u te druge dimenzije Ivanina života, Sanja Lovrenčić tumači ih svojim vlastitim sumnjama, pitanjima i stvaralačkim procesom. A upravo tu djelo prestaje biti pukom biografijom, pretvarajući se u izvrsni biografski roman.

SUVREMENO GLEDIŠTE: Pitanje je li Ivana Brlić-Mažuranić, unatoč mjestu koje zauzima u hrvatskoj književnosti, današnjem mladom čitatelju zanimljiva, kao da su potakli Sanju Lovrenčić da još jednom razmotri ono što velika spisateljica doista jest. Motreći je sa suvremenog gledišta koje funk-

cionira na drukčiji način, uvodeći kao kontrolu mladog čitatelja, sina Vida, Sanja će Lovrenčić zapravo preispitati sebe. Pri tom će se ono što čini njezin život i rad toliko približiti predmetu njezina istraživanja, da ćemo se ponekad morati zapitati - gdje je granica između prošlog i sadašnjeg? Ono najbitnije, uronjenost u književnost kao svoju bit, žrtve koje je nužno podnijeti, uspjesi i padovi, gotovo se isprepliću u sudbinama svih onih koji su podareni ljepotom i prokletstvom umjetničkog djelovanja. Dinamičan i slojevit, ovaj biografski roman rijetko će koga ostaviti ravnodušnim. Slika prošlog vremena što se izlizala od silnog oživljavanja i potrošila od tolikih citata Ivaninih djela, ovdje će dobiti novi sjaj. Očišćena od banalnih prikaza svijeta bajki u kojem je spisateljica poput Ivane valjda trebala živjeti, uskrsnut će prava slika ljudi i vremena, nudeći suvremenom čitatelju da se sam ogleda u zrcalu trenutka. »Priče iz davnine«, »Čudnovate zgode šegrta Hlapića«, »Jaša Dalmatin« – više neće biti jedine asocijacije kada se spomene ime Ivane Brlić-Mažuranić. Jedna druga spisateljica uspjela je, svojim romanom o njezinoj autorici, zaustaviti brzinu vremena u kojem živimo i podariti mu ponešto od lakoće i bistrine negdašnjih vremena.

»Potraga za Ivanom« raslojit će se u mnoge dijelove i naznačiti i druge priče, sudbine, i promišljanja, potvrđujući da onaj tko je napisao ovakvo djelo zaslužuje značajno mjesto u suvremenoj hrvatskoj književnosti. Ponajprije stoga što je njime Sanja Lovrenčić pokazala kako knjiga i čitanje, unatoč nepodnošljivoj lakoći drugih medija, nisu izgubili svoj čar. Bjelina papira i dalje se jednako nudi i priziva, tvoreći neprekinutu nit – od Ivane do Sanje. ■

Jezični savjetnik

Govorimo hrvatski

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Povodom Međunarodnoga dana materinskog jezika koji se obilježava 21. veljače odlučili smo pokrenuti novu rubriku u kojoj ćemo progovoriti o nužnosti učenja materinskoga jezika te njegovanju jezične kulture.

Važno je napomenuti kako svaki narod mora učiti svoj standardni, književni jezik. Standardni jezik, onaj koji se uči u školama, treba poslužiti za sporazumijevanje svih govornika istoga jezika neovisno o tome kojim narječjem govore i u kojem dijelu zemlje (ili izvan nje) žive.

Hrvatski je književni jezik tijekom povijesti često bio ugnjetavan, podložan režimima koji su se izmjenjivali. Vršena je mađarizacija, germanizacija, srbizacija i talijanizacija jezika. Otkako je Hrvatska postala samostalnom državom, nastojalo se očistiti jezik od nepotrebnih tuđica i utjecaja drugih jezika, ugledati se na jezičnu i književnu tradiciju.

Devedesetih godina prošloga stoljeća nastojalo se u hrvatski jezik vratiti riječi koje su ranijih godina bile potisnute ili zabranjene. Radnik je postao djelatnikom, lična karta osobnom iskaznicom, prisutan je nazočan i niz drugih primjera. Tako je poprijedloženi prilog *glede* postao prečesto i pogrešno upotrebljavan pa je gotovo potisnuo pravilnu uporabu prijedloga *zbog, radi i prema*. Moglo se čuti: »Idem liječniku glede pregleda«. Umjesto: »Idem

liječniku radi pregleda«. Kako je prolazilo vrijeme, a Republika Hrvatska postala samostalnom i priznatom državom zanimanje za jezik i jezične probleme se smanjivalo. Čini se da se o jeziku vodila briga više u vremenima dok je bio zabranjivan i nasilno izmjenjivan, nego danas kada ne postoji nitko koga bismo optužili za ugnjetavanje.

Poznato je da se velike polemike vode oko pravopisa. U Hrvatskoj ih postoji nekoliko od onoga Babića, Finke i Moguša iz 2004. (koji je jedini dobio službeno dopuštenje za uporabu u školama) te svih ponovljenih i dopunjenih izdanja istih autora do novoga u izdanju Matice hrvatske. Pravopisna se pravila u njima razlikuju i toliko zbunjuju korisnike da se već svima diže kosa na glavi pri spomenu pravopisa i pravopisnih pravila sličnih onom *Treba li pisati ne ču ili neću?*

Nužno je napomenuti da samo rijetki upozoravaju na ozbiljnije probleme, a to su poljuljanost jezičnoga standarda u leksičkoj, pravopisnoj i posebice naglasnoj normi. Čitajući novine, slušajući medije sve češće čujete engleske riječi pa se stječe dojam da mi nemamo svojih riječi, kao da smo se prije sveprisutne globalizacije sporazumijevali sustavom znakova, a ne normiranim jezikom. Gotovo svakodnevno čut ćete izreze: »Idem u šoping«. Ili: »Kupila sam u Pet centru malu zlatnu ribicu«.

Pročelja starih zgrada prelijepljena su velikim plakatima na kojim se ljude izvješćuje kako se u gradu otvara neki novi *shopping centar* lijepoga, hrvatskoga naziva Avenue Mall.

Što reći na kraju? Hrvatski se jezik stoljećima borio s različitim neprijateljima. Do danas je sve bitke dobio. Na nama je da odlučimo hoćemo li izučavati i njegovati svoj materinski jezik ili ćemo se prepustiti svopćem trendu globalizacije i pokleknuti pred moćnim i velikim engleskim jezikom. Ako u sportu možemo svima (pa i velikoj Engleskoj) dokazati da smo jači i bolji, ne vidim razloga da to ne učinimo i sa svojim jezikom!

Premijer Ivo Sanader u Tovarniku

Najavljena obnova Matoševe rodne kuće

Kada bude obnovljena, u rodnoj kući A. G. Matoša nalazit će se spomen-postav posvećen životu i djelu književnika te općinska knjižnica i čitaonica

Hrvatski premijer Ivo Sanader u utorak je tijekom jutra boravio u Tovarniku gdje je obišao rodnu kuću hrvatskog književnika Antuna Gustava Matoša, crkvu sv. Mateja apostola, te je podno križa ispred crkve položio vijenac u spomen na mještane Tovarnika poginule u Domovinskom ratu.

»Slobodne Hrvatske ne bi bilo bez hrabrih branitelja kojih je samo iz Tovarnika poginulo 69, ali niti bez onih koji su nam u prošlosti sačuvali hrvatski nacionalni i kulturni identitet poput književnika i umjetnika«, izjavio je novinarima Sanader.

Najavio je kako će hrvatska Vlada već na jednoj od prvih dviju sljedećih sjednica osnovati povjerenstvo za obnovu rodne kuće A. G. Matoša u Tovarniku koja bi trebala početi 13. lipnja na 135. godišnjicu Matoševa rođenja.

»Kada završimo taj projekt, Tovarnik bi, osim Vukovara i Iloka, trebao biti jedna od atraktivnijih točaka na hrvatskom istoku«, ocijenio je Sanader kojega je s projektom obnove Matoševe rodne kuće upoznao Željko Anić, predsjednik Društva A. G. Matoša.

Po Anićevim riječima, kada bude obnovljena, u Matoševoj rodnoj kući nalazit će se spomen-postav posvećen životu i djelu književnika te općinska knjižnica i čitaonica u kojoj će se nalaziti sva izdanja hrvatske književnosti iz Srijema, objavljena u protekla dva i pol stoljeća.

»Na tome radimo i otkupljujemo ta izdanja po cijeloj Hrvatskoj, a u tijeku je i projekt digitalizacije Matoševe ostavštine koja se sada nalazi u Zavodu za povijest hrvatske književnosti HAZU i koja bi od jeseni na webu trebala biti svima dostupna«, rekao je Anić. Dodao je kako Društvo očekuje da će troškove obnove Matoševe rodne kuće, koji se procjenjuju na 7,2 milijuna kuna, financirati država i grad Zagreb.

Matoš se rodio u Tovarniku 13. lipnja 1873. te je u tom srijemskom mjestu proveo prve dvije godine života.

U pratnji premijera Ive Sanadera tijekom posjeta Tovarniku bili su potpredsjednice Vlade Jadranka Kosor i Đurđa Adlešić te ministri Petar Čobanković, Božo Biškupić, Marina Matulović Dropulić i Božidar Kalmeta.

Hina

Uručena donacija zajednici za pomoć ovisnicima

Darovi zajednici »Hosana«

Gospoda Ljerka Alajbeg, generalna konzulica, i gospodin Anto Franjić, konzul savjetnik, posjetili su u četvrtak, 14. veljače, zajednicu za pomoć ovisnicima »Hosana« i uručili darove Generalnog konzulata RH u Subotici, poduzeća »Matijević« i »Podravke«. Udruga »Hosana« afirmirana je zajednica međugorske zajednice »Milosrdnog oca« i prva katolička zajednica za pomoć ovisnicima u Republici Srbiji, a nastala je na inicijativu velečasnog dr. Marinka Stantića. Zajednica je smještena na salašu, dislocirana iz samog naselja Stari Žednik, a rad i molitva temelj

su zajednice. Mladi u njoj ostaju tri godine do konačnog izliječenja. Trenutačno u njoj živi desetero mladih ljudi svih nacija s područja cijele bivše države. Kuća u kojoj mladi borave mala je i u derutnom stanju, te je neophodna izgradnja objekta u kojem će biti blagovaonica, radionica i kapelica. Zajednica nema stalne izvore financiranja. Ideja je da se vremenom izdržavaju od prodaje vlastitih proizvoda (izrađujući krunice, križeve i druge sakralne predmete), međutim, u prvo vrijeme za opstanak zajednice nužne su donacije. Ujedno, potrebno je opremiti radionice prvenstveno alatima i strojevima za finu obradu drveta i metala.

Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici poziva sve tvrtke i dobronamjerne pojedince da putem Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, u vrijeme korizme, pomognu svojim donacijama, kako bi ova iznimno važna udruga opstala i spasila mnoge mlade živote.

H. R.

Kršćanska korizmena tribina u Hrvatskom domu

Istinska snaga molitve

»U Isusu molitva je objavljena i ostvarena u punini«, bila je tema kršćanske korizmene tribine održane u ponedjeljak 18. veljače u Hrvatskom domu u Somboru. Predavanje na ovu zanimljivu temu vodio je karmelićanin mr. Srećko Rimac redovničkog imena otac Srećko od Blažene Djevice Marije. On je rođen 1966. godine u Podgrađu blizu Vinkovaca. Teologiju završava 1997. godine u Zagrebu, a godinu dana kasnije zaređen je za svećenika. Nekoliko godina boravi u karmelićanskom samostanu u Remetama, a nakon toga odlazi u Rim na poslijediplomski studij gdje magistrira iz područja teološke antropologije na karmelskom učilištu »Teresianum«. Bio je suradnik i predavač Instituta za kršćansku duhovnost te Instituta za teološku kulturu laika koji

vježbi za redovnike i redovnice i za vjernike laike u Hrvatskoj i inozemstvu. Trenutno živi i djeluje u Karmelskom samostanu svetoga Josipa u Sofiji u Bugarskoj i obnaša službu priora, a ujedno je i tajnik Bugarske biskupske konferencije.

Nazočne u Hrvatskom domu pozdravio je o. Anđelko Jozić prior i ravnatelj Duhovnog centra o. Gerarda u Somboru, koji su u suradnji sa HKUD-om »Vladimir Nazor« organizatori ovih kršćanskih tribina. Dobrotom oca biskupa dr. Ivana Penzeša prije predavanja je svakoj obitelji darovan Mali katolički katekizam »Vjerujem«, a pet primjeraka katekizma otac Anđelko je uručio predsjedniku HKUD »Vladimir Nazor« Šimi Raiću, kao dar društvu. Oca Srećka je pozdravio i o njegovu životopisu govorio zamjenik ravnatelja DC o.

svome životu prakticirao molitvu, a potom je govorio što nam Isus poručuje u molitvi. »Molitva je općenito govoreći duša duhovnosti. Kada ne funkcionira molitva zasigurno ne funkcionira ni vjera. Kako shvatiti da netko može iskreno vjerovati u Boga a ne obraćati mu se, ne razgovarati s njime? U ovome smislu molitva se nameće kao nešto nužno, bez čega čovjek ne može, kao najdublja ljudska potreba. Molitva je nešto prirodno u životu čovjeka, a s druge strane ona nije laka stvarnost, nešto spontano što ide samo od sebe«, rekao je između ostalog otac Srećko

Rimac »Budući da molitva prožima sav ljudski život, ona ne može biti samo nešto lako i jednostavno. Iskustvo svakog molitelja zasigurno potvrđuje ovu istinu i sam Isusov život svjedoči o tome. Isus se u molitvi borio, rušio, krvlju znojio i u njoj noći provodio. Svakom svom učeniku je govorio da bdije i moli, da u životu ne padne. Tako se molitva predstavlja kao istinska snaga u životnim borbama i jedino je sa njom moguće održati se u životu.« Nakon izlaganja na red su došla pitanja vjernika na koje je otac Srećko iscrpno odgovarao.

Zlatko Gorjanac

Molitva u kršćanskom životu

Kršćanske korizmene tribine koje se svakog ponedjeljka tijekom korizme održavaju u Hrvatskom domu imaju sveobuhvatni naziv »Molitva u kršćanskom životu.« Sljedećeg ponedjeljka tema tribine je »Euharistija, riječ, kruh i molitva za svakodnevni život«, a predavač je karmelićanin dr. Petar Janjić. Početak je u 19 i 30 sati.

su djelovali u sklopu katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Održao je velik broj duhovnih nagovora, predavanja, seminara,

Gerarda o. Zlatko Žuvela te mu se zahvalio što se odazvao pozivu da održi ovo predavanje. Otac Srećko je prvo razmotrio kako je Isus u

Biblijsko bdijenje

Danonoćno čitanje Božje riječi – Svetoga pisma, od prve do posljednje stranice, započinje u petak, 22. veljače u 8 sati. Vjernici će čitati na glas Sveto pismo, po pol sata, tijekom tri dana u crkvi sv. Roka u Subotici ili u kapeli sestara Kćeri milosrđa.

»Želimo da Biblija bude knjiga trećeg tisućljeća za pojedinca, obitelji kao i za naše zajednice. Neka ona bude knjiga oko koje ćemo se okupljati, s kojom ćemo moliti i u kojoj ćemo nalaziti obilnu hranu za naš život, jer tu je zapisana Riječ Božja, Riječ života, Riječ koja se utjelovila. S Petrom naših dana i mi Gospodinu Isusu recimo: Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga« Iv 6, 68 (Iz proglasa Euharistijskoga kongresa Zagrebačke nadbiskupije 2000. godine, prigodom zaključenja Velikog jubileja – dvije tisuće godina od dolaska Isusa Krista).

J. K.

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Mir koji Bog daruje nadilazi svako ljudsko očekivanje

U nadi spašeni

Ovih dana smo više u tjeskobi nego u miru. Tišti nas više zabrinutost nego spokoj. U mnogim datostima smo posve nemoćni. Stvari se događaju mimo nas i mimo naše moći. Čovjeka koji sve ovo proživljava, a ne može razumjeti, hvata malodušje. Međutim, malodušje nije značajka za kršćanina.

ČOVJEK NADE: Kršćanin je čovjek nade. Povijest se ipak ne ponavlja, makar se učiteljica života. Ponavljaju se poruke, a ponavlja se i tragična činjenica da se uvijek uči »na vlastitim pogreškama«. U takvim situacijama Crkva upućuje riječ ohrabrenja i nade. U toj povijesti koju čine, ljudi ipak nisu njeni gospodari. Jedini gospodar povijesti je Bog. Htjeli ili ne htjeli njega priznati, bit će u krajnosti onako kako je u providnosti predvidio Bog. Stoga za čovjeka vjere uvijek je spasonosno prepustiti sve u Božju volju. Jasno, učiniti sve što je u njegovoj moći i onda reći s Isusom u Getsemaniju »Oče, ne moja, nego Tvoja volja neka bude«. Najnovija enciklika Benedikta XVI. nosi naslov »Spe salvi« tj. »U nadi smo spašeni«. Spas je i ovaj čas tjeskobe i nemira u nadi. Među ostalim, Papa citira iz poslanice Rimljanima u naslovu i poslanicu Efežanima, gdje stoji da su, prije svoga susreta s Kristom, bili »bez nade... i neznabošci na svijetu«. Samo se od sebe, nadalje, nameće pitanje - u čemu se sastoji ta nada koja je, kao nada, »otkupljenje«? Odgovor na to pitanje, zapravo, daje nam maločas citiran ulomak iz *Poslanice Efežanima*: Efežani, prije susreta s Kristom bili su bez nade, jer su bili »neznabošci u svijetu«. Prispjeti spoznanju Boga – pravoga Boga – eto to znači primiti nadu. Za nas koji smo se sužijvili s kršćanskim shvaćanjem Boga i na njega se potpuno navikli, to posjedovanje nade, koja proizlazi iz stvarnoga susreta s tim Bogom, postalo je gotovo nešto nezamjetno.

IMATI NADU: Primjer jedne svetice našega doba može nam donekle pomoći da shvatimo što znači prvi put i stvarno sresti tog Boga. Riječ je o *Jozefini Bakhiti* iz Afrike, koju je svetom proglasio papa *Ivan Pavao II.* Rođena je oko 1869., ni ona sama nije znala točan datum, u Darfuru, u Sudanu. Kada je imala devet godina, ote li su je trgovci robljem, pretukli je do krvi i pet puta prodavali na sudanskom tržištu. Naposljetku je bila sluškinja kod majke i žene nekog generala i ondje je svakog dana bila bičevana do krvi; od posljedica toga bičevanja do kraja su joj života na tijelu ostali tragovi 144 ožiljka. Na kraju, 1882. godine, kupio ju je neki talijanski trgovac za talijanskog konzula *Callista Legnanija*, koji se, zbog prodora mahdista, vratio u Italiju. Tu je, nakon tako strašnih »gospodara« u čijem je vlasništvu do tada bila, Bakhita upoznala potpuno drukčijeg »gospodara« – »parona« u venecijanskom narječju, koji je sada naučila – Boga živoga, Boga Isusa Krsta. Sve do tada

Ponajprije treba uistinu

zaživjeti spoznaja nade

kojom smo oslobođeni

»neznabožackog« pona-

šanja. Kršćanin se ni u

jednoj okolnosti života

ne može ponašati kao

da Boga nema. U tom

času izdao bi kršćanstvo.

Njegovo ponašanje u ova-

kvim datostima je zapravo

»pobožanstvenjeno«. On

stavlja sebe i sve u Božje

ruke. S druge strane je

Božanski mirotvorac, jer

ima utemeljenu sigurnost

tko je onaj tko uistinu

može, hoće i daruje mir:

Bog.

poznavala je samo gospodare koji su je prezirali i zlostavljali ili, u najboljem slučaju, smatrali je korisnom sluškinjom. Sada je, međutim, doznala da postoji »paron« koji je iznad svih gospodara, Gospodin veći od svih gospodara, i da je taj Gospodin dobar, sama dobrota. Doznala je da je taj Gospodin poznavao i nju, i nju je stvorio. Štoviše On je ljubi. I ona je bila ljubljena, i to ni manje ni više nego od najvišeg »Parona«, kojemu svi ostali gospodari mogu biti tek bijedne sluge. Ona je bila upoznata i ljubljena i iščekivana. Još i više, i sam je taj Gospodin osobno proživio mučenja i čeka je »zdesna Ocu«. Sada ona ima »nadu« – i to ne tek slabašnu nadu da će pronaći manje okrutne gospodare, već veliku nadu: konačno sam ljubljena i što god da se dogodilo – ta me Ljubav čeka. I tako je moj život dobar. Po spoznaji te nade ona je bila »otkupljena«, nije se više osjećala ropkinjom, već slobodnom kćeri Božjom. Shvatila je ono što je Pavao mislio pod tim kada je Efežane podsjećao da su prije bili bez nade i neznabošci u svijetu – bili su bez nade zato što su bili bez Boga. Tako, kada je trebala biti vraćena u Sudan, Bakhita to odbija; nije bila spremna ponovno se rastati od svog »Parona«. Dana 9. siječnja 1890. krštena je i krizmana i primila prvu svetu pričest iz ruku venecijanskog patrijarha. Nekoliko godina kasnije, 8. prosinca 1896., u Veroni je položila redovničke zavjete u Zajednici sestara kanosijanki i od tada – uz poslove koje je obavljala u sakristiji i na samostanskoj vratarnici – putovala je Italijom i na tim svojim putovanjima nastojala prije svega promicati misije: osjećala je da slobodu koju je stekla u susretu s Bogom Isusa Krsta mora dalje pronositi, da je mora i drugima darivati, što je moguće većem broju ljudi. Tu nadu, koja se u njoj rodila i »otkupila« je, ona nije mogla zadržati za sebe, ta je nada morala doprijeti do mnogih, do svih ljudi.

Što nam je, dakle, činiti u vremenu kada smo tjeskobni i nesigurni? Kršćani imaju nezamjenjivu ulogu u takvim okolnostima. Ponajprije treba uistinu zaživjeti spoznaja nade kojom smo oslobođeni »neznabožackog« ponašanja. Kršćanin se ni u jednoj okolnosti života ne može ponašati kao da Boga nema. U tom času izdao bi kršćanstvo. Njegovo ponašanje u ovakvim datostima je zapravo »pobožanstvenjeno«. On stavlja sebe i sve u Božje ruke. S druge strane je Božanski mirotvorac, jer ima utemeljenu sigurnost tko je onaj tko uistinu može, hoće i daruje mir: Bog. Konačno, taj mir koji Bog daruje nadilazi svako ljudsko očekivanje, jer pomiruje čovjeka s njim samim, pomiruje ga s drugima i povezuje ga s Bogom. Stoga su kršćani i Istoka i Zapada pozvani na istu nadu kojom su spašeni. U Božansku nadu. Ako je ne očituju, ne navješćuju i ne svjedoče, oni su tek onda jedan novi oblak na tmurnom nebu povijesti, a trebaju biti trajna zraka svjetla. Odgovor je, dakle, bit svjetlo na povijesnom nebu beznada. ■

Svinjokolju netko mora voditi

Industrija protiv tradicije

Karbine su bile odraz materijalnog statusa * Poslove na karbinama netko je morao voditi, a to je bio šlahter * Pomoćnik zadužen za loženje »pod kotov« zvaao se acer * Nismo mi mesari, znamo više od njih

Piše: Ivan Andrašić

Negdje svinjokolj, negdje kolinje, negdje zabijačke, disnotor ili kako već sve ne, običaj je koji u Sonti od davnina ima naziv karbine. Kod naših starih karbine su od davnina bile odraz materijalnog statusa domaćina. Nadničarska sirotinja, bez obzira na to što je u pravilu živjela u najbrojnijim obiteljima, klala je jednu, eventualno dvije svinje, obično manje, teško zaradene nadničanjem kroz cijelu sezonu. Oni imućniji klali su i po tri ili četiri veće svinje, iako su živjeli u manjim obiteljima. Nek se vidi da se ima i može.

ŠLAHTERI I ACERI: Sve do poslije Drugog svjetskog rata svinje se uopće nisu šurile, nego su paljene slamom, da bi se koncem pedesetih i početkom šezdesetih taj običaj skoro u cijelosti izgubio i prešlo se na šurenje vodom. Karbine su bile pravo malo slavlje. Kako su obitelji bile brojne, a red je bio pozvati i susjede i kumove, na karbinama bi se okupio popriličan broj čeljadi, tako da nije bilo problema glede radne snage. Samo je bio potreban netko tko dobro zna voditi posao, netko tko će sve aktivnosti koordinirati, a taj netko zvaao se šlahter. Šlahter je organizirao cjelokupan

posao, određivao tko će raditi koji od pomoćnih poslova, poput skidanja kožura, sječenja čvaraka, sječenja i mljevenja mesa za prerađevine, a sam je obavljao one glavne, poput tranširanja svinje, »krojenja« šunki i ostalih komada mesa koje će na dimljenje, te pravljenja smjese za kobasice, urke, švarglu – već sukladno zahtjevima domaćina. I, svakako, nadijevanje smjese u crijeva. Šlahter je taj posao radio za određenu nadoknadu, najčešće u naturi. Obično je sa sobom vodio i pomoćnika, takozvanog acera. Acer je bio čovjek, obično stariji, koji je bio zadužen samo za loženje »pod kotao«. S vatrom je trebalo znati, trebalo je prvo zagrijati vodu za šurenje, potom skuhati »obarin«, odnosno meso za urke i švarglu, a na koncu istopiti i mast. Kod dobrog acera nikada ništa nije zagorjelo, a upravo se to znalo desiti kod domaćina kod kojega je »pod kotao« ložio netko od čeljadi tko je uz to još bio i ljubitelj kapljice. Bilo bi i zagorjelih obarina, a i preprženih čvaraka.

RIJEČ MAJSTORA: Danas su u većini sončanskih kućanstava karbine prestale biti slavlje. Izbjegava se svinjokolj u kući, svinje se »obrade« u klaonici, profesionalni

mesari po svojoj tarifi obave sve i domaćinu donesu prerađevine. Za one, koji i dalje prave karbine u kući, na raspolaganju je nekoliko modernih šlahtera. Jedan od njih je i tridesetogodišnji Davor Šokac. »Osnovna djelatnost mi je poljoprivreda, ovo radim u zimskoj pauzi. Od starijih sam čuo da sam šlahter. Nisam izučeni mesar, ali ovaj »posao« volim raditi. Naslijedio sam ga od oca, on od svojega i tako to traje već generacijama. Bit ću malo neskroman, mislim da sam pokraj svojega oca naučio više nego današnje generacije u školi. U izobrazbi mesara postoje uske specijalizacije, a mi šlahteri znamo cjelovit proces – od klanja, do soljenja, pa po potrebi i dimljenja. Ja, osobno, bez recepata radim i desetak vrsta prerađevina, već po želji i ukusu domaćina. Uz to, moramo imati i smisla za organizaciju posla. Za razliku od prošlih vremena, kad je na karbinama bilo puno čeljadi, danas šlahter poradi većinu posla. Nema više ni onih starih »profesionalnih« acera, o obarinama volim voditi brigu osobno. Ne smiju se prekuhati, a ne smiju ostati ni otvrde. Isto tako i topljenje masti je posao koji traži znanje i osjećaj, volim kad su čvarci rumeni, a mast snježno bijela. Ukoliko predozirate vatru, mast može potamnjeti samo

za dvadesetak sekundi. Žao mi je i što klasične karbine polako ustupaju mjesto klanju svinja u klaonicama. Tu više nema duše, radi se industrijski i bojim se da će u jako kratkom roku jedan lijep običaj otići u prošlost, u zaborav«, priča nam Davor dok »okraja« šunke. Za to vrijeme njegov pomoćnik Vlada Jakšić, ali ne acer, skida kožure... i tako u krug. »Puno sam slušao o starih običajima u našem selu, a vidim da ih je danas sve manje. Ovo vrijeme jurnjave za svim i svačim ubija dušu svemu u čemu su naši preci uživali. S Davorom idem kao pomoćnik više godina, radimo na način na koji se radilo u prošlosti. Ne žurimo, stalo nam je da poslije završena posla domaćin bude zadovoljan, da u dobrom raspoređenju kušamo što smo uradili i popijemo čašu vina. Žao mi je, samo, što vidim da se ljudi sve više okreću klaonicama, što vidim da će karbine u ovom obliku jako brzo nestati«, kaže Vlada. Ispod njihovih vrijednih ruku izlaze – šunke, kobasice, kulen, urke, švargla... A tamo gdje su njih dvojica, prisutno je i dobro raspoloženje. Ostaje nam samo nerealna želja da karbine u prastarom obliku ne iščeznu toliko brzo koliko Davor i Vlada predviđaju.

22. veljače 2008.

Poremećaji vida (III.)

Piše: dr. Marija Mandić

Na prednjoj strani očne jabučice nalazi se sočivo, tj. leća koja fokusira svjetlost tako da možemo jasno vidjeti predmete na različitim udaljenostima. Osim zdrave leće za jasan vid svakako je neophodna i dobra građa očne jabučice tako da ne postoji dalekovidnost niti kratkovidnost. Ukoliko se pojavi zamagljenje vida bez obzira na udaljenost promatranog predmeta možemo pretpostaviti da se ovdje radi o bolesti očne leće. Zamagljenje leće naziva se očna mrena ili **KATARAKTA**.

Ovaj poremećaj vida posljedica je kemijskih promjena u strukturi leće. Kod starijih osoba, zbog starenja, u svim stanicama, pa i u stanicama leće dolazi do postupnog gubitka vode. Tako nastaje istanjenost sluznica, pojačanje bora na koži, ali i zamućenje inače bistre bjelanjčevine unutar leće. Oko 75 posto svih mrena javlja se kod starijih od 75 godina, naziva se staračka mrena i nastaje zbog prirodnog procesa starenja. Tijekom ranih stadija

nastanka mrene dolazi do neznatnog poboljšanja vida, pa te osobe iznenada shvaćaju kako mogu čitati i bez naočala. Nažalost, ubrzo poslije ovoga zamagljenje se pojačava i vid se drastičnije pogoršava. Svakako, pokraj starenja i drugi faktori pridone nose nastanku ove bolesti.

Najčešće osoba sama primijeti kako joj »nešto nije u redu s vidom« ili se ovakve promjene otkriju na redovitim kontrolama radi produženja vozačke dozvole ili na redovitom pregledu kod liječnika. U sljedećih nekoliko redaka bit će navedeni simptomi početne i uznapredovale katarakte tako da, ukoliko neke od tegoba prepoznate kod sebe, najbolje je da se na vrijeme javite svom liječniku, jer je terapija u najranijoj fazi i najefikasnija.

SIMPTOMI KATARAKTE su kada imate:

1. nejasnu sliku koja može biti gora pri jakom svjetlu
2. oslabljen vid noću te otežano razaznavanje kretnji, pojednosti ili predmeta

3. zaslepljujuće ili neugodno svjetlo s automobila ili od sunca

4. pojava obruba oko svjetla

5. neočekivano poboljšanje vidnog polja u blizini

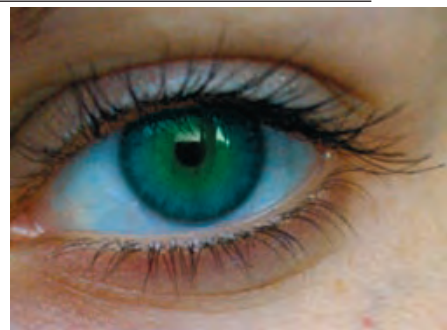
6. dvostruko ili trostruko bolji vid u samo jednom oku

7. mlječno bijeli ili mutan izgled inače prozirne leće (uznapredovali slučajevi)

8. bolnu upalu i tlak u oku (vrlo uznapredovali slučajevi)

Trenutačno je jedini oblik liječenja razvijene katarakte operativan zahvat. Operacija se obično izvodi ambulantno, pod lokalnom anestezijom, bezopasna je, brza i gotovo bezbolna. Smatra se kako izbjegavanje izravnog sunčevog zračenja, ishrana bogata povrćem i voćem s visokim sadržajem antioksidanasa poput – beta karotena (vitamin A), selen i vitamina C i E mogu usporiti napredak ili čak i spriječiti nastanak katarakte.

Posljednja bolest koja dovodi do poremećaja vida, a koju ćemo obraditi u ovim nastavci-

ma je **DEGENERACIJA OČNE PJEGE**.

Simptomi ove bolesti se pojavljuju najčešće tek iza 55. godine. Bolest se opisuje kao poremećaj središnjeg vida. Očna pjega tj. žuta pjega je mjesto centralnog vida, nalazi se na zadnjem polu oka i u njoj je najveća koncentracija stanica koje su odgovorne za vid (čepića i štapića). Kako se udaljavamo od ove točke, broj ovih stanica se prorjeđuje i tada one prenose slike sa strane vidnog polja. Žuta pjega omogućuje gledanje televizije, vožnju, šivanje - sve što zahtijeva usmjereno, ravno gledanje. Osnovni simptomi degeneracije očne pjege su:

1. mutna ili iskrivljena slika, posebno kod čitanja
2. postupan, bezbolan gubitak središnje slike
3. slijepe mrlje u središnjem dijelu vidnog polja; ravne crte koje se valovito pojavljuju.

Dijagnoza bolesti se postavlja tijekom očnog pregleda, i uspješno se liječi laserskim postupkom ili naočalama. Svakako, i ovdje je bitna ishrana bogata antioksidansima, vitaminom C, vitaminom E, selenom i vitaminom A.

Poštovani čitatelji,

U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, od idućeg broja bit ćete u mogućnosti slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na hrvatskarijec@tippnet.co.yu

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

GASTRONOMSKI KUTAK

Štange s orasima

Sastojci:

- 6 bjelanjaka
- 40 dag šećera
- 35 dag mljevenih oraha
- 3 oblatne

Priprema:

Na pari lupati bjelanjke i šećer. Kada je dosta gusto skinuti s vatre i u tu smjesu umiješati mljevene orahe. Namazati između tri oblatne, ostaviti da malo odstoji, te narezati na štange. Sušiti u pećnici na 50 stupnjeva.

(Recepti snaša Šokačke grane)

Bez praznina

Kombinirani odjel (II. c i III. c) u subotičkoj OŠ »Ivan Milutinović« pohađa trinaestero đaka – sedmero drugi i šestero treći razred. »Vodim ih od prvog razreda, odnosno, sada je druga godina kako radim s kombiniranim odjelom«, kaže učiteljica odjela *Danijela Romić*. »Iako nam je s početka bilo pomalo naporno dok smo postavljali osnove učenja u prvom razredu, sada smo već dobro uhodani i navikli smo se raditi 'bez praznog hoda' s dosta samostalnog rada«, pojašnjava ona.

Koliko su doista »uigrani« govore njihova brojna aktivna sudjelovanja na Danima Balinta Vujkova, gdje su se predstavili igrokazom »Nisu jedne jabuke grane«, zatim su sudjelovali na pokrajinskoj smotri recitatora, na proteklom božićno-novogodišnjem vašaru u sklopu škole, na »Hrckovom maskenbalu«... Također, pripremaju se za predstojeće natjecanje iz matematike

Ima raznih igara na svijetu.
Igrati se može svuda: u dvorištu,
u vrtiću, na krevetu.
Igre kriju tisuću čuda.
Igračke mogu biti one iz dućana, prave.
A igračka može biti i lopta.
Neko se igra s tatom ili s tetom,
a neko se slatko igra s mamom.
A neka se djeca uvijek igraju s prijateljima.
Ali sva djeca znaju što znači mama i tata.

Marija Piuković III. c

Ima raznih igara na ovome svijetu.
Kao velika lopta u pješćaniku.
Djeca na ovome svijetu imaju barem
po lutku ili auto jedan.
Dobro nije igrati se sam
pitaj nekog tko je pokraj tebe
za pomoć u toj igri
i zajedno s njim budi radostan.
A ujutro budi vedar i nasmijan.

Barbara Sekereš III. c

Ima raznih igara na svijetu
Igrati se može svuda: u dvorištu,
u vrtiću, na krevetu.
Igre kriju tisuću čuda.
Igračke mogu biti one iz dućana, prave,
a igračka može biti i lopta
Netko se igra s tatom ili s tetom.
S nekim se slatko igra mama, a neka djeca
se uvijek, uvijek igraju s prijateljima.
Jer sva djeca znaju za mamu i tatu.

Danijel Kovač III. c

Ima raznih igara na svijetu.
Igrati se može svuda: u dvorištu,
u vrtiću, na krevetu.
Igre kriju tisuću čuda.
Igračke mogu biti one iz dućana, prave.
A igračka može biti i loptica skočica.
Netko se igra s tatom ili s tetom,
s nekim se slatko igra mama,
a neka se djeca uvijek igraju s prijateljima.
Jer neka djeca trebaju znati
što znači mama ili tata.

Barbara Šarčević III. c

Ima raznih igara na svijetu
Igrati se može svuda, u dvorištu,
u vrtiću na krevetu.
Igre kriju tisuću čuda.
Igračke mogu biti one iz dućana, prave
A igračke mogu biti štap, pijesak i lopta.
Netko se igra sam ili s drugom
ili s mamom ili s tatom
Jer svako dijete zna što znači dječja igra
Kad god poželim da sam bez briga
mene razvedri dječja igra.

Božo Marjanović III. c

Ima raznih igara na svijetu.
Igrati se može svuda: na krevetu, u dvorištu.
S nekim se igra mama, a neka se igraju sama.
S nekim se igra tata, a s nekim teta.
Igra krije tisuću čuda, igrati se može svuda.
A igračke mogu biti prave
kad mama i tata poklone.

Kristina Sivić III. c

ziku pohada trinaestero đaka

nog hoda

»Kengur« kao i za školsko natjecanje recitatora. Sva djeca pohadaju sate vjeronauka kao i predmet od igračke do računala, dok neki pohadaju i sate mađarskog jezika.

»Kod nas se svake godine u sklopu proslave školske slave (sv. Save) dodjeljuje nagrada za najboljeg učenika u svakom razredu«, kaže učiteljica i s ponosom ističe kako je ove godine, među trećim razredima u školi, najbolja bila učenica III. c – *Marija Piuković*. Čestitamo Mariji!

Na kraju, pročitajte što su učenici kombiniranog odjela napisali na temu - vježbu »Sretna pjesma o igrama«, a što na temu »Uvijek netko nekog voli«.

Julijana K.

Spužva voli svoju ploču
Zemlja voli svoje cvijeće.
Oblak voli svoj snijeg.
Šuma voli svog šumara.
Olovka voli svoj papir.
Kuća voli svoja vrata.
Kiša voli svoj crijep.
Krava voli svoju travu.

Alen Vujković Bukvin II. c

Nogomet voli svoju loptu.
Gol voli svojeg vratara.
Pernica voli svoje olovke.
Olovka voli svoju gumicu.
Klaun voli svoju šminku.
Šumar voli svoju šumu.
Torba voli svoje knjige.
Flomaster voli svoj čep.

Aleksandar Dulić II. c

Nogomet voli svoju loptu.
Klupa voli svoje đake.
Mačka voli svoje kandže.
Ploča voli svoju kredu.
Prozor voli svoju zavjesu.
Uvijek netko nekog voli.
Klaun voli svoju šminku.
Drvo voli svoju krošnju.
Uvijek netko nekog voli.

Tereza Marjanović II. c

Vrata vole svoju bravu.
Ormar voli svoje odijelo.
Gol voli svoju mrežu.
Kanta voli svoje smeće.
Luster voli svoju žarulju.
Kuća voli svoje stanare.
Drvo voli svoje lišće.

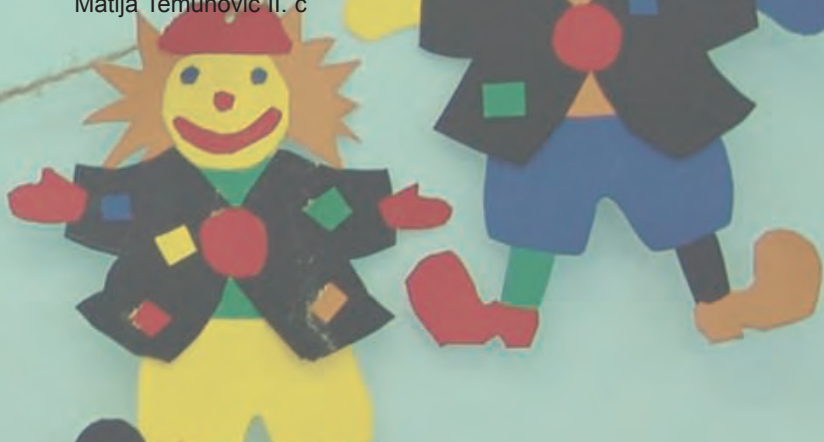
Krunoslav Piuković II. c

Nogometaš voli svoju loptu.
Vrata vole svoju kvaku.
Televizor voli svoj daljinski.
Auto voli svoju cestu.
Usisavač voli svoj tepih.
Ploča voli svoju spužvu.
Ormar voli svoje odijelo.
Drvo voli svoje lišće.
Kuća voli svoje stanare

Matija Temunović II. c

Nogometaš voli svoju loptu.
Vratar voli svoj gol.
Pernica voli svoju olovku.
Usisavač voli svoj tepih.
Torba voli svoje knjige.
Autobus voli svoje knjige.
Bašta voli svoje cvijeće.

Luka Vukov II. c

Škola voli svoje đake.
Torba voli svoje knjige.
Kuća voli svoje sobe.
A ja volim samo tebe.
Uvijek netko nekog voli.

Katarina Šarčević II. c

Komarci

Iako je zima i komaraca nema, u Velikoj Britaniji ih ima na oko 3500 lokacija. Nisu u pitanju dosadni kukci, već specijalizirani uređaji koji proizvode visoko frekventne zvuke i služe za umirivanje i »raspršivanje« skupina teenagera koji prave buku na određenim javnim mjestima. Ove nepodnošljive zvuke mogu čuti i registrirati samo osobe ispod 25 godina starosti i vrlo su djelotvorni za bučnu mladež, pa ipak, već su se javile brojne udruge koje prosvjeduju protiv nehumanosti primjene ovakvih naprava.

Grčka

Ukoliko ste pomislili kako ovaj ledeni prizor pripada karakteristično zimskim dijelovima svijeta, niste nimalo blizu. Fotos dolazi iz grčkog grada Ioannine, na sjeveru ove medite-

ranske države poznate po blagim i ugodnim zimskim danima. No, prošlotjedni ledeno-snežni val nije zaobišao ni Grčku, a u pojedinim njezinim dijelovima temperatura se spuštala i do 15 stupnjeva ispod ništice, uz obilate nanose snježnog pokrivača.

Poruke

Nepomirena činjenicom kako je njezinoj ljubavnoj vezi stigao kraj, izvjesna Engleskinja se nastavila »boriti« za svoju izgublenu ljubav. I to kako. Uz ucjenjivanje lažnom trudnoćom i prijetnju samoubojstvom, ostavljena cura je 65 dana uzastopce svakih 8 minuta »kontaktirala« svog bivšeg momka uz nevjerojatnu brojku od 10.843 ostvarena poziva, SMS i video poruke. Na koncu joj je lokalni sudac poručio da prestane, inače bi mogla završiti u zatvoru. Bez slobode i bez mobitela.

Miš

Ni ovoga puta nije riječ o živom stvoru već o pomoćnom računalnom sredstvu kojim se olakšava rad na računalu. Prema najavi glasovite tvrtke Genius uskoro bi se na tržištu mogao pojaviti njihov najnoviji proizvod Traveller 525 Laser, miš koji neće imati ni kotačića niti tipke. Radit će na principu jednostavnog dodira određenog dijela ovoga pomagala i trebao bi u znatnoj mjeri poboljšati operativnu efektivnost.

Ruža

Valentinovo je iza nas. Tko je kome što darivao ostat će slatka tajna, ali je zato u javnosti ostala zabilježena najskuplja ruža koja je ponuđena na prodaju toga romantičnoga dana. »Vječita ruža«, kako je nazvan crveni nizozemski cvijet isprepleten dijamantskom ogrlicom, postala je najskupljim potencijalnim romantičnim darom za tričavih 51.000 eura, a bila je dio gala ponude luksuznog hotela u Bangkoku. Ruža je postala vječitom, baš kao što bi i prava ljubav trebala biti, ali ima nešto i u dijamantima.

Grgo Orčić, trgovac

Cijeli život u službi trgovine

Radom u društvenom i privatnom sektoru stekao sam bogato iskustvo u ovom poslu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Cijelu svoju poslovnu karijeru i radni staž, a danas je to već blizu tri i pol radna decenija, Grgo Orčić (1955.) provodi baveći se trgovačkim poslom. Tijekom svih proteklih godina u službi i na usluzi kupaca, prošao je sve sektore rada – od društvenih do privatnih, čak je tečinu radnog vijeka proveo i kao samostalni trgovac, a već nekoliko godina se bavi trgovinom alatima u subotičkoj tvrtki »Madal Bal« kao šef prodaje, PR i trgovački putnik.

Izbor životnog zanimanja je gotovo uvijek povezan s nekom okolnosti koja je u konačnici presudna za finalni odabir. Što je prevagnulo u Vašem izboru?

Za moj izbor trgovačke struke i poziva kojim se bavim cijelog svog života odlučujući je bio savjet liječnika, koji me je liječio u djetinjstvu. Naime, imao sam problema s nogom i on je preporučio određenu aktivnost u obliku više stajanja kako bi moja noga što više ojačala. Vođen tom mišlju svoju motivaciju sam usmjerio prema trgovačkom pozivu i završio ekonomsku školu trgovačkog smjera u Subotici.

Po završetku školovanja odmah ste se i zaposlili.

Moje prvo zaposlenje u trgovačkoj struci bilo je u tadašnjem »Medoproduktu«, u subotičkoj samousluzi u Ulici Matije Gupca, potom je tvrtka prešla u okvir »Peščare« i tako sam za pultom proveo 13 godina.

Kako je došlo do odluke o napuštanju društvenog sektora i započinjanja privatnog obrta?

Koncem osamdesetih godina odlučio sam se okušati kao samostalni trgovac i otvorio sam svoj mini market u želji da svoje već solidno trgovačko iskustvo unaprijedim u privatnom angažmanu. U razdoblju od 1988. do 1997. godine imao sam svoju samostalnu trgovačku radnju u, nažalost, kako se pokazalo kasnije, vrlo neugodnim i turbulentnim vremenima.

Što je uvjetovalo napuštanje privatnog biznisa?

Uza sve nedaće kroz koje sam, poput mojih brojnih kolega u to

vrijeme, morao prolaziti i prevazilaziti ih tijekom poznate galopirajuće inflacije u devedesetim godinama prošlog stoljeća, na koncu mi je ondašnja financijska policija utvrdila navodne »nepravilnosti« u poslovanju i zaplijenila robu u vrijednosti od 12.000 njemačkih maraka.

Ostanimo još trenutak na toj famoznoj inflaciji. Iako se zasiurno nerado sjećate tih vremena, imate li neku zgodu ili primjer koji će ostati zauvijek upamćen?

Bez obzira na sve nelagode i nevolje s kojima sam se morao svakodnevno susretati u svom tadašnjem poslu, mislim kako mi je tadašnje poslovno i životno iskustvo iznimno važno i drago. Upoznao sam mnogo ljudi, stekao poznanstva s mojim nekadašnjim mušterijama s kojima sam i danas u dobrim odnosima. Glede nekog detalja iz tog razdoblja, zauvijek ću se sje-

ćati kako smo običavali predati dnevni pazar u tadašnji SDK, a red je znao biti duž cijelog subotičkog korza. Dok bi stigli na red pazar je znao biti posve obezvrjeđen. Čekajući, znali bi sjesti u kafić našeg pokojnog prijatelja Joleta, naručiti piće i pitati ga je li možemo platiti »pazarom«. On bi se znao nasmijati, konstatirajući kako svota nije dovoljna za pokrivanje cijelog ceha, ali da će nam ipak dati narudžbu. Također, u jednom trenutku je kruh bio skroz obezvrjeđen i mnogi trgovci su ga davali i besplatno.

Iz današnje perspektive na koji način biste postavili razliku između rada u društvenom i privatnom sektoru?

Subotica – Tavankut

Cijeli život živim na relaciji između Subotice i Tavankuta u kojemu danas živim, iako sam rođeni Subotičanin.

Realno, znatno lakše je bilo raditi u društvenom sektoru kao dio cijeloga tima, a kao privatnik imao sam znatno veću odgovornost na sebi i poslu koji obavljam.

Napuštanjem privatnog biznisa nekoliko godina ste radili u »Yucomu«, potom u »Biosu«, a sada ste uposleni u tvrtki »Madal Bal« na mjestu šefa prodaje. Kakvom vrstom trgovine se trenutno bavite?

U pitanju je prodaja ručnih alata i strojeva koji imaju četiri zaštićena branda, primjerice to su: Extol, Fortum (specijalizirani alati za automehaničare), Heron (agregati) i Kito (profesionalni šrafcižeri). Pokraj posla šefa prodaje obavljam i sve PR poslove za tvrtku, a često i putujem diljem Vojvodine u svojstvu trgovačkog predstavnika tvrtke. Tijekom proteklih godina sam obišao cijelu Vojvodinu i taj segment smatram, također, iznimno važnim u svom trgovačkoposlovnom iskustvu.

Kakvi su Vaši daljnji »trgovački« planovi?

Trenutačno sam potpuno predan radu u tvrtki u kojoj sam zaposlen, a postoje određene indicije kako bi se u budućnosti moglo otvoriti predstavništvo u Hrvatskoj, u koju bih volio otići, raditi i živjeti.

Pričajući o poslu zaboravili smo i na život. Osim zbilja osebnjane poslovne biografije i života predanog poslu, što bismo još trebali znati o Vama?

Životni poziv, kojeg sam još davno odabrao, zbilja često uvjetuje nedostatak slobodnog vremena, jer klasičnog radnog vremena gotovo da i nemam. Ipak, oženjen sam i svaki slobodan trenutak volim provesti sa svojom četrnaestogodišnjom kćeri Josipom. Nogomet mi je oduvijek bio najdraži hobi, vječit sam Dinamovac i skoro 20 godina sam bio član uprave NK »Tavankut«.

Od 23. veljače do 1. ožujka PBZ Zagreb Indoors 2008

Glavni grad Hrvatske ponovno će idućeg tjedna biti u središtu svjetske teniske pozornosti zahvaljujući trećem izdanju PBZ Zagreb Indoorsa, koje će se igrati u Domu sportova od subote, 23. veljače, sve do finalnog dana u subotu, 1. ožujka. Hrvatska spada u red privilegiranih »teniskih« država koje se mogu pohvaliti domaćinstvom dva ATP turnira, jer, pokraj umaškog »Croatia Opena«, tijekom zimske sezone i Zagreb ugošćuje mnoge od najboljih svjetskih tenisača na dvoranskom natjecanju. Ove godine, u nešto kasnijem terminu posljednjeg tjedna veljače, turnir u svom trećem izdanju nastavlja kontinuitet i svi ljubitelji tenisa bit će u prilici pratiti nastupe najboljih hrvatskih tenisača u borbi za naslov i ATP bodove. Organizator je uspio osigurati nastup *Ivana Ljubičića*, *Ive Karlovića*, *Marina Čilića* i *Marija Ančića*, a pozivnicu (wild card) dobio je i *Roko Karanušić*, koji jedini nema izravan ulazak u turnir na osnovu plasmana na svjetskoj ljestvici.

Na osnovu uvida u listu prijavljenih igrača odmah se zamjećuje jačina natjecanja u kojemu je posljednji tenisač koji je »ušao« u glavni ždrijeb Nijemac *Rainer Schuttler*, trenutačno 92. igrač svijeta, a većina ostalih igrača je plasirana ispod 70. mjesta. Pokraj domaćih asova publika će moći uživati u igri: *Simona*, *Santoroa*, *Mahuta Llodre*, *Clementa*, *Giquela* (Fra), *Mayera*, *Berrera*, *Zvereva* (Nje), *Seppija* i *Bolletija* (Ita), *Tipsarevića* (Srb), *Rochusa O.* (Bel), *Gulbisa* (Lat), *Koubeka* (Aut) i *Garcie-Lopez* (Špa). Glavni turnir započinje u ponedjeljak, 25. veljače, susretima prvoga kola, a igra se za nagradni fond od 370.250 eura. Glavni susret svakoga dana igrat će se s početkom u 16.45 h uz izravni televizijski prijenos.

Juniorski kup Srbije Naslov za Ninoslava Štefaneka

Pobjedom u konkurenciji do 50 kg mladi hrvač *Spartaka Ninoslav Štefanek* osvojio je prvo mjesto na juniorskom kupu Srbije, održanom prošlog vikenda u Subotici.

»Borba je bila vrlo kratka, jer sam svog protivnika uspio tuširati već nakon 30 sekundi. Ovo je jedan od mojih većih uspjeh u dosadašnjoj hrvačkoj karijeri, osobito zato jer imam samo petnaest godina a nastupio sam u kon-

kurenciji natjecatelja do dvadeset godina starosti. Sljedeće natjecanje je kadetski kup, koji je na programu 1. ožujka«, rekao je u kraćoj izjavi *Ninoslav Štefanek*.

Svjetski kup Kostelić drugi na Sljemenu

U prvoj muškoj slalomsskoj utrci Svjetskog kupa voženoj na Sljemenu prošle nedjelje, najbolji hrvatski skijaš *Ivica Kostelić* osvojio je

drugo mjesto, iza pobjednika Austrijanca *Matta*, i nastavio sjajan niz uspjeha u posljednjih pet utrka u kojima je osigurao mjesto na pobjedničkom podiju.

Sony Ericsson Open 2008 Karanušić pobjednik

Hrvatski tenisač *Roko Karanušić* pobjednik je teniskog Challengera Sony Ericsson 2008 igranog prošlog tjedna na terenima TK

»Gemax« u Beogradu za nagradni fond od 106.500 eura. U finalnom susretu dosad najvećeg profesionalnog teniskog turnira igranog na teritoriju Srbije, peti hrvatski reket je svladao Nijemca *Petchnera* s 5-7, 6-1, 7-6 i osvojio svoj drugi naslov na challengerima. Pobjeda u Beogradu donijela mu je i najbolji ranking karijere i trenutačno zauzima 101. mjesto ATP ljestvice.

Mirela Kovač, karatistica

Niska brojnih uspjeha

U dosadašnjoj karate karijeri osvojena su mnoga vrijedna odličja i naslovi prvaka

Razgovor vodili: Marija Šeremešić i Dražen Prčić

Karatistica Mirela Kovač rođena je 1989. godine u Somboru, a danas živi u Bačkom Monoštoru i učenica je IV. razreda Gimnazije u Somboru. Karateom se počela baviti 1998. godine u KK »Ipon« - sekcija u Bačkom Monoštoru, kod trenera Ivana Karana. Tijekom natjecateljske karijere u ovom klubu osvojila je - 40 zlatnih, 12 srebrnih i 18 brončanih medalja. U rujnu 2007. godine prelazi u zrenjaninski »Dijamant« i osvaja u protekloj polusezoni 10 medalja (3 zlatne, 2 srebrne i 5 brončanih). Nositeljica je crnog pojasa I. dan, osvojenog u ljeto 2006. godine, i zvanja majstora karatea.

Kako je došlo do odlučivanja za karate sport iz kojeg je proistekao impresivan niz brojnih uspjeha i osvojenih odličja?

Ništa nije bilo planirano. Čula sam da se u selu održavaju treninzi karatea, pa sam otišla pogledati. Vidjela sam, sviđelo mi se i tako sam počela s treninzima, a potom i s natjecanjima.

S obzirom da živite u Bačkom Monoštoru, a idete u školu i trenirate u Somboru, zasigurno Vam nije lako uskladiti sve obveze i svakidašnja putovanja?

Najteže mi je uvijek bilo putovati na treninge. Od kako je ukinuta sekcija u Monoštoru počela sam stalno putovati na treninge u Sombor, a

od kako idem u srednju školu skoro nikada nisam doma, jer ostajem posle škole na treningu i vraćam se tek poslije 22 h navečer.

Kakvi su uvjeti za trening u Somboru, a kakvi u Zrenjaninu?

U Somboru nemamo skoro nikakve uvjete za trening. Najviše nam fali tatami (podloga na kojoj se treba trenirati), koji je poprilično skup, a u Somboru nema baš zainteresiranih za financiranje ovog sporta. Dok u Zrenjaninu nema problema s tim. Sve financira klub, i godišnju registraciju i kotizaciju za sva natjecanja i sve drugo, tako da su tamo uvjeti super. U Somboru sve plaćaju roditelji djece koja treniraju, a baš zbog toga mnogi i odustaju od karatea. Treba puno ulagati, a ne dobiva se skoro ništa.

I pokraj svega niste odustali, a jedan od razloga su jamačno i brojni uspjesi koje ste uspjeli ostvariti na brojnim natjecanjima.

Najteži trenutak

U dosadašnjoj sportskoj karijeri najteže mi je bilo kada sam bila prvak države, a nisam ušla u reprezentaciju.

ma. Koja biste odličja izdvojili kao najsajnija u Vašoj karate karijeri?

Posebno mi je drago drugo mjesto s nezvaničnog dječjeg Svjetskog kupa u Miškolcu, prvo mjesto s prvenstva države, kao i sve druge medalje s državnih natjecanja. Mada su mi i sve druge drage. Napomenula bih još i to da od tog drugog mjesta iz Miškolca do prvenstva države, na kom sam bila prva, nisam izgubila niti jedan meč, a to je bilo više od godinu dana bez poraza.

Što su sljedeći sportski imperativi u bližjoj budućnosti?

Iskreno se nadam da za ono što bih željela postići u budućnosti ovo i nisu tako veliki uspjesi. Treba još puno raditi da bih mogla pričati kako sam zadovoljna sa svim što sam postigla, ali ne kažem da sam nezadovoljna i s ovim.

Tko je Vaš sportski uzor i osoba čiju biste karijeru i sami željeli postići?

To je, naravno, Snežana Perić. Bila je članica »Dijamanta«, za koji sada i sama nastupam, i prije par godina je bila svjetska prvakinja, a sada se povukla, nakon što je osvojila sve što u ovom sportu može osvojiti jedna karatistica. Nadam se kako ću postići bar dio onoga što je ona postigla.

U zbilja zgusnutom svakidašnjem rasporedu brojnih obveza pronađete li mjesta za sebe i svoje slobodno vrijeme?

Pa, zbilja i nemam baš puno slobodnog vremena. Još sam sada i maturantica, pa imam više obveza oko škole, a kada nađem slobodno vrijeme volim se družiti, slušati glazbu, odmarati se i izlaziti - ako nema natjecanja. ■

Medalje

2001. – Miškolc (Mađ.) drugo mjesto na dječjem Svjetskom kupu.

2004. – prvo mjesto na prvenstvu Vojvodine, drugo mjesto na prvenstvu Srbije i Crne gore, dvije zlatne medalje u Peču (Mađ.), drugo i treće mjesto u Ljubljani (Slo.)

2005. – prvo mjesto na prvenstvu Vojvodine za kadete i prvo mjesto na školskom prvenstvu Vojvodine i Srbije, prvo mjesto u Osijeku (Hrv.)

2006. – prvo mjesto na prvenstvu Vojvodine za kadete i prvo mjesto na školskom prvenstvu Vojvodine i Srbije, prvo mjesto u Daruvaru (Hrv.)

2007. – prvo mjesto na kupu Vojvodine, treće mjesto ekipno na »Premijer ligi« Srbije za seniorke.

Nastupi u Vojvodini, Srbiji, Hrvatskoj, Mađarskoj, Sloveniji, Njemačkoj...

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	NAKADA ZA KORIS- TENJE STANA	ALUMINIJ MAGNEZIJ I KALIJ	NAJČEŠĆE PSU APORTERU	NEKADAS- NJA TRA- JEKTA LUKANA HVARU	PROJEKT UZ	OTON KOJČEŠA	KEY, ELE- MENT (C#)	"FACIJS"	GLUMICA KAFINA	"NIGERIJAN"	LJEPENKA	LEGEN- DARNA SOVJETSKA GIMNASTIČARKA	STARJI KARLOVAČ- KI PRAVNIK I PISAC
ČIM JACK U "SMUGLJE- CIMA"													
MANDEKA								REDATELJ JOHNSON TEHNIČKI ODGOVOR PROIZVOĐA					
SUZVIČJE TONOVA						ZGO. TILO ZOF. MILAN ŽENA IZ KATALONIJE							
ZAGORKINA KONTERA					VELIKA POSUDA ZA KUPANJE LUTERU					TADA KREJSKA MARKA ALTA			
SLIKA LI KJE COLOČ TJELA				PRIMKIJU- NI DUHOV EK-AUTOMO- BIHIST OIG- AS. N. AN				OKRUGLA- TE BAKTE- RIJE MALI RT OTIČI					
GIGKO SLOVO		STAZA IZ CRSTA BESLADICE VA IME- N. UKINJA					TROČLANI MATEMATIČ- KI IZRAZ UMJETNI PROVNI PUT						
"TJESKA"					LUČKI GRAD U JAPANU DESET NA KVADRAT						RUSKA DIO ZGO. GORNJEG GRADA OTGO		
IMENJARI- NJA NOVIN- SKOG MAG- NATA PAVIDA										"GREAT BRITAIN" NAŠA GLU- MICA: MINA			
RACHEL U "PRJATE- LIMA". IPNIFER								SPLETSKI TAKUČI. ZEL. KO S PROVINA ZA PAPIR					
PREVEDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	EST ZG. MODNI KREATOR, MARTIN								GLUMICA HAYWORTH LEGENDAR- NI PILOT HV. RUDOLF				
ALBERTUJA		"AMPER" TOP (FRANCO)		PESNIČKA FIGURA	SLAVNI FAGOTIST RUDOLF SLAVKO U ZAGORJU							ZADNJE SLOVO HITLIT	
ROBERT KOVAC			"LEGAL SERVICES AGENCY" COLUE BIVAC				ALBANSKI NOVAC PJEVAČ DZINOVIC				JHRANKO UVODIO FUR. FILM S VAN DANWEDOM		
GLUMAC FATH-BONE (SHERLOCK HOLMES)						JUDA BEN- ETIOPSKI MILITAR- TOVAC WOLDE				"SEA AIR RESCUE" GRADIĆ NA ŠCIBI (ob- ili ORANI			
NAŠA NOVINARICA													
ČIMEK IZ NOVOG VAROŠA													
ZOPČITI IZ CRNYL													
NAŠ TV NOVINAR, AUTOR PRILOGA U "LATINICI"													

KRIŠENJE KRIŽALJKE

Cjenik reklamnog prostora

POSLEDNJA STRANA / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	6.000 din	7.080,00 din
1/2	3.600 din	4.248,00 din
1/4	2.000 din	2.360,00 din

DRUGA I PREPOSLEDNJA STRANA / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	5.000 din	5.900 din
1/2	3.000 din	3.540 din
1/4	1.700 din	2.040 din

UNUTARNJE STRANE / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	4.000 din	4.720,00 din
1/2	2.400 din	2.832,00 din
1/4	1.360 din	1.604,80 din
1/6	950 din	1.121,00 din
1/12	600 din	708,00 din

Iskoristite popuste!

Za vezane oglase u 4 ili više brojeva odobravamo popust od 20%. SPECIJALAN POPUST ZA GODIŠNJI UGOVOR O REKLAMIRANJU.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
 24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
 E-mail: mios@tippnet.co.yu
 Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
22.2.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - The World of Ice, dokumentarna serija
10.43 - The World of Ice, dokumentarna serija
11.11 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Glas domovine
15.10 - Znanstvena petica
15.40 - Drugo mišljenje
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.20 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.22 - Iza ekrana
17.52 - Garaža
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Nova Europa Michaela Palina: Istočnjački slatkiši
21.15 - Dobre namjere, serija
22.05 - Poslovni klub
22.40 - Divlji zapad: Custerov posljednji otpor
23.30 - Poslovne vijesti
23.40 - Lica nacije
00.25 - Vijesti iz kulture
00.35 - Vijesti
00.50 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
01.35 - Filmski maraton: Glavom kroza zid, njemačko-turski film
03.30 - Filmski maraton: Fogbound, britansko-nizozemski film
05.15 - Mala gospodica
06.00 - Poslovni klub
06.25 - Znanstvena petica
06.55 - Iza ekrana

06.50 - Najava programa
06.55 - Patak Frka, crtana serija
07.20 - Šaolinski obračun
07.45 - Moj život na farmi, dok. serija za djecu
08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:

10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Veliki odmor
14.25 - Patak Frka, crtana serija
14.50 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
15.20 - Moja žena i djeca 3., humoristična serija
15.50 - Županijske panorame
16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
17.05 - CD LIVE
17.55 - Prijatelji 4., humoristična serija
18.25 - Vijesti na Drugom
18.45 - Petar Pan i gusari, crtana serija
19.15 - Beverly Hills 1., serija
20.05 - Dora 2008. - prienos polufinalne večeri
22.30 - Vijesti na Drugom
22.50 - Inspektor Lynley 5., mini-serija
00.25 - Lovci na natprirodno 2., serija
01.05 - CD LIVE
01.50 - TV raspored

06.55 Šaljivi kućni video
07.20 Yu-Gi-Oh GX
07.45 Ninja kornjače FFWD
08.10 Jagodica Bobica
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Ružna ljepotica, serija
11.55 Zauvijek susjedi, serija
12.30 Vijesti
12.45 Dickie Roberts: Nekoć zvijezda, igrani film
14.20 Trgovina djecom, igrani film
16.00 Lude 70-e, serija
16.25 Cosby show, serija
16.55 Svijet prema Jimu, serija
17.25 Vijesti
17.35 Kralj Queensa, serija
18.05 Svi vole Raymonda, serija
18.30 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Crna maska 2, igrani film
21.55 Knjižničar: Potraga za oštricom, igrani film
23.35 Vijesti
23.50 Pakleni udar, igrani film
01.20 Virtuoznost, igrani film
03.00 Lijepe i ambiciozne, serija
03.45 Kraj programa

06.25 Everwood, serija (R)
07.20 Montecristo, telenovela
08.10 Looney tunes, crtana serija
08.40 Spužva Bob Skockani

09.05 Sudnica, show
09.30 Korak po korak, humoristična serija (R)
10.00 Puna kuća, humoristična serija (R)
10.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.50 Dadilja, humoristična serija (R)
11.20 Rat u kući, humoristična serija (R)
11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.15 Vijesti
12.20 Eksploziv, magazin (R)
12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.00 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.45 Cobra 11, serija
15.40 Korak po korak, humoristična serija
16.05 Puna kuća, humoristična serija
16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Dadilja, humoristična serija
17.30 Rat u kući, humoristična serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Rat svjetova, igrani film, znanstveno-fantastični
21.55 Pobješnjeli Max 2, igrani film, akcijski
23.35 Vijesti
23.45 Kontrola uma, igrani film, akcijski triler
01.15 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
23.2.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: čovjek sa zapada, film
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
10.55 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.30 - Mala gospodica
13.20 - Potrošački kod
13.55 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.05 - Reporter: Momci iz Iraka
16.15 - Euromagazin
16.45 - Vijesti
17.00 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija

17.35 - Škrinja:
Mala plava riba
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Opatija: Dora 2008 - finale, prienos
22.45 - Vijesti
22.55 - Vijesti iz kulture
23.05 - Filmski klub: Fantom iz raja, američki film
00.35 - Filmski maraton: Slon, američki film
01.55 - Filmski maraton: Fall, američki film
03.25 - Reprizni program
04.00 - Reporter: Momci iz Iraka
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Škrinja:
Mala plava riba
06.40 - Potrošački kod
07.10 - Euromagazin

07.00 - TV vodič
07.25 - Najava programa
07.30 - Ljubav u zaleđu, serija
08.15 - Žutokljunac
09.15 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
09.35 - Disneyjevi crtići: Mala sirena
10.05 - Najbolje godine, serija
10.55 - Tree Hill 4., serija
11.40 - Briljanteen
12.35 - Auto-magazin
13.10 - Dobre namjere, serija
14.00 - Dobre namjere, serija
14.50 - Filmski klasići - ciklus Marilyn Monroe: Zabava je najljepši posao na svijetu, američki film
16.52 - Košarka, NLB liga: Partizan - Cibona, prienos
18.45 - Športski program
19.30 - Petar Pan i gusari
20.00 - Hrvatska nogometna liga: Hajduk - Rijeka, prienos
21.50 - Hrvatska nogometna liga - emisija
22.55 - Sportske vijesti
23.05 - Celine Dion - u središtu stadiona (2. dio)
00.10 - Vrijeme je za jazz: Dee Dee Bridgewater
01.10 - TV raspored

07.00 Zločko, crtana serija
07.20 Power Rangers MF
07.45 Tomica i prijatelji
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Ninja kornjače FFWD

09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Novac, business magazin
11.30 Automotiv, auto moto magazin
12.00 Lude 70-e, serija
12.25 Jane Doe: Smrtonosna kontrola, igrani film
13.50 Knjižničar: Potraga za oštricom, igrani film
15.30 Večernja škola - EU
16.30 Luđ, zburjen, normalan, serija
17.05 Vijesti
17.15 Kod Ane, kulinarski show
18.00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 8 milja, igrani film
22.00 L.A. Povjerljivo, film
00.20 San za životom, film
02.05 Privedite osumnjičene, igrani film
03.50 Lijepe i ambiciozne, serija
04.25 Kraj programa

07.35 Zvijezde Ekstra: Tajne zvezdanog mršavljenja, zabavna emisija (R)
08.25 Dan D, humoristična serija
08.55 Ulica Sezam, crtana serija
09.55 Zabranjena ljubav, (pet epizoda) (R)
12.15 Policajac s Petlovog brda, dramska serija
13.10 Lutrija života, serija
14.00 Vijesti uz ručak
14.05 Okrunjena i opasna, igrani film, triler
15.40 Cura na zadatku igrani film, komedija (R)
17.30 Zvijezde Ekstra: Zvezdane plastične operacije, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.00 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Rat svjetova, igrani film, znanstveno-fantastični
21.55 Pobješnjeli Max 2, igrani film, akcijski
23.30 Kontrola uma, igrani film, akcijski triler
01.00 Kunolovac, kviz
03.00 Vozačka dozvola, igrani film, komedija (R)

**NEDJELJA
24.2.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti

08.10 - Završnica 4. međunarodnog natjecanja Antonio Janigro (2.dio - eventualno)
09.40 - Hrvatska kulturna baština: Rimski logor u Gardunu
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Životinjski svijet u ratnoj zoni, dokumentarni film
11.20 - Jelovnici izgubljenog vremena
12.00 - Dnevnik
12.15 - Mali savjeti za poljoprivrednike
12.25 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.02 - Kulturni info
15.10 - Mir i dobro
15.45 - Opera box
16.15 - Vijesti
16.30 - Lijepom našom: Krapina (2/2)
17.20 - Uzmi ili ostavi, TV igra
18.00 - Na domaćem terenu
19.15 - Loto 6/45
19.30 - Dnevnik
20.15 - 1 protiv 100, kviz
21.15 - Tužni bogataš, dramska serija
22.15 - Titanik: Duh morskih ubina, američki dokumentarni film
23.50 - Vijesti
00.00 - Vijesti iz kulture
00.15 - Cabaret, američki film
02.15 - Dodjela 80. filmske nagrade Oscar, prijenos
06.25 - Drugo mišljenje

07.00 - TV vodič
07.25 - Najava programa
07.30 - Ljubav u zaleđu, serija
08.15 - Lilo i Stitch, crtana serija
08.45 - Dječje filmsko jutro: Duh u močvari
10.05 - Nora Fora, TV igra za djecu
10.50 - Portret Crkve i mjesta: Stari Pazin
11.00 - Stari Pazin: Misa - izravni prijenos
12.00 - Biblija
12.15 - Parlaonica: Tehnologija i zahlađenje odnosa
13.15 - Slikovnica
13.45 - My Cousin Vinny, američki film
15.40 - Skica za portret
15.52 - Rukomet, LP: Zagreb - Flensburg, prijenos
17.35 - Čudom preživjeli: Izgubljeni na planini
18.25 - Športski program

19.30 - Magazin Lige prvaka
20.05 - Miss Universe Hrvatske 2008., prijenos
21.40 - Talijanska ili španjolska nogometna liga, snimka
23.30 - Sportske vijesti
23.40 - Mijenjam svijet
00.10 - Dokuteka - Rajko Grlić: Žestoke priče - Kartuzija Pleterje
00.55 - Transfer
01.25 - TV raspored

07.00 Zločko, crtana serija
07.20 Power rangers Mystic Force, serija
07.45 Tomica i prijatelji, serija
08.10 Ninja kornjače FFWD, crtana serija
08.35 Yu-Gi-Oh GX
09.00 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
09.30 U sedmom nebu, serija
10.15 Kuća na plaži, serija
11.00 Smallville, serija
11.45 Ćerobnice, serija
12.35 Frikovi, serija
13.25 Tootsie, igrani film
15.25 San za životom, igrani film
17.15 Vijesti
17.20 La Bamba, igrani film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
21.15 Stuart Mali 2, igrani film
22.45 Red carpet, showbiz magazin
00.00 Svi mrže Chrisa, serija
00.30 Showgirls, igrani film
02.30 Red carpet, showbiz magazin
03.30 Svi mrže Chrisa, serija
04.00 Kraj programa

07.50 Policajac s Petlovog brda, dramska serija (R)
08.40 Lutrija života, dramska serija (R)
09.30 Blizanke, humoristična serija
09.55 Ulica Sezam
11.00 Barbie i čarolija Pegaza, igrani film, animirani
12.15 Ne daj se, Nina!, humorna drama (R)
13.05 Bibin svijet, humoristična serija (R)
13.45 Vijesti uz ručak
13.50 U troje, igrani film, romantična komedija
15.25 Rat svjetova, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
17.20 Odred za čistoću, zabavna emisija

17.50 Ekkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.00 Salto, zabavna emisija
20.00 CSI Miami, kriminalistička serija
20.50 Stvorenja, znanstveno-fantastična serija
21.40 Bogovi su pali na tjeme 2, igrani film, komedija
23.20 Doktor smrti, dokumentarno-kriminalistička serija
00.10 Kunolovac, kviz
02.10 Pobješnjeli Max 2, igrani film, akcijski (R)

**PONEDJELJAK
25.2.2008.**

06.40 - Najava programa
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - The World of Ice, dokumentarna serija
10.43 - The World of Ice, dokumentarna serija
11.11 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom
15.35 - Čovjek, planina, cesta, zmija - dokumentarni film
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Latinica: Mrtvi kapitali
21.50 - Profesije osobno: Alat - vatra
22.20 - Poslovne vijesti
22.30 - Otvoreno
23.15 - Vijesti
23.25 - Vijesti iz kulture
23.35 - Na rubu znanosti: Utjecaj uma na materiju
00.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
01.10 - Moja žena i djeca 3.
01.35 - Završni udarac, serija
02.20 - The World of Ice, dokumentarna serija
02.50 - Skica za portret
03.05 - Profesije osobno: Ruke

03.35 - Latinica: Mrtvi kapitali
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom

06.50 - Najava programa
06.55 - Patak Frka, crtana serija
07.20 - Oban: Utrke planeta, crtana serija
07.45 - Moj život na farmi, dok. serija za djecu
08.00 - Žutokljunac
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
10.00 - Trideset dana do slave, američki film
11.30 - Fotografija u Hrvatskoj
11.45 - Jack i Bobby, serija
12.30 - Ed 4., serija
13.20 - Veliki odmor
14.10 - Patak Frka, crtana serija
14.35 - TOP 40
15.15 - Moja žena i djeca 3., humoristična serija
15.45 - Županijske panorame
16.05 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
16.50 - Tennis Zagreb Indoors, prijenos 1. meča
18.25 - Vijesti na Drugom
18.45 - Petar Pan i gusari
19.15 - Beverly Hills 1., serija
20.05 - Zlatna kuna 2008., prijenos
21.40 - Vijesti na Drugom
21.55 - Bitange i princeze 4., humoristična serija
22.40 - Zlatna kopačka
23.25 - Zapitaj prah, film
01.20 - TV raspored

06.55 Šaljivi kućni video
07.20 Yu-Gi-Oh GX
07.45 Ninja kornjače FFWD
08.10 Jagodica Bobica
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Ružna ljepotica, serija
11.55 Zauvijek susjedi, serija
12.35 Vijesti
12.50 La Bamba, igrani film
14.35 Stuart Mali 2, igrani film
16.00 Svijet prema Jimu, serija
16.30 Cosby show, serija
17.00 Lude 70-e, serija
17.25 Vijesti
17.40 Kralj Queensa, serija
18.05 Svi vole Raymonda
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Smrtonosna pošiljka, igrani film
21.45 Uvod u anatomiju, serija

22.45 Heroji, serija
23.40 Vijesti
00.00 Nikita, serija
00.50 JAG, serija
01.35 Na rubu zakona, serija
02.20 Vjetar, igrani film
04.20 JAG, serija
5.05 Kraj programa

06.00 Magnum, serija (R)
06.50 Montecristo, tenovelica
07.45 Looney tunes
08.10 Spužva Bob Skockani
08.35 Sam svoj majstor, humoristična serija
09.05 Korak po korak, humoristična serija (R)
09.30 Puna kuća, humoristična serija (R)
10.00 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.25 Dadija, serija (R)
10.50 Rat u kući, serija (R)
11.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.50 Vijesti
11.55 Ekkluziv, magazin (R)
12.35 Zabranjena ljubav, (R)
13.00 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.45 Cobra 11, serija
15.40 Korak po korak, serija
16.05 Puna kuća, serija
16.35 Pod istim krovom, serija
17.05 Dadija, serija
17.30 Rat u kući, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 CSI: Miami, serija
20.50 Stvorenja, znanstveno-fantastična serija
21.40 Ubojiti virus, film, akcijski
23.15 Vijesti
23.30 Dani straha, serija
00.15 Kunolovac, kviz

**UTORAK
26.2.2008.**

06.40 - Najava programa
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Mali savjeti za poljoprivrednike
09.10 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti

10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - The World of Ice, dokumentarna serija
10.43 - The World of Ice, dokumentarna serija
11.11 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Među nama
15.35 - Mladost i ljepota Slavonije, emisija pučke i predajne kulture
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Globalno sijelo
20.50 - Dobre namjere, serija
21.40 - Pola ure kulture
22.10 - Poslovne vijesti
22.25 - Otvoreno
23.10 - Vijesti
23.30 - Drugi format
00.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
01.05 - Moja žena i djeca 3., humoristična serija
01.30 - Film
03.00 - Strani dokumentarni program
03.50 - Oprah show
04.35 - Pola ure kulture
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Među nama

06.50 - Najava programa
06.55 - Patak Frka, crtana serija
07.20 - Oban: Utrke planeta
07.45 - Moj život na farmi, dok. serija za djecu
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor
10.00 - Ekstremna utrka, francuski film
11.30 - Oban: Utrke planeta
11.55 - Jack i Bobby, serija
12.40 - Ed 4., serija
13.25 - Veliki odmor
14.10 - Patak Frka, crtana serija
14.35 - TOP 40
15.15 - Moja žena i djeca 3.
15.45 - Županijske panorame
16.05 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
16.50 - Tenis Zagreb Indoors, prijenos 1. meča
18.25 - Vijesti na Drugom
18.45 - Petar Pan i gusari
19.15 - Beverly Hills 1., serija
20.05 - Sve u šesnaest
20.25 - Snimka 80. dodjele nagrade Oscar

22.05 - Vijesti na Drugom
22.25 - Braća i sestre, serija
23.15 - Zločinački umovi 2.
00.05 - TV raspored

06.55 Šaljivi kućni video
07.20 Yu-Gi-Oh GX, serija
07.45 Ninja kornjače FFWD
08.10 Jagodica Bobica
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Ružna ljepotica, serija
11.55 Zauvijek susjedi, serija
12.30 Vijesti
12.45 Zanesena mladost, film
14.25 Burna detektivka, film
16.00 Svijet prema Jimu, serija
16.30 Cosby show, serija
16.55 Lude 70-e, serija
17.20 Vijesti
17.40 Kralj Queensa, serija
18.05 Svi vole Raymonda
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Istinite laži, igrani film
22.25 Pod nož, serija
23.25 Vijesti
23.45 Nikita, serija
00.35 JAG, serija
01.20 Na rubu zakona, serija
02.05 RRRrrr!., igrani film
03.40 JAG, serija
04.25 Kraj programa

06.25 Magnum, serija (R)
07.20 Montecristo, telenovela
08.10 Looney tunes
08.40 Spužva Bob Skockani
09.05 Sam svoj majstor, serija
09.30 Korak po korak, serija (R)
10.00 Puna kuća, serija (R)
10.25 Pod istim krovom, (R)
10.50 Dadija, serija (R)
11.20 Rat u kući, serija (R)
11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.15 Vijesti
12.20 Eksploziv, magazin (R)
12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.00 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.45 Cobra 11, serija
15.40 Korak po korak, serija
16.05 Puna kuća, serija
16.35 Pod istim krovom, serija
17.05 Dadija, serija
17.30 Rat u kući, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija

19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Bibin svijet, serija
20.40 Odrvatne trule hulje, igrani film, komedija
22.30 CSI, serija
23.20 Vijesti
23.35 Dani straha, serija
00.25 Kunolovac, kviz

**SRIJEDA
27.2.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - The World of Ice, dokumentarna serija
10.43 - The World of Ice, dokumentarna serija
11.11 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Ekumena, religijski kontakt program
15.35 - Alpe-Dunav-Jadran
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.20 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.25 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.25 - Ponos Ratkajevih, serija
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Piramida
21.20 - Luda kuća 3., TV serija
21.55 - Hrvatska kulturna baština
22.10 - Poslovne vijesti
22.25 - Otvoreno
23.10 - Vijesti
23.20 - Vijesti iz kulture
23.25 - Kulturni info
23.30 - Scientia Croatica - znanstveni forum
00.20 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
01.05 - Moja žena i djeca 3., humoristična serija
01.30 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
02.15 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
03.00 - Strani dok. program
03.50 - Oprah show
04.35 - Alpe-Dunav-Jadran
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Ekumena, religijski kontakt program

06.50 - Najava programa
06.55 - Patak Frka, crtana serija
07.20 - Oban: Utrke planeta
07.45 - Moj život na farmi, dok. serija za djecu
08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Veliki odmor
14.25 - Patak Frka, crtana serija
14.50 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
15.15 - Moja žena i djeca 3.
15.45 - Županijske panorame
16.05 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
16.50 - Tenis Zagreb Indoors, prijenos 1. meča
18.25 - Vijesti na Drugom
18.45 - Petar Pan i gusari
19.15 - Beverly Hills 1., serija
20.05 - Sve u šesnaest
20.25 - Arizona Junior, film
22.00 - Vijesti na Drugom
22.20 - Zakon i red: Odjel za žrtve 8., serija
23.10 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
23.55 - TV raspored

06.55 Šaljivi kućni video
07.20 Yu-Gi-Oh GX, serija
07.45 Ninja kornjače FFWD, crtana serija
08.10 Jagodica Bobica, serija
09.00 Nova lova, TV igra
10.45 Ružna ljepotica, serija
11.40 Zauvijek susjedi, serija
12.15 Vijesti
12.30 Punoglavac, igrani film
13.40 Istinite laži, igrani film
16.00 Svijet prema Jimu, serija
16.30 Cosby show, serija
17.00 Lude 70-e, serija
17.25 Vijesti
17.40 Kralj Queensa, serija
18.05 Svi vole Raymonda
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Večernja škola - EU
21.00 Lud, zburjen, normalan, serija
21.35 Vatrene ulice, igrani film
23.20 Vijesti
23.40 Nikita, serija
00.30 JAG, serija
01.15 Na rubu zakona, serija
02.00 Savršen učenik, film
03.45 JAG, serija
04.30 Kraj programa

06.25 Magnum, serija (R)
07.20 Montecristo, telenovela
08.10 Looney tunes
08.40 Spužva Bob Skockani
09.05 Sam svoj majstor, serija
09.30 Korak po korak, (R)
10.00 Puna kuća, serija (R)
10.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.50 Dadija, serija (R)
11.20 Rat u kući, serija (R)
11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.15 Vijesti
12.20 Eksploziv, magazin (R)
12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.00 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.45 Cobra 11, serija
15.40 Korak po korak, serija
16.05 Puna kuća, serija
16.35 Pod istim krovom, serija
17.05 Dadija, serija
17.30 Rat u kući, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode)
21.40 Heroji iz strasti, serija
22.30 CSI, serija
23.25 Vijesti
23.40 Invazija, dramska/znanstveno-fantastična serija
00.25 Kunolovac, kviz

**ČETVRTAK
28.2.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - The World of Ice, dokumentarna serija
10.43 - The World of Ice, dokumentarna serija
11.11 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.45 - Trenutak spoznaje

15.35 - Mokra granica, dokumentarni film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.20 - Brisani prostor
 22.05 - Znanstvene vijesti
 22.15 - Poslovne vijesti
 22.30 - Otvoreno
 23.15 - Vijesti
 23.25 - Vijesti iz kulture
 23.35 - Pretorijanci Europe, dokumentarna serija
 00.30 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
 01.15 - Moja žena i djeca 3.
 01.45 - Dr. House 3. serija
 02.30 - Obitelj Soprano 6.
 03.25 - Bez traga 4., serija
 04.10 - Pretorijanci Europe, dokumentarna serija
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Trenutak spoznaje

06.50 - Najava programa
 06.55 - Patak Frka, crtana serija
 07.20 - Oban: Utrke planeta,
 07.45 - Moj život na farmi, dok. serija za djecu
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.35 - Veliki odmor
 14.25 - Patak Frka, crtana serija
 14.50 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 15.15 - Moja žena i djeca 3.
 15.45 - Županijske panorame
 16.05 - Zvezdane staze: Nova generacija 2., serija
 16.50 - Tenis Zagreb Indoors, prijenos 1. meča
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.45 - Petar Pan i gusari
 19.15 - Beverly Hills 1., serija
 20.05 - Sve u šesnaest
 20.25 - Ružna Betty, serija
 21.15 - Vijesti na Drugom
 21.35 - Dr. House 3. serija
 22.30 - Obitelj Soprano 6.
 23.25 - Bez traga 4., serija
 00.10 - TV raspored

06.55 Šaljivi kućni video
 07.20 Yu-Gi-Oh GX
 07.45 Ninja kornjače FFWD
 08.10 Jagodica Bobica

09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 11.55 Zauvijek susjedi, serija
 12.30 Vijesti
 12.45 Opasnost u pustinji, igrani film
 14.15 Vatrene ulice, igrani film
 16.00 Svijet prema Jimu, serija
 16.30 Cosby show, serija
 17.00 Lude 70-e, serija
 17.25 Vijesti
 17.40 Kralj Queensa, serija
 18.05 Svi vole Raymonda
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Istraga, magazin
 21.35 Provjereno, informativni magazin
 22.30 Sekunde do katastrofe, serija
 23.25 Vijesti
 23.40 Nikita, serija
 00.30 Svemirski prag, serija
 01.20 Krivo optuženi, film
 02.45 Svemirski prag, serija
 03.30 Kraj programa

06.25 Magnum, serija (R)
 07.20 Montecristo, telenovela
 08.10 Looney tunes
 08.40 Spužva Bob Skockani
 09.05 Sam svoj majstor, serija
 09.30 Korak po korak, (R)
 10.00 Puna kuća, serija (R)
 10.25 Pod istim krovom, (R)
 10.50 Dadilja, serija (R)
 11.20 Rat u kući, serija (R)
 11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.15 Vijesti
 12.20 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, (R)
 13.00 Everwood, serija
 13.55 Magnum, akcijska serija
 14.45 Cobra 11, serija
 15.40 Korak po korak, serija
 16.05 Puna kuća, serija
 16.35 Pod istim krovom, serija
 17.05 Dadilja, serija
 17.30 Rat u kući, serija
 18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 K.T.2 – Pravda na zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Ne daj se, Nina!, drama
 20.55 Afera Thomasa Crownna, igrani film, triler
 22.55 CSI, serija
 23.45 Vijesti
 00.00 Invazija, dramska/znanstveno-fantastična serija
 00.50 Kunolovac, kviz

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 14 i 45 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se nedjeljom na RTV2 u 16.30 sati.

E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 - 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Mali oglasi

Prodajem monitor 17" IBM E74. Cijena 3000 dinara.
Tel: 024/ 562 – 700, zvati u večernjim satima.

Traži se u najam, pozajmicu ili na poklon očuvana flauta.
Jasmina 021/ 496 – 014

Prodajem tijekom cijele godine šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera.
Karan. Tel: 025/ 830 – 475
i 063/ 717 – 4888.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učenicima/ku ili studentici/u, sa CG, upotrebom kuhinje i kupatila, za nepušače.
Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m².
Tel. 024/ 532 – 505.

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/ 522 – 677

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.
Molimo javiti se na telefon 024/ 550 – 163.

Prodajem opremu za proizvodnju kvalitetnih kozmetičkih krema. Povoljno za manji biznis.
Tel: 021/ 632 – 3792

Prodajem pumpu – dvoklipnu 30 atm i prikolicu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i remontovanu peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17 sati na broj telefona 022 / 591 – 264.

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupatonicom za učenicu ili radnicu, isključivo nepušača, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e. Centralno grijanje i kablovska TV.
Telefon: 024/ 566 – 898

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Nama je dovoljno
da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

-Raspored sprovoda i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS